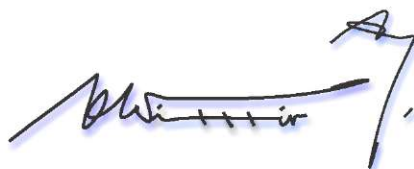

KAJ TI POVEM

KAJ TI POVEM

© VLADIMIR GAJŠEK, 1991

povesti in pesmice
za otroke in druge

© 2011 IntelyWay Webmedia
elektronska spletna založba

Vse pravice pridržane
narejeno v Sloveniji, EU

1. izdaja, 2011

za založbo
Vladimir Gajšek

urednik
Vid Gajšek

ilustrator
Vid Gajšek

E✉ vladimir.gajsek@intelyway.org
E✉ vid.gajsek@intelyway.org

Tisk A4

e-knjiga

KAJ TI POVEM

KAJ TI POVEM	1
LJUBKOVALNA	2
LAKOMNIK IN HUDIČEV ZAKLAD	3
ŠOPKI	5
KAMNIK IN JEZNA GROFICA	6
PESMICE	9
ČUDEŽNI ZVONČEK	10
ZJUTRAJ	11
CICELJ - ZAKLAD TREH KRON	12
ZASPANKA	16
GRADOVI V OBLAKIH	17
KRESNA NOČ	19
KAČA KLOPOTAČA	20
VEČER V GOZDU	21
UKLETI GRAD	22
PRAVLJICE PRED SPANJEM	23
SLONJA ZGODBICA	24
V DOLGE SANJE SE PRIKRADE	25
ČASOVNA ČAROBNA LUKNJA	26
OČKA, AH TA OČKA	27
BIKASTA PRIKAZEN	28
ZVEZDOGLEDNA	29
HUDA GRAŠČINA MARÉNČEK	30
ENA TAKA PRIDNA MRAVLJA	36
JAME	37
OTROŠKO TIHOŽITJE	41
DVORIŠČA	42
ROKOHODEC	44
NAJDENO ZRNO	45
POČITNICE	46
SRAČJI KONCERT	47
KAVBOJSKA	48
XY IN PIŠČALKA	49
AFNOGUNC	51

KAKO SKLANJAMO	52
SPREHOD.....	53
ZDRAVILO ZA TREBUH	54
KAKO RASTEMO.....	55
ENKRATNA TEKMA	56
ZAKAJ - ZATO.....	57
NAJVEČJI REVEŽ NA SVETU	58
PASTORALA	59
GODCA SVOBODCA	60
JESENSKI NOČNI DEŽ	62
OGLEDALO	63
SPANČEK.....	65
PANOVA PIŠČAL IN ŠKOLJKA	66
BOGATI SIROTEC	68
ZAKAJ V LJUBLJANI NI MORJA?.....	69
KORENJAK.....	70
POTOPLJENI ZVON	71
LJUBEZEN.....	72
TROJNO KRALJESTVO	73
OBJESTNEŽI.....	76
MRZLONOGEČ	77
RAČUNI.....	78
IZ HUDEGA KRALJESTVA	79
NASLOV	82
VELIKANI.....	83
UTRINEK	84
TRIJE LENUHI	85
GLAŽUTA	86
SKUTERJI SO RES DOBRI.....	87
NESREČNI SREČKO	88
ANA	89
SONCE, DOBER DAN!.....	91
GOVORICE POVESTICE	92
USPAVANKA CICIBAVANKA.....	93
POVEM TI KAJ	94

KAJ TI POVEM

Kaj ti povem, otrok moj, za življenje, učenje in čas, ki je vedno pozneje kot misliš?

Kaj ti povem, kaj ti dam za popotnico, da boš imel leva v srcu za vse dni, trdne prijatelje, spoštovanje pri vsakih gladko namazanih vratih? Ne meči vrat s tečajev, ko vstopaš čez prag! Tako povem tudi sebi.

Kaj ti povem in kaj naj ti nadevam v bisago tvoje rasti - débel kos sonca, kozarec sveže sreče, smeh v vrtljivem vetru za dobro kri, zemeljsko igro, da boš znal tudi izgubljati, delo pa za ognjeno plačilo hitrih, dobrih rok in za molitev.

Kaj ti povem, ko ti poklonim Besedo na življenjski poti, ko ti govorim človeško in verno iskreno na glas - da si boš pel na svoji poti in da ne boš kletl: da boš pokončen.

Kaj ti povem, kaj podarim, da bo večno živ tvoj pogled in da boš gibčno poskočen v blaginji in stiski, razigran v moči in se boš rad učil pametno, kaj. Tako povem tudi sebi.

Kaj ti povem za dobroto in da boš znal razumeti samega sebe, otrok moj, ki si hkrati krhko droban in trdno močan! In zmerom proti krivici in za resnico!

Kaj ti povem, otrok moj! Na življenjsko pot ti dajem še plašč resnice za pokončnost, uro miru za pravico in lepo, pojočo, kraljevsko navado.

Kaj ti povem na svetu za nasvet, ki naj bo sol na tvoji žlici, a tudi zdravilna grenčica: sredi sveta bodi, kdor si! Vzemi medenjake znanja za svojega duha, da boš krepak in čil, ko boš spoznaval svet. Tako povem tudi sebi.

Kaj ti povem, otrok moj, s svojim lastnim primerom in zgledom, da boš varno prišel daleč, ko ti bojo šteli napake in boš znal pohiteti, kadar bo treba!? Kaj?

Kaj, ti povem: O, posvečuj življenje, otrok moj in hodi po ravni poti skozi življenje! Naj bo luč v tebi! Kajti ko se razlije svetloba čez svet, je tudi življenje svetlo in sveto.

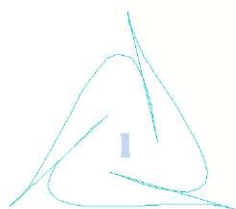
Kaj ti povem! Ali ti res nimam dati ničesar drugega na tvoji poti in v potrpljenju? Saj veš, sneg ne polomi vrbovih vej in vihar ne izruje gibčnih sadik!

Kaj ti povem, otrok moj, da boš moder, ko te bojo preskušali, da boš srečen, kakor si sam želiš! Odpri oči in srce! Bodi skušen bolj kot učen! Tako povem tudi sebi.

Kaj ti povem in podam, ko se podaš na pot, če ne duha življenja!

Kaj ti povem, otrok moj, da boš prvi hvaležen in da boš našel rešitev za sleherno skrb, saj dež ne ostane na nebu. Tako povem tudi sebi.

Kaj ti povem, otrok moj, da ti ostane v sladkem spominu tudi kdaj moj grenki nauk - in da boš vedel, da boš vedel, kar sem ti dal za življenjsko popotnico. - Nič drugega ti ne morem dati, a to bodi dovolj! In kar sem povedal tebi, sem izrekel tudi sebi.

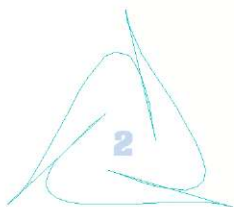

LJUBKOVALNA

Rasti, rasti,
drevce moje,
rasti, rasti,
moj fantič*,
saj tako ti mamca** poje,
da boš velik ti fantič*.

* Lahko poješ: deklič

** Lahko poješ: očka

LAKOMNIK IN HUDIČEV ZAKLAD

Išči, pa boš našel. Ja, zlomka tovariš hudič zlodjevski, ki tečeš med potokoma Oplotnico in Čadramašico, kako pa se kaj počutiš v pohorskih gozdovih? Že od nekdaj se rad poigravaš s svojimi kleščami, trirogom in trizobom, s škarjami in stiskači gori na vrhasti vzpetini, tam, kjer je nekoč stal na Velikem vrhu neki Visoki grad. Na tem gradu je bilo že od nekdaj vse zakleto, ukleto in prekleto. V tem vražjem gradu je imel hudič svoje mlade in vražiči so hodili nagajat tudi dol v dolino, vse do Maribora, pa tudi v Mariboru so nekdaj veseljačili na veliko po gostilnah, topli so se z noži in vzklikali: "Aufbiks, čreva na plot!" Z dušicami so se potlej peklenščki spet vračali na grad.

Pod gradom je bil zakopan roparski zaklad. Toliko ga je bilo, da bi ga z vozovi komaj zvozil, toliko! Zlatniki, srebrniki, ahati, diamanti, oniksi, rubini, safirji in še vrsta drugega dragega kamenja je bila spravljena v skrinjah, skrinje pa so bile zakopane okoli gradu in v gradu. Sam vrag je hotel, da bi kdo izkopal te zaklade in bi jih delil na pol, če ne gre drugače.

Našel se je njega dni sila lakomen in zvijačen pohorski kmetič, ki je hotel obogateti. Resda je bil nekoliko neroden in okoren, a kaj bi tisto, to mu je še prav prišlo, ko se je s samim hudičem pogovarjal, da bo odkopal roparski zaklad in ga delil na pol. Pol na pol, tako se prav deli.

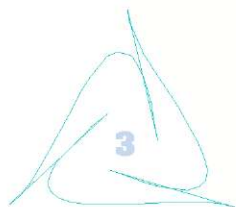
"Hja, odkoplji skrinje vsaj okoli gradu, pa bova delila," se je muzal zvijačni hudič.

"Kajpada, zlata ni nikoli na pretek," je odgovarjal štorasti lakomni kmetič. In je začel kopati z rovačo in odmetavati zemljo z lopato. Že je zadel na nekaj trdega, že je hrstnilo hrsk hrsk - ali je bila tisto skrinja? Res je bila skrinja. Polna skrinja bogastva.

Zdaj je lakomnež začel vihteti rovačo kopačo z vso silo in je kopal in kopal ves dan in je izkopal dvanajst velikanskih skrinj, polnih zlata, srebra in dragotin. Cekine in dragulje je kar z lopato nakladal na voz, da je bil zvrhano poln, pa še je ostalo! Vrag, ki je bil vladar podzemeljskega sveta in stvari, pa je s svojimi mladimi poskakoval in udarjal s konjskim kopitom ter se veselil takšnega posla in dobička.

Potlej je kmetič brž pognal voz pa hajd v dolino! čim brž do kmetije, saj bo neki doma štel zlatnike in srebrnike in bojo na kup znosili. Priganjal je kljuse, naj vendar bolj potegne, tako se je mudilo lakomniku. Niti ozrl se ni in ni videl, da gre prevejani zlodej s svojimi mladimi za njim in ni slišal, da se mu tiho cvileči vrage zavrženci režijo in rogajo, češ šlekapac šlekapac. Hudiči žveplenčki so imeli svoje veselje in so učeno in nikoli počaščno skakali zadaj za vozom, tako kot so sicer radi poskakovali pod vislicami, kadar ni bilo ljudi na trgu. Takle vrag satanski je sanjal v svojem gradu in v črni jami, ki je zaudarjala po plesnivi trohnobi grobov, je sanjal o še večjem bogastvu in da bo naložil še več grešnih duš in da bo imel vsa kraljestva sveta in da bo ponujal še kar naprej sadeže z Drevesa spoznanja. Zdaj pa je dirjal za vozom s svojimi hudički takle kopitljasti zlodej. Zaklad na kmetovem vozu pa je vzgorel in plamenel v modrih zubljih, mrzli ognji so švigali sem ter tja.

Kmetič je bil tako hudičevo lakomen, da mu ni bilo, bedniku skledniku, nikoli zadosti, tudi če bi cekini mlade imeli. Ne, temu kmetiču ni bilo nikoli dovolj denarja, pa ni vedel, kako je beden. Še samega zlodja bi rad opetnajstil za kakšen voz dragotin! Brž ko je pomislil, kako bo ugnal samega vrage v kozji rog, se mu je zazdelo, da je voz nekoliko škripnil, a kmetič se ni ozrl nazaj. Gnal je konja za povodec naprej in naprej in je bil od same zlate mrzlice ves vročičen in ihtavo lakomen in kar tresel se je od zlatoljublja.

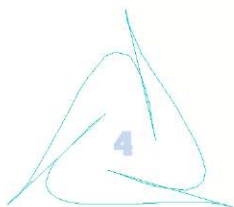

Zdaj je lakomni skoporitež pomislil, da bo zvozil še en voz k sebi domov, tretjega pa dobi vrag, čeprav sta se s hudičem zmenila drugače. Spet se mu je zazdelo, da je zaškripal voz in da je konjič začel hramljati, a kaj, saj navzdol gre hitreje in kmalu bo v dolini in bo doma in bo prekladal zaklade v svojo hišo, pa še otroci mu bojo pomagali. Gozdna drevesa so šuštel v mrzlem večernem vetru in bilo je grozno. Kmetič pa je gnal in gnal svoje kljuse z vozom, da bi bil čimprej z zakladom doma in bi si potešil lakomnost.

Že je bil tik pred koncem gozda, ko je kmetič pomislil, da ne bi dal hudiču nič in bi sam obdržal vse zaklade, ha, to bi bilo nekaj, ves zaklad bo obdržal zase, saj mu hudič itak nič ne more! Tisti hip se je zemlja za njim vdrla in pogoltnila voz z zakladom ter konjička in kmet je spustil povodec, da še njega ni pogoltnila črna zemlja. Ves prebledel in začuden in razprtih praznih rok je lakomnik obstal, potem pa se je le ozrl naokoli - tukaj je bil zdaj samo še Oplotniški jarek, ne voza z zakladom ne konja pa nikjer!

Kmetič se je spustil po jarku, a ni več našel ničesar. Skoraj zajokal je od jeze, iz gozda pa je slišal samo še porogljivo rezanje, takle hudobčev privoščljivi smeh. Brž se je podvzval k hudičevemu Visokemu gradu - a tam, kjer je še malo prej stal grad, je bila samo še jasa in nekaj ruševin. Kmetič se je sesedel in preklel zlobca, ki ga je prej zvabil v kupčijo, takšnega vraga in njegove nagajive, nesramne hudičke. Kmetič se je sklonil, mislil je, da leži na tleh žlahtni kamen, pa je bil le svetlikajoči se štor. Kaj le skrivajo skrivališča teh pohorskih gozdov in globin, praprot, mah, lišaji in gobe, kjer je stal zlodjev Visoki grad! Niti ene cvetice ni tam naokoli. Goličava in le goličava... Vresje, ciproš.

Lakomni kmetič, ki je hotel obogateti in je sklenil pogodbo s hudičem, je zdaj ostal sam in še brez konja in voza povrh. Osramočen se je podal peš domov. Pa še od žene jih bo doma slišal, zakaj da so tako bedni in je še vedno siromaščina pod streho!

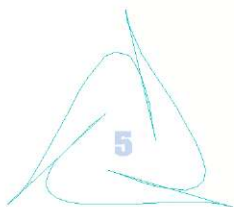

ŠOPKI

Kadar rožice nabiram,
tudi za metulji letam,
se po sončecu oziram,
kito cvetja v venček spletam.

Kadar rožice nabiram,
se nasmeje zlato sonce,
jaz si s čela pot otiram,
pikam rad pikapolonce.

Travnik smelo se bohota,
ko dišijo cvetne trave -
jaz pa sam na zlati poti
nosim rožice sanjave.

KAMNIK IN JEZNA GROFICA

Na skalni vzpetini sredi Kamnika se je belil v davnih, davnih časih Mali grad. To je tisti kamniški Mali grad, ki skriva v globinah nekje kačo, strašno klopotačo in jezljivko jezavo, ki je pol kačje ribji rep in pol ženska. Ta človeška kača velikanka še dandanes čuva velikanske, velikanske zaklade, velike kadi in sode in skrinje, ki so do roba napolnjeni z zlatniki in srebrniki. Zgodilo pa se je takole:

Nekoč je živila na Malem gradu ničvredna in neumna, cepetava in živčna grofica Veronika. Večkrat se je hodila kopat in umivat dol v hladno Bistrico in je strašila vsakogar, kdor je takrat šel mimo. Bila je zelo bogata, a še bolj skopuška. Bila je zvijačna ko kača in tudi pičila je rada z grdo neslano besedo vsakogar, ki se ji je približal. Bila je huda ko smrtna bela žena in čarovniška. Kamorkoli je že prišla, povsod je puščala za sabo sadove razdejanja, tako zelo živčna je bila in cepetava. Vsako stvar bi ona raztreščila, če ji ni koristila. Kajpak so se je vsi bali, jezne grofice Veronike. Ta kača klopotača, ta coprniška grofica Veronika je hotela biti slavna, ja, hotela je biti celo nesmrtna. In bila je tako ošabna, da je prezirala vse okoli sebe. Živila je na Malem gradu sama s svojo služinčadjo in je bila vzvišena nad Kamničani, svojimi podložniki.

V Kamniku so se tiste dni rodili trojčki, kar trije fantje naenkrat. Tiste čase so šteli Kamničani, da so trojčki pravo božje znamenje in milost za mesto in so se treh fantov, rojenih na isti dan, zelo zelo veselili. Pa tudi pomagali so meščani, ta je primaknil tri zibke, oni meščan je podaril mami kup plenit in spet kdo je pripeljal kruha in mleka.

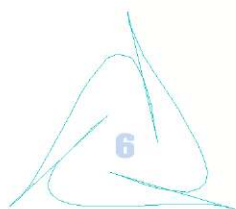
Čudežni trojčki so rasli in rasli in so bili vsi čvrsti in koreniti fantje. Bili pa so tudi pobožni in Bogu vdani, radi so molili očenaš, poznali so resnice, apostolsko vero, štiri poslednje reči, to so smrt, sodba, pekel in nebesa, držali so se tudi vseh zapovedi in so bili krščansko pravični. Trojčki so delali dobra dela in so bili resnično krepotni. Zato so Kamničani menili, da so trojčki zanje pravi božji blagoslov. Trojčki so živeli po redu lepega življenja, že zjutraj so se pokrižali in v dobrem namenu zmolili očenašek in Zdravo Marijo, bili so vestni in polni poštenega razvedrila, plemeniti in vjudni, čeprav tudi šegavi, ja, bili so resnicoljubni in odločno pravični, znali so potrpeti neomahljivo. Trojčki so bili hvaležni za vse božje dobrate, noben dan jim ni minil brez večerne molitve. Kmalu so prerasli kratke hlače. In vsi trije so se odločili, da bojo postali duhovniki. Tega je bila njihova mama še posebej vesela. Pa tudi Kamničani meščani so zadovoljno kimali z glavo in so bili ponosni na svoje čudežne trojčke.

In ker so imeli tri duhovnike, so hoteli zgraditi tristopenjsko cerkev. A kaj, mestna blagajna je bila skoro prazna, strašna bogatinka grofica Veronika z Malega gradu pa je tudi pobrala denar.

Ko so se zbrali kamniški starešinski možje in v sobi tiste hiše na trgu, kjer so podokenske podobe, staknili skupaj glave, so se odločili, da bojo prosili za pomoč. Saj so že zgradili tristopenjsko kapelo, a cerkev, tristopenjska cerkev, ta bi bila ta prava!

Saj Kamničani tudi ne bi bili Kamničani, ko ne bi šli prosit za zidavo cerkve nje, cepetave grofice Veronike. K nji so poslali svoje odposlance s prošnjo, ali bi milostna privolila kaj prispevati za zidavo cerkve. Vedeli so, da ima bogata in živčna grofica kupe zlata v svojem zakladu, in kaj bi pomenilo, ko bi nekaj odštela za zidavo cerkve?!

A kako zelo so se ušтели! Komaj so prispeli na Mali grad, so se morali najaviti pri vratarici in varnostnici, ta pa jih je potlej milostno spustila noter. Čez nekaj časa jih je sprejelo razjarjeno in razrepenčeno grofovsko ženšče z

neprijaznimi in grenkimi besedami, češ, kaj si le drznejo, da jo vznemirjajo, ona nima časa in jo čakajo sami važni posli.

"Kaj vas prosimo, žlahtna gospa! Ali bi dali kaj za cerkev zidano, da v cerkvi tej trije mašniki mašo pojó!?" Tako so prosili Kamničani.

Prosili so že, prosili, ali pa bojo tudi kaj izprosili?

Besna grofica je najprej prebledela, nato pa je jezno odgovorila: "Le pojdite, le pojdite, Kamničani vi, jaz vam tokrat ne morem dati nič."

Sicer pa da bo še premislila, če se oglasijo drugič, čez kakšen mesec dni, je odrezavo siknila grofica Veronika. Kača kačasta je bila zvijačna in bledolično hudobna, takšna grofica Veronika!

Ponižno ponižani so kamniški poslanci odklamali domov in so žalostno sporočili, da se vrnejo prosit grofico za zlato šele čez mesec dni. Kaj se ve, morda pa bo takrat grofica Veronika kaj boljše volje in ne bo tako jezljiva in ujedljiva? Kamničani so še upali na pomoč. Že za zidavo kapele so se bili zadolžili, zdaj pa so morali vrniti dolg. Stiska je stiskala, tenka je piskala.

Minil je mesec dni in Kamničani so se spet odpravili h grofici Veroniki po zlato. Mogoče bo pa tokrat boljše volje in manj jezna in bolj usmiljena, kdove?!

Komaj so se mestni poslanci zglasili na Malem gradu, že jih je vratarica zaustavila: tudi tokrat so morali povedati, zakaj in čemu so prišli, kdo so in da so namenjeni h grofici Veroniki.

"Ja," se je odrezala grajska vratarica, za njo pa je stal brkat stražnik, "jaz pa nič ne vem o tem. Danes vas že nihče ne pričakuje in tudi njihova milost, naša grofica Veronika, je pravkar zelo zasedena. Oglasite se še kaj!" In jih je nagnala.

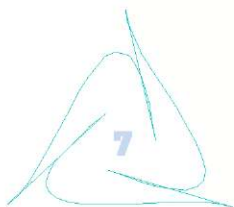
Potolčeni so šli Kamničani povedat v mesto, kako jih je nagnala grajska vratarica oziroma varnostna služba ali varnostnica. In so povedali žalostno tudi o strašnem brkežu stražniku, ki je stal tam v kotu pri vratih in je imel sulico in puško ter ni nikogar pustil mimo. Kako naj pridejo zdaj do grofice Veronike, da ji povejo prošnjo? Ja, do bahave grofice Veronike pa je bilo zahudičano priti, prav zahudičano. Tam na Malem gradu ptičice niso pele in zvonovi niso zvonili. Tam je živel ta huda hudoba, ta skoporita grofica Veronika.

Pa si je izmislil mestni pesnik, ki je sicer milo kuhal in prodajal, o hudobni in čarovniški grofici Veroniki takšnole pesemco:

*O Veronika, huda Veronika,
ti si ta huda riba faronika!*

*Mi smo tebe lepo vprašali,
ali bi dala kaj zlatih ti,
da bi mi cerkvico zidali.
Ti pa si nam odgovorila,
da bi rajši cel svet pogubila.*

*O nikari, nikari, Veronika,
nikari, riba faronika!*

*Zavolj nedolžnih otročičev,
zavolj porodnih žen!*

*Mi imamo mašne tri,
zidali radi cerkev bi.
A ti si Veronika, ta Veronika,
ti si ta huda riba faronika!*

Kamničani so vedeli, da se grofica Veronika ne bo mogla, je bila namreč preveč pogoltna in ni hotela deliti svojega bogastva z nikomer.

In zato tudi otrok ni imela in je v srcu sovražila kamniške otroke. Sovražila pa je tudi trojčke mašnike.

Kljub temu so Kamničani spet poskusili priti na Mali grad h grofici. Končno jih je po dolgem času in prošnjah le sprejela. Ponižno so stali Kamničani pred jezno in živčno črnoglednico in so jo spet prosili: "Kaj vas prosimo, žlahtna gospa! Ali bi dali kaj za cerkev zidano, da v cerkvi tej trije mašniki mašo pojó!?" Tako so prosili Kamničani.

In grofica Veronika je bila spet neusmiljena in neuslišno jezna ter je besno zasikala v Kamničane: "Le pojdite, le pojdite, Kamničani vi, jaz vam ne bom dala nič. Rajši se v zemljo devet klafter globoko pogreznem, kakor pa vam dam en sam belič." In je jezno zacepetala z nogami, da so se tla stresla.

Komaj je odcepetala svoje, se je pod njo vdrla zemlja, črna zemljica in jo je pogoltnila devet klafter globoko in čez. Kamničani so tekli brž domov in dol v mesto, od strahu so se jim ježili lasje in mrščavica jim je šla mrzlo čez hrbet. Prišli so pravi čas v mesto, ko je začelo na Malem gradu grmeti in so se razpokale stene in se je Mali grad porušil in propadel globoko v zemljo, samo nekaj zidnih kamnov je ostalo tam, kjer je nekoč stal Mali grad.

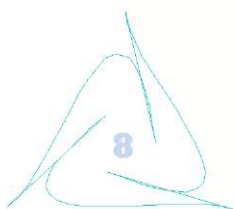
Spodaj, globoko v zemlji se je ob svojih zakladih spremenila jezna in ošabna grofica Veronika pol v kačo ali v rep ribe faronike, zgoraj pa je ostala takšna, kakršna je bila, le da je zdaj sikala kačje in se je plazila med sodi in kadmi, polnimi zlata in srebrnikov.

Pravijo, da bo rešil ukleto grofico Veroniko tisti, ki bo izkopal zaklad čez tisoč let. Tudi čez tisoč let vse prav pride.

Ranocelnik Martin je že kopal tam naokoli, pa ga je nekaj pičilo, da je znorel, zbolel, oslepel in kmalu nesrečno umrl. Takle padar se ne bi smel niti motati tam naokoli, kaj šele, da bi kopal - pa ga je zadelo, ja, ga je zadelo prekletstvo.

Morda pa bo rešil kačasto in ribjerepo Veroniko kakšen otrok, ko se bo znenada pojavila pred njim, le da ne bo zbežal proč. Nedolžni otročiči še sploh ne vejo za hudobijo, zato so lahko rešitelji.

Kdove, če je ne bo rešil ravno tvoj pozdrav, kdove. Mogoče jo boš, grofico Veroniko, zagledal v stolpu, ko bo svetila na desni strani stolpa piškotasta zvezda in na levi lunin srp. Če jo takrat lepo pozdraviš, boš rešil prekletstva Mali grad in grofico Veroniko, ki se je za svoje grehe že dovolj spokorila. Kot vidiš, še ta kamniška zgodba ni končana.

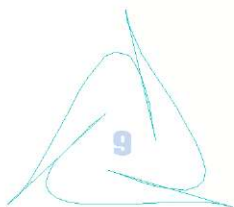
PESMICE

Kako se pesem upesni,
kako se beseda drobi?
Ah, bodimo no resni,
pesnim jaz, pesniš ti.

Pesem zapoje v trenutku,
ko si takole ves sam -
z drugimi bolj po občutku
pa te zapeti je sram.

Včasih zajahaš konjička,
ki mu je Pegaz ime,
z njim jezdiš hipno do grička
v deželo, kjer bije srce.

V tisti deželi se pesni
pesem z glasovi vsega,
kar ptiči pojó peresni
sredi besed, v molk sveta.

ČUDEŽNI ZVONČEK

V davnih časih so imeli ljudje imeli čudežni zvonček. Ta zvonček je zvončkljal in cingljaj tako lepo, da se je uresničila vsaka želja tistemu, ki ga je slišal in si kaj zaželel.

S čudežnim zvončkom so lahko priklicali ljudje svoje dobre in milostne duhove. Duhovi so bili kakor palčki, ki so vprašali: "Kaj si želiš?"

In si rekel: "Daj mi grad!" ali kaj takšnega ter si brž dobil in si se vselil v grad in si imel svoje služabnike, kuharje in točaje, kletarja in konjušnika, svojega pisarja in dvornega norca in še cel kup dvorjanov.

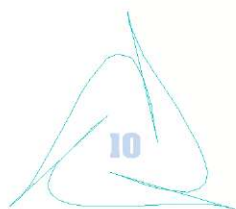
Nekega dne je nekdo tisti čudežni zvonček ukradel, obesil pa je navaden zvonček. Odtlej so lahko ljudje pametno zvončkljali, kolikor so hoteli, a dobrih škrateljnov ni in ni bilo več na spregled.

Šele neki vitez Bazilij je odkril, da je čudežni zvonček skrit in zakopan v globoki jami. Na njem pišejo latinske besede: INSTABILIS CLAMOR. Sicer pa je zakopan v tvoji domišljiji. Otroci večkrat slišijo zvončkljati čudežni zvonček, a odrasli jim ne verjamejo.

Zvonovi zvonijo k opravi in smrti, k molitvi in ko je nevarno, ko je mir in radodarno. Tudi zvonček želja takole zvončklja. In otrokom odrasli nič ne verjamejo, da se oglašajo zveneče tudi ta zvončkljavi zvonček od nekod. In komu v glavi zvoni in zveni?

A nič zato.

Gotovo se kdaj čudežni zvonček oglasi tudi tebi.

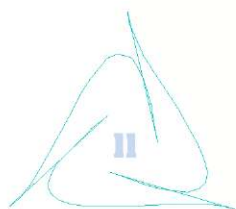

ZJUTRAJ

- Zorica zlata,
kdaj pa si vstala,
si obsijala
rožnata vrata? -
"Hitro pokoncu,
fantje, dekleta,
v prvem se soncu
nov dan obeta!"

- Radi bi spali
malo, še malo...
v postelji zali
bi se sanjalo... -

"Kaj nič vas sram ni,
kdo naj vas zdrami?
Vstali še kamni
bi pod nogami!"

CICELJ - ZAKLAD TREH KRON

Vrhu hriba Ciclja je stal nekoč mogočen grad. V tem gradu je stanoval graščak Tustanj. Če je kdo graščaka poklical, se je brž vedno oglasil njegov prvi dvorjan in tajnik: "Tu stanuje njihova gnada Tustanj, Franc Bernard, grof Lichtenberški..." Znano je bilo, da je bil graščak Tustanj silno, silno in presilno bogat, nihče ni vedel, koliko zakladov je imel zakopanih v kleti, ki jo je pozidal v votlini vrh Ciclja.

Pa se pritiholazijo nekega dne, ko je bil graščak Franc Bernard s svojimi dvorjani na popotovanju, v tustanjski grad strašni in grozni roparji. Bili so tako strašni in grozni, hudi in hudobni tolovaji ter grdavši da le kaj. Prišli so krast in ropat in so čakali, da odnesejo bogat plen.

Roparji so bili lakomni in surovi in do zob oboroženi. Bili so pogoltni, hinavski in niso imeli nikoli ničesar dovolj.

Vedeli so, da ima grof skrite v kleti svojega gradu tri zlate krone. Prva krona, ki jo je krasil kot nojevo jajce velik diamant, je vsakogar obdarila z neizmerno modrostjo, le da si jo je položil na glavo. Druga krona, to je v zlatem okrasju lepšal čudovit in kot morje sinji in svetli dragi kamen, akvamarin, je imela čudežno moč, da je vsakogar napravila nevidnega. In tretja zlata krona, na sredi katere je bil vdolan čudovit velik rubin, se je svetila omamno, da je kar jemala vid in je vsakomur, ki jo je imel v lasti, izpolnila vsako željo. Roparji so bili pogoltni na zlato, kanili so izropati vse skrinje, polne zlata in dragega kamenja, a najbolj jih je skominalo po treh kronah.

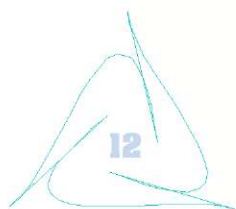
Stražar je spal pri vratih, saj se ne more nič zgoditi...

Nenadoma je popraskalo po vratih. Bili so trije roparji, ki s se preoblekli v berače, pod raševino pa so skrivali nože in bodala, strupena šila loke in puščice, a bili so zgrbljeni in so se pomazali s sajami, da so bili ja videti še bolj umazani kakor so bili v resnici.

Spet je popraskalo po vratih, pa nič. Stražar je veselo drnjohal za čvrstó zapahnjenimi in devetkrat zaklenjenimi grajskimi vrati, sulico je položil čez nogé in sanjal. Ha, so si mislili trije razbojniki, tale že ne bo odprl vrat, ki spi za njimi, zato bomo morali preplezati zid. In res, že so vrgli čez visoko obzidje vrv s kavljem na koncu ter preplezali zid.

Na grajskem dvorišču se sprva trije razbojniki niso znašli, ko pa je bilo vsenaokrog toliko vrat, ena so peljala v kuhinjo, druga v jedilnico, tretja k spalnicam, tretja na hodnike... - a kje so bila potlej vrata, ki peljejo v klet, v tisto votlino vrh hriba Ciclja? Ja, tista vrata so morala biti nekje na sredi in navzdol so vodile strme in ozke stopnice v vijugah, da se je človeku kar zavrtelo, kdor ni bil navajen, pa še luč je bilo treba vzeti s sabo.

Trije razbojniki so se podvizali kar skozi prva vrata in so se znašli na dolgem, dolgem hodniku in ta hodnik je zavil na koncu na levo in desno in kam neki so potlej peljali spet drugi hodniki...? In na hodniku je bilo toliko vrat! No, pa gremo naprej, so si mislili trije tolovaji direndaji ter so tihotapsko pohiteli naprej. Hodili in blodili so po hodnikih, ko so se končno ustavili pred kletnimi vrati. Kletna vrata so bila velikanska in zaklenjena. A to zmikavtskih tičev ni nič motilo, brž so iz žice napravili ključu podobno rogovo, jo vtaknili previdno v ključavnico in obrnili takle vitrih trikrat, prvič je napravilo škrt, drugič škrt škrt, tretjič pa je reklo škrt škrt škrt kar trikrat.

In so se vrata odprla kar sama od sebe. Zdaj so roparji prižgali vsak svojo baklo in so se spustili po polžastih stopnicah v vijugah navzdol. Hodili so in hodili, vrtelo se jim je v glavi, vse dokler niso prišli dnô stopnic v mičkeno izbico, da so komaj stali tamkaj. Spet so bila tam vrata, a ta vrata so bila pravzaprav vratca in spet so napravili vitrih, takle umetni ključek... - in so tudi ta vrata odprli.

Komaj so se vrata odprla, že so stali v eni sami bleščavi. Od dragotin je prihajala tako močna, a hladna svetloba, da je v očeh kar zaščemelo in so razbojniki mežikali in si meli oči. Sredi dvorne pa so se najbolj visoko na stebru svetile tri zlate krone.

"No, se bom jaz povzpел gor," revske pohlepno prvi tolovaj in že pleza po deblu stebra. A steber je bil gladek, tako da je čofnil po prvih poskusih na tla. Poskusi še drugi razbojnik pa tretji - in nič, niso in niso mogli na vrh stebra do treh zlatih kron. Oči so se jim pohlepno svetile in kar tresli so se od zlate mrzlice, tako zelo so hoteli imeti vsak svojo krono.

Končno se domisli spet prvi razbojnik ter reče: "Kaj ko bi privezali vrv in bi z vrvjo plezali gor do teh treh presnetih zlatih kron..." Oba tovariša sta samo prikimala, češ, dobro si jo pošnil. In že so odvili vrv iz bisage, ki so jo skrivali pod cunjastimi oblačili, vrv so nategnili okrog stebra in jo čvrsto zvezali in zavozlali, prvi je skočil na rame drugemu ter je začel plezati po stebru navzgor, vrv pa je sproti privezoval... Kar precej časa je trajalo, da jim je uspelo.

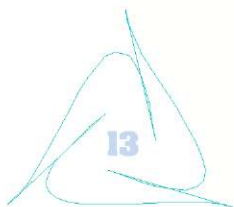
Ko je priplezal prvi razbojnik vrh prvega stebra, je brž previdno sunil zlato krono, jo potisnil v bisago in ko maček zlezel na tla. Kolena so se mu tresla in sline so se mu cedile. In tako je splezal drugi na drugi steber in tretji tolovaj na tretji steber in so si vzeli vsak svojo krono. Pa jim še ni bilo dovolj. Bisage so napolnili z dragim kamenjem in cekini in z zlatimi prstani, uhani, zapestnicami, verižicami in ogrlicami, z biserjem in tudi z zlato posodo. Komaj so se vlekli, tako so se natovorili z zlatom.

Potlej pa so spet težko otovorjeni šli navzgor po vijugavih stopnicah, vsak je čuval v bisagi svojo zlato krono. Niso se namreč domenili, kdo bo imel katero krono, v resnici pa je vsak hotel imeti vse tri zlate krone zase, le čisto zase. Zasopli so se privlekli vrh stopnic do kletnega vhoda, odškrnili so vrata, pogledali sem in tja, se prepričali, da ni bilo na hodniku žive duše, nato so pogasili bakle, zaprli velikanska vrata in odklamali s težkim dragocenim tovorom po hodnikih... Hodili so in hodili, menda so hodili cel dan, preden da so prišli do izhoda in se znašli na grajskem dvorišču. Ko pa so bili na dvorišču, so zajeli sapo in jim je odleglo.

Glavni grajski stražar za vrati je še zmerom sladko drnjohal in sanjal svoje vesele sanje in niti slutil ni, da so tam na dvorišču trije razbojniki, otovorjeni z dragotinami in zlatimi kronami. Trije tolovaji so se dogovorili, da bojo šli čez obzidje, kakor so bili prišli - po vrvi.

Komaj so z največjo ihto trije tolovaji priplezali čez zid, so pohiteli v goščavo, hodili so po lesnih poteh, po blodnih stezah skozi hostje, skrivnostni gozd pa je zlovešče skovikal. Ure in ure so nosili težko breme zlata in vsak svojo ukradeno zlato krono. Ko se je zvečerilo in se je hladno zmračilo, so se ustavili na neki veliki jasi. Niti slutili niso, da je tisto jasa čarovnic, ki so kleklasto poplesovale s svojimi hudiči in hudimi možicljji. Zdelo se jim je prav, trem razbojnikom, da so se zdaj vendarle ustavili na tej jasi, kjer jih nihče ne vidi in da si bojo nekoliko odpočili.

A lejsiga, kaj je bilo to, ko so se prižgale prve migotave zvezde daleč in visoko na nebu? Mar ni nekaj hušknilo kot mrzel piš vetra mimo? Se ni nekdo grozavo porogljivo zasmel in se zahihital? Trije razbojniki so sedli in se

močno stisnili skupaj, a kosti so jim vseeno zašklepetale od strahu. Niso vedeli, kaj naj bi bilo, kar se tako grozeče in presunljivo oglaš in nekje spod zemlje, kaj se jim reži. Vsenaokoli pa neprehoden gozd...

Trije razbojniki, ki so oropali grofa Tustanja, bi skoro obžalovali, ker so šli ropat tako velike zaklade. Ampak bilo je, kar je bilo. Zdaj poti ni bilo več nazaj.

"Kaj se ne sveti tam na levi nekaj zeleno in miglja?" se je zdrznil prvi razbojnik, da so se mu šibila kolena od strahu, čeprav je sedel, tesno stisnjen ob tovarišu in ga je mrazilo čez hrbet.

"In na desni," je plašno pribil drugi in zašklepetal od strahu z zobmi.

"In tik pred mano nekaj miglja, šušti in se svetlika," je zajecjal preplašen tretji razbojnik. Še sama smrt ni tako huda, kakor so bile tiste nočne prikazni.

Nenadoma je skočil pred razbojnike čuden, svetleč se vražiček z orjaškimi vilicami v roki ter je odrenčal svojo pesemco:

*Cicelj bicelj, Cicelj bicelj -
cucelj, ti si ta možicelj,
ti si ta drobicelj,
korobicelj bicelj.*

Zdaj so začeli trije razbojniki moliti k vsemogočnemu Bogu in k vsem svetnikom napomagaj, obžalovali so, da so kradli in ropali. Vražiček pa je poplesoval pred njimi, bil je ves kosmat in grd in strašen, mahal je z orjaškimi vilicami, ponavljal pesemco ter je grozil trem tolovajem, da jih požre za južino, kajti že lep čas ni bil jedel človeškega mesa. In ne samo to, pridružili so se tudi drugi nestvori, takšni grešni kozli v človeški podobi in parkljasti rogatci, orjaške podgane in miši, netopirji, ki so cvilili grozne besede, pol ljudje - pol levi, pol biki - pol ljudje, volcjé-ljudje, takile vampirji krvosesni, zli duhovi in sploh zlodji vseh vrst, sami hudiči prekleti... in so zaplesali s čarovnicami in sirenami in s sfingami vražji ples, da se je kadilo in zaudarjalo po žveplu. Zdaj so bili trije razbojniki samo še uboge pare in so čakali, da jih hudiči nataknejo na svoje vilice, jih spečejo na ražnju ter jih pojedo za malico. In bolj ko jih je bilo strah, hujši so bili hudiči, ki so se režali in se norčevali.

"Kaj pa skrivaš v bisagi pod obleko?" je vprašal neki črt črtomirski čisto po vražje in se je spakoval.

"Niič takkkega," je odjecjal v odgovor prvi razbojnik.

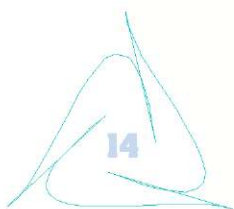
In že se je razvneto zarežala vsa družčina čarovnic in hudičev ter je renčavo ponavljala: "Niič ta-ke-ga..., niič ta-ke-ga..."

Razbojniki pa so pri samem Bogu obljubljali, da bojo vrnili tri krone in vse nagrabljeno zlato in dragocenosti na grad Tustanj, le da preživijo to noč. Pobegniti niso mogli nikamor, ker so jih obkolile same take strašne prikazni. Bili so ujeti v vražji krog hudičev in čarovnic.

"A vi niste naši?" je spet zarenčal v tri razbojnike neki vrag in spak.

"Neeee, neeee, neeee," so se tresli trije razbojniki.

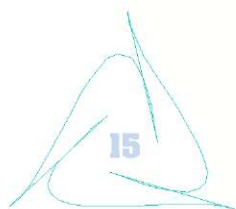
In tako do jutra, ko se je začelo svitati in so se spustile meglice in je bilo vlažno. Nenadoma je na jasi rano zjutraj zavladal popoln mir. Trije neprespani in prestrašeni razbojniki pa so vzeli pot pod noge in so se vrnili na grad Tustanj.

Graščaka Franca Bernarda, grofa Lichtenberskega, še ni bilo s poti in tudi tisti stražar je še zmerom brezskrbno spal za grajskimi vrati. Trije razbojniki so brž preplezali obzidje, pustili so bisage na tleh, vsak si je vzel en zlat cekin, nič več, samo en cekin je ukradel vsak, potlej pa so brž izginili neznankam. In v mir se je potopilo vse in neznani potočki tečejo ponekod, kjer bi si kdo pogasil žejo. Ostalo pa je gozdno brezno in ostale so propadle želje in sanje, ostala je tudi razbojnikom slaba vest za večnost, ker so v strahu ukradli tri cekine.

Ko se je grof z dvorom vrnil na grad, se je zelo čudil, kako da so tri krone in bogastvo zunaj na dvorišču. Nič ni pomagalo, da je vpraševal tistih nekaj hlapcev in dekel, ki so ostali na gradu, kako da se je del zaklada znašel gori na dvorišču. Potlej pa je grof ukazal odnesti zaklad spet v klet, kletna vrata je dal zazidati s sedmimi zidovi in prepleskati, da nihče ne ve več, kje je skrit zaklad treh kron.

Vrhu hriba Ciclja bo menda tisti bajni zaklad, če ga še ni kdo prej našel in odnesel.

ZASPANKA

Ko se mačka mehkodlačka
v topli, mehki klobčič zvije,
kaj le sanja krempljetačka,
kaj v zelenih očkah sije?
Sanja, miško tam preganja,
da drvi čez strehe stare,
sanja, s šapico preganja
miš nevidno spod omare.
Cele dneve ta zaspanka
bi na okenski polici
spala, spala brez prestanka -
s črto v zoženi zenici.

Vmes bi se morda zbudila,
da očisti si obleko,
da kot črna senca pila
bi s skodele belo mleko.

Ko se mačka mehkodlačka
v mehki, topli klobčič zvije,
sanje sanja krempljetačka,
v sanjah tudi miš ubije!

GRADOVI V OBLAKIH

Nekateri si zidajo gradove iz peska, drugi spet gradove v oblakih. To so posebni imenitni gradovi, v katerih stanujejo cesarji in cesarice, kralji in kraljice, principi in princeze, kraljeviči in kraljične, palčki in palčice, domače in tuje živali... In seveda se grejo pravljичne skrivalnice za zidovi teh gradov otroci vsega sveta. In dobri in hudobni duhovi, strahovi in prikazni tudi domujejo v teh gradovih, brrrr. A bodite brez skrbi, saj se potegnejo vase!

Tudi naš Vid si je zazidal že mnogo gradov na našem dvoriščnem peskovniku. Pa še najsodobnejše avtomobilčke je pripeljal tja in vojsko, ki je sicer res iz plastike, pa vendar uboga na ukaz. Ta vojska varuje Vidkove gradove, zunanja obzidja in vodne jarke, da noben sovražnik ne more noter. Tokrat vlada v tej peščeni deželi peščenih gradov mir. In prav je tako.

In gradovi v oblakih? Tukaj lahko vidiš skozi debelo zidje kar tako, kot za šalo.

Hja, gradove v oblakih si zidajo otroci in odrasli. Kadar se rušijo gradovi v oblakih odraslim, je na svetu hudo. Takrat je res hudo zategadelj, ker nihče več ne sanja in se ne zna več niti prav smejati.

Jaz sam si zgradim vsak dan kakšen grad v oblakih. Verjemite mi na besedo, moji gradovi v oblakih so zračno prosojni!

Ko si ne bi vsak dan zgradil kakšnega gradu v oblakih, bi bil nesrečen, celo človek je včasih nesrečen, če je čisto sam na svetu. Pa se vedno najde kdo...

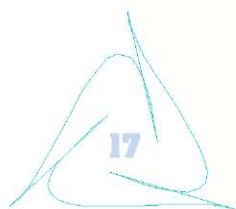
Rad pa se razvedrim in poveselim in brž viteško smuknem po stopnicah svojega gradu v oblakih tja gor v višnjeve višave, pa mi je že lepo pri duši. Stolpi mojih gradov so podobni Kapitolu, saj živim v Prestolnici domišljije. Zgradim si še takle viteški grad, takle Krak des Chevaliers...

V naših zapuščenih gradovih itak dandanes životarijo ubogi, odrinjeni, zapuščeni duševni bolniki in duševne bolnice. Tam strašijo za zamreženimi okni neki duhovi, ki obsedajo norčke in norčice ter jih mikastijo, jih strašijo, jih osamijo. Zato pa skozi zamreženo okno težko kdo zgradi svoj grad v oblakih. Hrastovje v Hrastovcu, norišnica na grajski vzpetini - ojoj, kdor vstopi v ta grad, težko odide.

Mnogi gradovi in graščine so samo še ruševine. Zob časa jih je nagrizel, ponekod spodjedel dom temeljnih kamnov. Od teh gradov so ostale kvečjemu pravljice. In tudi nekdanji graščaki živijo tam samo še v bajkah in ljudskih pripovedkah in daljnih legendah. Skozi zapuščene gradove veje veter in brezobzirno ruši kamen za kamnom, dež pa spira barve, samo bršljan in mah pa zelenita čez nekdanj debelo zidje. In štrigalice in martinčki in kobilice obiskujejo tista zapuščena in porušena zidja, ki so se nekoč mogočno dvigala pod nebo. Tam je stal grad...

Kadar gradi kdo gradove v oblakih izza oken vladne palače, je nevaren. Oblake spremeni namreč v krvav dež in grad se spremeni v vojno vojašnico. Takrat so vojskinci časi in je res hudo. Kdor namreč ne vidi takega gradu v oblakih, ga naženejo z lastne domačije ali pa mora pobegniti, mnoge pa pozaprejo v zapore in v taborišča smrti. Takšni gradovi v oblakih so, ojoj, sila nevarni.

Svojega gradu v oblakih, na oblačni vzpetini, tam, kjer je visoko gori, da se človek sonči v lepoti in dobroti in sanjah, ja, tega svojega gradu ne prodam za nič na svetu. Stanovanjski stolp mojega gradu je poln dobrih misli,

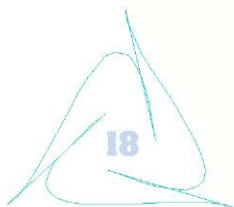

obzidje s hodnikom za stražarje pa je včasih debelo, včasih pa tenko ko ledena prozorna skorjica. Vzdižni most na moj grad v oblakih so moje veke, voda krog tega gradu pa so moje solze.

Včasih si zgradim grad v oblakih tik nad mestom, tam na vzpetini, da se umaknem vase. Takrat sem kakor na Ptuju ali na ljubljanskem gradu. Svoj grad v oblakih večkrat prezidavam in prezidam, pa je vendar zmerom isti, je samo moj grad v oblakih. Mogoče mi je takrat ime Friderik Ptujski. Kadar pa si sezidam svoj ljubljanski grad v oblakih, prej vedno doživim kakšen živčni potres, tako kot pravi potres leta 1511. Kdor gradi namreč gradove v oblakih, to se ve, se mu nikamor ne mudi in lahko živi tudi v prejšnjih stoletjih in davno davno.

Poznam veliko vitezov, s katerimi prijateljujem, no, včasih se tudi sabljamo. Na viteških turnirjih pa tekmujemo, oblečeni v oklepe in drugo železje, mahamo z buzdovani in sulicami, tekmujemo s samostrelom, lokom in puščico in še kako. Sejmarski rokohitrci in drugi pregnani šarlatani čarajo svoje čire čare, klovni nastopajo z opicami, ljudski muzikanti in drugi škanti ga posvirajo in goslajo in poskakujejo, vse je razigrano - in tako je zgoraj, na vsakem gradu v oblakih.

Pridi še ti, pa se igrava na gradu v oblakih! Kako veselo bo, ko bomo rajali, peli in se igrali! In se bomo med igrami učili in bomo mnogo znali.

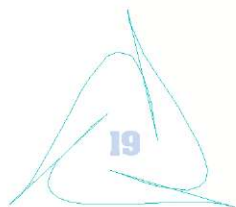

KRESNA NOČ

Tam na jasi in v dobravi
čudni veter se ustavi,
da je tak urok, urok
v uri bosopetih nog.
Kresna noč in praprot svetla
pa čarovničina metla -
tam pri tleh zapleše v krog
prav začarani urok.

Žene praprot, sipko seme,
v kresni noči vroče vreme -
tik nad mahom sto kresnic,
po brlogih sto lisic.

Iz studencev vrejo sanje
v hostne grape in kotanje -
in je, česar ni bilo,
zate, ki si sanjal to!

KAČA KLOPOTAČA

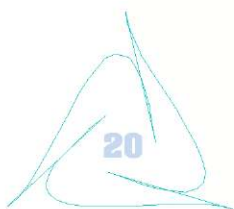
Nekoč davno je živela za tremi gorami kača klopotača. Kača klopotača je bila prava velikanka. Iz gore se je včasih priplazila na vas in med ljudi. Tam pa ni vedela, kam bi se razlezla, ko je takole lezla, za cesto široka in dolga, predolga.

Kadar je prilezla kača klopotača na vas, je udarjala z repom ob tla, da je bobnelo po vsej dolini, kakor da bo potres. Ljudje so se takrat brž poskrili, pa tudi živino so odgnali s seboj, da je ne bi snedla kača klopotača. Saj je morala biti ta kača klopotača res neusmiljena, ko je takole lezla po trebuhu in za sabo puščala globoko sled, pravo strugo. In ko je prilezla na vas, se je trikrat ovila okoli cerkve in čakala. Čakala je dan in noč, se naveličala, potem pa je spet lezla nazaj v goro, v svojo luknjo.

Nekega dne, ko se je kača klopotača približevala spet vasi, se je neki pastirc smelo odločil, da bo kačo klopotačo ugnal in storil, da kače klopotače ne bo nikoli več tjakaj. Vzel je iz drobnice najhitrejšega ovna in se z njim podal kači klopotači naproti. Kača klopotača je brž ugledala drobnega pastirca in ovna. Že je strašno zasikala in izplazila razklani jezik ter je stegovala glavo, da bi ujela pastirca in ovna. Ta dva pa sta bežala proti bližnji reki, tja, kjer je bila voda najgloblja v okljuku. Kača klopotača se je nespametno pritlehno zapodila za njima. Deček in oven pa sta brž skočila v reko ter jo preplavala. Kačo klopotačo, ki se je tudi pognala v hladno in deročo vodo, je reka potegnila s sabo v svoj tok.

Potem je kačo klopotačo neslo po reki nizdol, menda vse do morja ali do kam. In menda ta kača klopotača še danes straši ponekod po morjih, kdo bi vedel. Včasih le mornarji prestrašeno pričajo, da so videli to kačo klopotačo, to velikanko neugnanko.

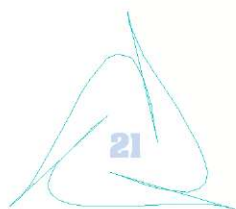
Res pa je, da je na vasi odtlej mir in da v gorski votlini, kjer je živela kača klopotača, lahko najdeš zavetišče pred gorskim viharjem in se tam spočiješ.

VEČER V GOZDU

Mile vile plešejo,
temno večeri se gozd,
mile vile plešejo
preko uročenih host.
Kukavica daleč v gaj,
daleč kuka v tih večer,
gozdna pot je skrita zdaj -
pleše vila, pleše zver.

In počasi se noči,
sonce zatonilo je -
in skrivnostno se noči,
vile v krogu se vrté.

UKLETI GRAD

Bil je nekoč ukleti grad, v gradu ukleti stolp in v stolpu ukleta sobica in v tej sobici ukleti deček. Deček se je igral z zakletimi ogledali in drugimi igračami, s steklenimi biseri in micenimi pajaci, ki so oživali nenadoma kakor palčki, potem pa so se spet spremenili v mehanske igračke. Takšna je bila vsa pravljичna dežela in v tej deželi pravljичni grad, pod gradom pa so živeli pravljичni ljudje.

Ko je hotel deček stopiti skozi vrata svoje uklete sobice, ga je na pragu ustavil velik črn pes in zarenčal nanj: "Jaz sem pes Smrt. Če prestopiš ta vrata in stopiš čez ta prag, boš pri priči umrl." Deček se je ustrašil črne mrcine in pasjega režanja ter je prebledel od strahu. In lasje so se mu tudi naježili.

Pes Smrt zunaj pa je bevskljaj in nekaj lajal o pogubi.

Deček ni vedel, kako bi ukanil tega strašnega psa, ki mu je bilo ime Smrt. Saj je bil cucek zanemarjeno mršav in res grozen na pogled. Pa tudi hreščavi glas je grozil votlo in s takim praznim laježem.

Deček se je čez nekaj časa spet opogumil in odprl vrata. Zdaj se je pes Smrt postavil na zadnji dve taci in se oblizoval. Deček najprej v zadregi ni vedel, kaj naj stori, potem pa se je nenadoma ujezil in zakričal na psa: "Proč, ti pes Smrt! Da se mi pobereš spred oči in odlajaš v svoj pesjak, kamor spadaš!"

In čudo vseh čudes! Pes Smrt je res odbevskal dol v pesjak in se je potuhnil kot ubogi kužek.

Deček je šel po vijugavih stopnicah grajskega stolpa, spuščal se je vse niže in niže po polžastih stopnicah in v glavi se mu je že nekoliko vrtelo. Končno je le prišel do izhodnih vrat, potem pa je stopil na plano. O sonce, o svežina, o jasnina! Deček je zadihal to pomladanje jutro, dihal je vonjave in sapice, dihal je ptičji cvrkut, dihal je z vsako vejo. Kje je rasel, kje! V tisti sobici v grajskem stolpu je odraščal in sveta ni smel videti. Svež zrak je dečka najprej upijal, da ga je skoro vrglo. Prijel se je za srce, ki mu je burno bilo in je hotelo od samega otroškega veselja in svobode počiti.

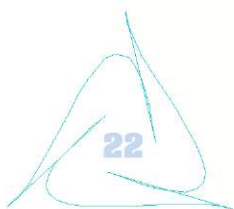
Potem se je deček pogovarjal s pticami in mravljami in z vsako božjo stvarjo na tem svetu. In vse stvari so mu odgovarjale. Ukleti svet je bil odčaran in deček je bil svoboden.

Pes Smrt je prosil dečka, naj ga vzame s sabo. In res ga je deček vzel s sabo na pot, kajti hotel se je razgledati po svetu.

Tisti grad gotovo še stoji uklet nekje. In na gradu je visok stolp, ki sega v oblake in skoro do zvezd. In v tistem stolpu je čisto na vrhu mala sobica. Ta sobica je prazna.

Deček je zakraljeval v ukletem kraljestvu in vsak dan je odčaral kakšno skrivnost narave. Ljudje pod gradom so zadihali svobodno in se veselili, da ni več vse tako žalostno, kot je bilo prej. Le v ukleti grad si nihče ni upal, samo deček s svojim črnim mršavim psom Smrtjo je še včasih obšel grajske dvorane in sobane.

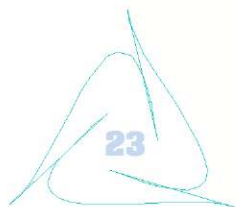
In tako hodi deček po ukletem gradu in ga bo odčaral, če se še ni naveličal.

PRAVLJICE PRED SPANJEM

S pravljico zvečer postilja
bleda luna vzglavnik zlat,
z žarki čarnimi pošilja
čudežne besede v grad,
v grad iz najmehkejše pene,
da strahove vse prežene.
Pravljice pred spanjem ždijo
tam po kotih ponekod,
poje mirno melodijo
škratelj spanček odondod -
šepetavo melodijo,
lahko noč, sen, čarovnijo.

Iz gradov beže pošasti,
kraljeviči, strašen zmaj,
v spanju hoče dete rasti,
proč je dnevní direndaj -
o seveda, o seveda,
luna nas z neba zdaj gleda.

SLONJA ZGODBICA

Na Jordanovi majici je bil naslikan čudovit slon, takle s kratkim repom in velikimi uhlji, bil je siv in vesel slon, takšen, kot so vsi sloni.

Nekega dne pa je ta slon kar stopil z Jordanove majice in je stal pri dečkovi postelji. Ko se je Jordan zbudil, je bil zelo začuden, da ima slončka ob postelji, ne pa več na majici.

Kaj naj stori? Brž je odpeljal deček veseljaka ven na cesto, saj takšne živali ne more imeti v stanovanju, slon pa je z vsako stopinjo rasel in rasel. Ko sta bila na pločniku, je narasel slon v pravega pravcatega mlahudravega slona.

Kam bi se del s tem slonom? Tako se je vpraševal deček Jordan. Zagledal je lepak in videl, da pravkar gostuje v njihovem mestu znani cirkus. Brž se je odpravil s slonom k cirkusu.

Ko sta hodila Jordan in slon po cestah, so se ljudje sila čudili, kajti kaj takega pa še niso videli. Ampak mislili so si, da je takšna reklama za cirkus.

Komaj sta prišla Jordan in slon do cirkusa, že se je oglasil slonoljubi dreser. Kako se je dreser razveselil, ko je dobil v dar takega pametnega slona! Kajti Jordanov slon je znal stati na zadnjih nogah, znal je stati na glavi, znal je plesati celo dunajski valček in je v domači polki udaril ob tla, vzvalovil je v angleškem valčku in je plesal fokstrot in je hitro tvistal, ja, tale slon je cirkuško brzel v tangu in mambi, v rumbi in sambi, pa tudi mazurko in polonezo je odplesal, če je bilo treba, pa še kazačok in trepak tudi..., če so mu pa nataknili posebne čevlje, je še stepal in sicer plesal charleston... Jordanov slon je postal prava cirkuška atrakcija, ko je skakal ognjevit v flamenku in ko je zaplesal še bolero povrh! To je bil plešoči slon, ki je najbolje plesal na svetu!

Jordan si je ogledal vse cirkuške predstave zastonj in je vsak večer šel pobožat svojega slona. In ko je cirkus odpotoval, mu je bilo hudo pri srcu in se mu je milo storilo pri srcu, ker ni imel več slona. A kaj bi, slona vendar ne more imeti v stanovanju, in kdo bi ga krmil?

In veste, kaj se je zgodilo včeraj? Jordan je dobil majico, na kateri je naslikan - tiger! Ojoj, samo da s te majice ne bi kdaj skočil tigerček, ali pač?

V DOLGE SANJE SE PRIKRADE

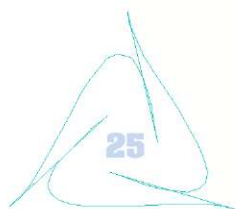
V dolge sanje se prikrade
večkrat dobri, tihi škrat,
v sanjah so dobrote mlade,
v sanjah je še starček mlad.

Ptice zvezdnate v daljavah
sanjsko priletijo v noč,
ptice v malih, drobnih glavah
pojejo še pozno v noč.

Bisernato lepe sanje
sanjajo se iz dobrot,
o nasmehi, trepetanje
v sanjah najde živo pot.

V dolge sanje se prikrade
večkrat dobri, tihi škrat,
čara gore in livade
v nočni luči vsakokrat.

Tudi ti jih sanjaš, dete,
tudi s tabo pleše škrat -
v sanjah čarata zavetje
izza tisočerih vrat.

ČASOVNA ČAROBNA LUKNJA

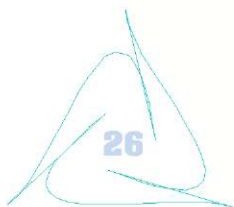
Hosta je skrivnostno šumela, lesne poti so se zamešale in deklica Maja je zašla v gozdu. Izgubila se je, takole mimogrede se je izgubila in se ji je zdelo, da je ne bo nihče več našel in da je zdaj sama, čisto sama na svetu. Hodila je skozi skoro neprehodno grmičje, smukala se je okrog štorov in v gozdnem hladu ji je postalo že temno pri srcu. Izza vsake visoke praproti je prežal kakšen volk, če ne celo tiger. In med gobami so skakali, kakor je videla, sami hudi škrateljni z rdečo kapuco na glavi.

Maja je prišla na neko jaso, kjer so rasle čudovite rože. In ker je bilo sončno, medtem ko se je razprostiral vsenaokrog gozd, je kar za nekaj trenutkov pozabila na strah in tesnobo in grozo. Nabrala si je šopek rožic in si spletla venček. In ko je prišla tako okrašena na sredo jase, je, hopla, padla v neko luknjo, v nekakšen brlog.

A v tem brlogu je domovala kaj čudna žival. Zverci je bilo ime Čas. Na eni steni se je vrtelo v slikah, kar je bilo nekoč in še včeraj in tik pred kratkim, na drugi steni luknje pa se je odvrtevalo, kar se šele bo zgodilo. In ti dve steni sta bili prehodni, lahko si stopil skozi in prišel v preteklost in zgodovino, ali pa si prišel skozi drugo steno jame v prihodnost.

Maja se je zelo začudila in svojim očem kar verjeti ni mogla, da se je znašla v tako čudni jami. Zanimalo jo je, ali se bo lahko vrnila domov. Pogledala je in videla sebe, kako hodi in hodi spet skozi gozdovje in kako je prišla ven iz gozda na domači travnik... - in tisti hip je Maja skočila skozi steno prihodnosti ter se je znašla nemudoma na domačem travniku.

Kako ji je odleglo!

OČKA, AH TA OČKA

Očka je takšno bitje,
ki s tabo povsod se podi,
očka je takšno bitje,
kot ga na svetu ni.
Res je pripravljen na šalo
in rad se z vsemi igra
no, le počakaj malo,
a se tudi kregati zna.
Očka je takšen tip,
ki se s tabo rad pogovarja
in te užene pravi hip
in se še s kavbojci ukvarja.
Brez očka bi bil svet zanič,
nihče ne bi nič zapovedal,
vsak smrkavec bi bil tič,
ki bi samo nase gledal.
Očka je bil kralj Salomon
in njegov očka David kralj,
ampak navaden očka je slon
in včasih res čudna žival.
Očku na štiporami sedi
včasih kak deklič, fantalin,
takrat je veselje za tri
in za sladoled je cekin.
Očka je takšno bitje,
ki je očka in nič več,
očka je takšno bitje,
še v tej pesmi konj sopeč.
Z njim se otroci igrajo
kakor kdo ve in zna,
se pobahajo, hahljajo,
ker je očka samo ta-in-ta.

BIKASTA PRIKAZEN

V grapah Lepe Njive, kjer so nekoč živeli srečni ljudje kakor v pravem rajju, se dviga gozdna vzpetina Gradišče. Že ime samo pove, da je tukaj nekoč stal velik grad, iz rezanega kamna zidani grad, ki je skrival polne peharje in kadi zlatnikov ter drugih zakladov. Razbiti grajski zidovi in ruševine še dandanes pričajo, da se je grad na hribu Gradišče sesul, zakaj pa je graščina propadla, tega zagotovo ne ve nihče več.

Ondan se je sprehajal tam naokoli in je ponoči zašel deček in je v blede, grozni mesečini videl, kako se nekaj pepelnato premika. Dečku so se usta posušila od strašljivosti strahov in je skoro pogoltnil lastni jezik, tako ga je stiskalo v grlu. Videl je čudno prikazen, temni privid.

Moralo je biti že proti jutru ali v globoki noči, ko je zagledal deček na mesečini velikega črnega bika - bik je bil brez glave in je hodil po praznem pašniku in čez grape. Samo skovikanje skovirjev ga je spremljalo, velikega črnega brezglavega bika. Kri je brizgnila švistaje čez smrečje in temno travo, veliki črni bik pa se je klatil sem in tja po jasi, kjer je nekoč stalo gradišče. Mahal je z vratom brez glave sem ter tja in kri je štrcala v visokih curkih čez smrečje še kar naprej. V brezkrvni in mrzlo bledikavi mesečini je topotal veliki črni bik sem in tja ter se je v grozni samoti zaletaval tudi v drevesa.

Ob trhljem, zeleno svetlečem štoru je ležala blesketava mesarska sekira, takšnale krvava mesarica, ob mesarici pa je rjula bikova črna glava in je mukala zamolklo da le kaj. Dečku so se v grozi in strahu naježili lasje, ko je videl to pošast.

Kakšna prikazen!, je pomislil deček. Kakšen bik brez glave!

Deček je zbežal na vrat - na nos in odbosopetil, kar so mu noge dale, da se je rešil čudne prikazni. Bik brez glave je nekoliko pobezljal za dečkom. Odsekana bikova glava je klicala za prestrašenim in zgroženim dečkom.

Končno se je deček spet znašel na Lepi Njivi. Sklenil je, da ne bo nikoli več pobegnil od doma in z Lepe Njive in da se bo spuščal v nevarne pustolovščine samo z drugimi dečki.

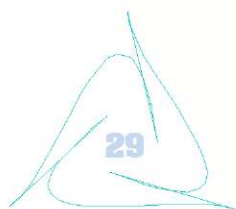
Rano zjutraj so že pele prve ptice, žgolele so in čivkljale v rosnem hladu in začelo se je že sivo svetlikati na vzhodu. Deček je razprostrl roke, kot da se bo šele tako končno rešil nočne groze in črne more. Nikoli več si ne bo šel ogledovat velikega črnega brezglavega bika gor na Gradišče.

ZVEZDOGLEDNA

Vesolje se skriva v Vidkovo dlan,
zvezdice stisne v drobno prgišče,
ko je naš fantič sladko zaspan
in med oblaki luno poišče.

Vesolje se skriva v Vidkov nasmeh,
Rimščice daleč, tu blagoslovček -
Videk razširi v zdehec in zdeh
usteca, zleze pod mehki pokrovček.

Vesolje se skriva v Vidkov pogled,
fantič počasi veke zapira,
tam za očmi drugačen je svet,
ki se do jutra v sanjah nabira.

HUDA GRAŠČINA MARÉNČEK

Vsako noč so se tod po deželi некоč plazili obritoglavci psoglavci. Uhlji so nekaterim štrleli kvišku, drugim spet poklapano navzdol. Slinili so se in bevskali in revskali, da so vsi isti čistokrvni psoglavci in da nikogar drugega ne sprejmejo medse razen obritoglavke psoglavke ali njenega lumpa.

Najstrašnejši obritoglavci psoglavci so bili tudi krvoseši ali vampirji imenovani.

Ja, bilo je некоč, некоč davno za voglom, tam blizu plitve globeli Zavoglja ob Ljubljani, pa še naprej in naprej, proti vasi Podmolnik. Na komaj dostopni strmini je некоč stal mogočen grad z mučilnim stolpom. V tej graščini, Marénček imenovani, je stanoval strašni roparski grof Morilček s svojimi še strašnejšimi biriškimi preganjači. Ponoči so se grofovski služabniki spreminjali v psoglavce obritoglavce in so tekali vse do Sostrega in celo v Ljubljano, kjer so si iskali svojih žrtev. Tudi žive ljudi so zazidavali v stolp, stolp je bil brez oken in vrat, tja je prišel človek le skozi skrito jamo in se je lahko povzpel od znotraj po polžastih stopnicah na vrh. Kogar so grajski podaniki poprivlekli na milo in silo v svoj grad, se ni več vrnil živ od tam.

Ljudje so takrat strahoma zase in da jih ni nihče od nepoklicanih slišal, prepevali:

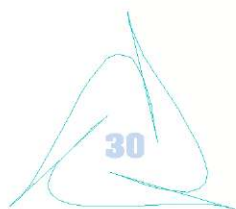
*"Morilček hudiček,
ropar, tatiček
ti glavco zdrobi,
popije ti kri."*

Morilček je bil res strašen že na pogled. Bil je majhen in krmežljiv, spačenega obraza, a kanjinih srepnih oči, ki so pomežikovale in se bliskale. Roke je imel lopataste, noge pa micene, micene in kržljave, a tako samo navidezno, saj je bil silno močan in kogar je dobil v pest, ga je brž premagal. Njegov obraz je bil buldogov gobec, tudi slinil se je. Dokaj debel Morilčkov grofovski trup je pričal o njegovi siceršnji napihnenosti. Kadar je grof Morilček kaj zaukazal, je pravzaprav bolj renčavo zabevskal in zalajal. Vsi so se ga bali.

Tudi njegovi opričniki hudičniki so bili nič manj grozoviti. Ta je bil krvoloč in že po tem, da se je ves čas režal in se kremžil, oni spet je bil preteč, ker je bil besno popadljiv za vsako malenkost in ni poznal nobene šale... Prava družina psoglavcev obritoglavcev! Na nogah so imeli takšne okorne, nekakšne vojaške škornje, na prsi pa so si pripenjali odličja, ki so jih sami dali kovati kovaču. Kdo, ki jih ne bi poznal, bi se jim celo smejal, a kaj, ko so bili tako grozoviti!

Vsak se je bal, kdaj da se grof Morilček pojavi kje v Sostri, v Podmolniku in okolici. Prek strmega klanca je s svojimi valpti pojezdil grof Morilček v Besniško dolino in po stari litijski cesti besno naprej, tudi je kdaj prijezdil v Ljubljano. Vračal pa se je spet kdaj ob Ljubljani in se ustavil v vlažni dolini Reke. A doma se je počutil grof Morilček s svojimi obritoglavci le vrh svojega griča in morišča Marénček ter v svojem strašnem groznem morilnem gradu.

Če je kdo od podložnikov potuhnjenega in grozovito psoglavega grofa Morilčka samo pogledal in če ni umaknil pogleda, jih je takoj dobil z bičem dvajset po plečih. Kaj šele, da bi si kdo drznil kaj oporekati in da bi tudi na tihem ugovarjal! Takšnemu revežu so jih naložili sto po hrbtu, lahko pa so ga psoglavi biriči tudi porezali z mečem ali bodalom.

Le da se je grof Morilček z grajskimi služabniki pojavil med vaščani, že je nastala smrtna tišina. Biriči, ki so pobirali desetino, so si mimogrede še primaknili kaj za pod zob, jemali so ubogemu kmetiču. Pa tudi lepe deklice naokoli niso bile varne pred psoglavci obritoglavci, še posebej psoglav pa je bil sam grof Morilček, čeprav je imel v gradu svojo mrkogledo hudičevko Zalo. Tudi hudobna kuzlasta grofica ni poznala milosti in se je najrajše cele dneve valjala po posteljah ali pa se je sprehajala po gradu s svojimi spletičnimi ter marnjala o tem in onem. Nihče na gradu Marénček pa ni maral petja ne pesmi, kaj šele kašne otroške pesmice! Večerjali so kri, ki so jo nalili kar v škafe in golide, mešali pa so tudi krvavo godljo, da so se z njo nasitili. Ko so žrli, so cmokali in se hvalili, kako glavni so.

Obritoglavci psoglavci so jezno cenili samo sebe in so hvalili grofa Morilčka, da je on edini gospodar sveta. Hvalili so ga kot glavnega zlodja, ki je kdaj vladal tam naokoli in v deželi. In grofu Morilčku se je to še imenitno zdelo!

Nekega dne pa je prijezdil v te puste kraje vitez dobrega in čistega srca, ki mu je bilo ime Vid. Vid je bil odličen vitez in lep na pogled. Sabljico je vihtel tako okretno, da se je ni niti videlo, ko je zavrtel rezilo. Vid je bil dobri popotni vitez. Spotoma se je ustavljal na gradovih.

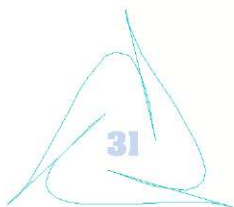
Vitez Vid je prišel tudi na grad Marénček. Čudno se mu je zdelo, da tako zaudarja po krvi in plesnobi, zato je vprašal grajske služabnike, kako da niso počistili, ko se vedeli, da pride gost. Grajski služabniki so se samo namuznili, bevsknili pa niso nobene, češ, jih boš že videl. Medtem je bil grof Morilček s svojo ženo spet nekje v Besniški dolini in se je kruto zabaval.

Ko se je grof Morilček vrnil na svoj grad Marénček, je s svojim cagavim capinskim spremstvom hinavsko pozdravil viteza Vida, na skrivaj pa je naročil, naj viteza Vida pogostijo z zastrupljeno hrano in pijačo, tudi zastrupljeno pogačo in rdečega vina naj dobi, tistega rdečega vina, ki je rdeče ko kri. In res, sedli so k mizi in se pripravili k jedi, služabniki so nosili obložene pladnje s pečenicami in pečenimi piškami na mizo. Pade pa košček mesa na tla in lakotni pes je pogoltnil tisti kos mesa, ki je bil namenjen vitezu Vidu, samo zacvilil je in se zleknil in poginil. To je vitez Vid videl, zato pa je vprašal grofa Morilčka: "Kako pa da se je ta pes zvil in padel?"

Grof Marénčkov nemarni je skomignil z rameni, rekoč: "Star je že bil ta pes, star, zato se mu je kost zagolsnila v grlu in je crknil, cucek cuckasti!"

Vitez Vid se je znašel, saj grofu Morilčku ni nič verjel. Vzel je svoj pladenj in ponudil meso sosedu obritoglavcu in tudi košček mesa hudobni grofici Zali. Nastala je zadrega. Grof Morilček je samo namignil strežajem in je pokimal, brž so zamenjali Vidkov pladenj z drugim, tista jedača pa ni bila zastrupljena. In ko so prišle na vrsto zdravice, je vitez Vid zamenjal vrč, češ da kot gost mora tako storiti, nalil je grofu Morilčku in sebi kupico ter nazdravil: "Na zdravje, izpijmo do dna!" Spet je grof Morilček samo nekaj pokimaval svoji služinčadi in brž so zamenjali vrč zastrupljenega vina, vitezu Vidu pa je dejal golčavo renčavo: "Oprrrr-sstite, te koza-rrr-ccce je tudi trrr-eba zamenjati!" In že so zamenjali čaše strupene opojnosti. Potem šele sta nazdravila.

Vitezu Vidku se je čudno zdelo, da na tej graščini ni nobenega glasbenika ne pevca, zato je vzel svojo kitaro v roké in je zapel nekaj lepih, milih pesmi. Grajski so sicer molčali, medtem ko je vitez Vid pel, ampak hkrati so se kremžili da le kaj! Vino so medtem kar lokali in si med vitezovim pitjem dolivali od same nevoščljive nestrpnosti. Kajti grajski dvorjani z grofom Morilčkom vred so znali kvečjemu nerazumljivo bevskati in lajati, pa še to ne posamič, ampak samo v tropu kot napadalna drhal. Pa tudi vreščati so znali, kadar so kot roparji napadli kakšno žrtev. Vitez dobrega in čistega srca Vid je prepeval otožne in sladke zaljubljene pesmi, pa tudi take poskočne in šegave.

In potem se je vitez Vid zahvalil za večerjo ter odšel spat. Brž ko je odšel v odrejene grajske sobane za goste, že so staknili obritoglavci psoglavci glave skupaj in so se namenili, da ubijejo viteza Vida med spanjem. Vitez Vid je pred spanjem potelovadil in zmolil očenaš ter se priporočil Bogu, potlej pa je legel v mehko posteljo in že ga je zajel globok in trden spanec, saj je bil od poti precej utrujen. Seveda pa je prej k vratom pristavil stole tako, da so padli, če je kdo hotel odpreti vrata.

Psoglavci so čakali, da mine polnoč. Bleda luna je mrzlo svetila in razlivala svojo srebrnino - tudi na grad smrti Marénček. Bilo je tiho, le smrtni čuki so huuukali naokrog in motili nočni mir s svojim huuu-huuu. Obritoglavci so se priplazili k vratom sobe, kjer je sladko spal vitez Vid. Pokukali so skozi ključavnico in v medli mesečini videli, kako je vse tiho in mirno v Vidkovi sobani. Zahihitali so se porogljivo in renčavo, s svojimi šapami so segli po vratni kljuki, grof Morilček je z ostrim bodalom v taci siknil renčavo potihó: "Na-prrrej!" in že so vdrlí v Vidkovo sobo, stol je truščema padel na tla in zaropotal v tisti tišini še bolj. Videk se je hipoma zbudil in že je imel v rokah svoj svetli meč ter je sukal z njim po zraku, da je bilo videti vrtečo se lučko. Obritoglavci so se tako ustrašili, da jim je sapo vzelo in so jo pocvirnali brezglavo iz sobe in po temnem hodniku, sami niso vedeli, kam, skakljali so kakor volcje. Na njihovem čelu je bil spet grof Morilček in se je kar belo penil ter rentočil od besnega strahu.

Vid pa se je stoje na postelji nasmejal na ves glas, spet je prislonil stol k vratom in sladko zaspal do jutra. Ko je viteza Vidka prebudil petelinov kikiriki in ptičji cvrkut, se je vitez pretegnil na postelji in še nekajkrat junaško zazdehal, potlej pa je telovadil in se oblekel. Gostitelju, grofu Morilčku je povedal, da so ga ponoči nadlegovali menda neki duhovi strahovi in da jih je pregnal s svojo sabljico iz sobe. Seveda se je grof Morilček gladko zlagal, da nič ne ve o tem in da bržkone res strašijo na gradu duhovi in se klatijo okrog ponoči.

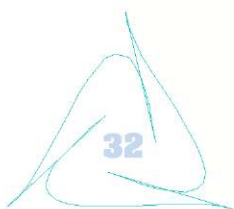
V čast gostu, vitezu Vidu je priredil grof Morilček s svojimi obritoglavci tudi lov. Pozajtrkovali so in odjahali po strmi poti z griča Marénček proti gozdovom. Grof Morilček je naročil nekaj svojim pajdašem, naj sprožijo puščice vitezu Vidu v hrbet ali naj ga kakorkoli umorijo, sam pa se je vitezu dobrikal in se kislo nasmihal ter se mu je cuckasto prijazno cmihal.

Jezdili so po livadah in skozi gozd in se ustavili pred jaso. Tam je z lokom vitez Vid postrelil nekaj velikih jelenov, v goščavi pa je ustrelil merjasca, velikega nerezca tik predtem, preden se je divji prašič zakadil vanj. Malo je manjkalo, pa bi ubil s strašnimi čekani tisti divji prasec viteza Vidka. Takle veper se zakadi v človeka in ga razmesari. Toda ve se, vitez Vid je bil spreten in gibčen lovec.

Naj so si obritoglavci psoglavci še tako prizadevali, da bi na lovu zahrbtno umorili viteza Vida, jim to ni in ni uspelo. Zmerom ko je kdo z lovskim orožjem že zamahnil izza vitezovega hrbta, se je Vid obrnil, oni pa je brž umaknil roko in se pretvarjal, kakor da je hotel pravzaprav pozdraviti prijatelja. In tako so popoldne spet prijahali spodaj spod s Podmolka na grad Marénček. Grof Morilček je v sebi kar pihal od jeze, ker je sam ujel samo zajca, medtem ko je vitez Vid uplenil največ. A nič si ni mogel, sprijazniti se je moral z dejstvi.

Spet so napekli mesa, tokrat divjačine za pozno kosilo. In ko so šli spat, je pristavil vitez Vid k vratom poleg stola še mizico. Ponoči je spet strašilo, spet so ga grof Morilček in tovarišija hoteli umoriti, spet se je vitez Vid zbudil, tokrat je skočil k vratom, a so jo zavratni napadači prehitro popihali po temnem hodniku, tako ni mogel nikogar ujeti.

Naslednjega dne si je hotel vitez Vid ogledati še okrogli koničasti stolp.

"Kako pa se imenuje ta stolp brez oken in vrat?" je vprašal stalnega spremljevalca. Kajpak spremljevalec ni vitezu povedal, da je tisto Mučilni stolp ali imenovan tudi Stolp smrti, ampak se je zlagal, da je tisto Visoki stolp, to je opričniku obritoglavcu v vitezovem spremstvu prišlo najprej na misel.

"Ali si lahko ogledam ta zanimivi stolp?" je vprašal popotni vitez Videz spremljevalca.

Obritoglavce je navidez uslužno izbeval pa izreval: "Seveda si lahko ogledate stolp, o vitez dobrega in čistega srca! Le da smo imeli v stolpu popravila in ni najbolj varno v tistem Visokem stolpu."

"Nič ne de," je odvrnil vitez Vid, "jaz bi si rad ogledal ta vaš Visoki stolp, čisto na vrhu so vendarle neke linice, kajne?"

Spremljevalec obritoglavce je samo pokimal. "Bom vprašal našega milostnega grofa, kdaj lahko obiščemo grajski stolp," se je izmazal.

Grof Morilček je ukazal, naj služinčad takoj pohiti skozi votlino v stolp, naj vzame s sabo metle, vedra in vodo in nekaj barve ter nemudoma očisti stolp. Vzeti pa so morali služabniki s sabo tudi lopate, da so zagrebli bele kosti nesrečnikov, ki so v stolpu izgubili življenje in ostali nepokopani. Tak stolp, ki nima oken, nima vrat, ni bil znotraj z zlatom pozlačen, zunaj pa je bil poraščen z mahom. No, saj je imel tisti okrogli stolp eno samo linico na sredi. In vitez Vid je imel v čislih ravno ta stolp.

Grofica Zala si je česala lase z zlatim glavnikom, smejala se je hudobno v ogledalu in se pripravljala, da si tudi ona ogleda stolp. Grozni grof Morilček pa si je mel roké, saj je menil, da se bo lahko v stolpu znebil viteza Vida. Z grofico sta sklenila, da bosta odprla loputo pod stolom, kamor bo sedel vitez, potlej pa bo strmoglavil vitez Vid v brežno.

Prižgali so bakle in oljenke in velike sveče in se odpravili skozi grajsko klet v votlino, zavili so okoli votline in prišli do vhoda v Stolp smrti. Vitezu Vidu se ni niti sanjalo, kaj ga čaka. Čakale pa so ga same hude reči, ki jih je naklepal grof Morilček s svojo zlo in mrzložabjo ženo Zalo, da o opričnikih biričih sploh ne govorimo.

Že so se spuščali po stopnicah v graščini do votline, ki so ji rekli sicer Huda jama in nad katero je bil zgrajen ukleti Stolp smrti. V vsakem nadstropju stolpa so imeli nekakšno izbo, v izbi mučilna orodja, natezalnice in klešče, s katerimi so pulili nohte, pa tudi posebni železni stol, na katerem se je človeček mučil do smrti... Zdaj so grofovski valpti, takšni obritoglavci psoglavci vsa mučilna orodja prekrili z belimi rjuhami, da se ni videlo, da je takle samo Mučilni stolp ali Stolp smrti. Vitez Vid se ni mogel načuditi, kako visoko se je dvigal stolp in koliko polžastih stopnic je peljalo navzgor.

Nenadoma pa so začele stene stolpa ječati:

*"Morilček hudiček,
ropar, tatiček
ti glavco zdrobi,
popije ti kri."*

Grof Morilček in pasjeglavo spremstvo so se začeli pogovarjati med sabo na ves glas, da bi prevpili ječanje stolpnih zidov, a ni nič pomagalo. Čeprav so stene ječale tiho, so ponavljale dovolj glasno, da je bilo še zmerom mogoče razbrati zelo razločno:

*"Morilček hudiček,
ropar, tatiček
ti glavco zdrobi,
popije ti kri."*

*Marénček
ti bo dal venček!"*

Grajski podložniki so postajali živčni in jezni, saj niso vedeli, od kod se oglašča stena v stolpu, glas pa je krožil in krožil in odmeval in ponavljal. Grof Morilček je od jeze kar cepetal, zlobni grofici pa se je kar obraz potegnil. Zdaj se je zdrznil še vitez Vid in je vprašal: "Kaj pa pomeni to ječanje in obtožba?"

"Oh nič, prav nič ni to, tako se nekdo samo šali," je zarentačil grof Morilček. Zla grofica Zala Morilčkova pa je rekla: "Tako se oglašajo stene, ker smo jih prebelili."

Vitez Vid je zdaj postal skrajno previden. Ječanje ga je s sten opozarjalo, da tudi njemu lahko zdrobijo glavo. Prišli so do srede stolpa, kjer je bila edina večja lina in vsi so si razgledali okolico, kolikor je bilo videti. Zdaj je grof Morilček ponudil vitezu Vidu stol, češ, odpočij si no malo, vitez Vid, težko si se vzpenjal po stopnicah. A bodri in čili vitez Vid ne bi bil vitez Vid, ko bi se dal ugnati in uloviti na takšne limanice.

"Kaj bi sedel! Kar vi sedite, grof, in vi, grofica," je rekel vitez Vid. Zdaj so se krog viteza ostalim sline pocedile, videli so, da viteza Vida ne bojo mogli umoriti in odpreti spod stola plošče, da bi zgrmel vitez globoko v jamo kot ničkoliko drugih prej.

"Pa se vrnimo," je rekel grof Morilček in so se odpravili po polžastih železnih stopnicah navzdol. Ko so prišli dnô stolpa, je videl vitez Vid še ena vrata, ta so bila težko okovana in z verigo preprežena. Tam je skrival grof Morilček zaklade in naropano blago, same dragotine, zlato in drago kamenje in biserje. Zlobni graščak Morilček je bil naropal in skril na hribu Marénček toliko zakladov, da človek kar težko pojmi, saj bi samo cekine štel dan in noč, pa jih še ne bi preštel do konca. O tem zakladu se je tudi samo šušljalo, saj so grajski opričniki skrbno čuvali dragocenosti in jih devetkrat zaklepali.

Po stranskih stopnicah so prišli v grajsko preddverje. Vitez Vid je povedal, da se bo poslovil in da naslednjega dne odpotuje, da se bo ustavil še v kamnolomu pod Molnikom in v bližnjih Rojah, potem pa da bo nadaljeval svojo pot. Morilček s svojim krutim obritoglavim spremstvom si je kar oddahnil, da ne bo imel več gosta in si je pomel tace.

Pripravili so obilno večerjo in spet je vitez po večerji, ko se je odpravil k spanju, pristavil stol k vratom, za vsak primer. Še preden pa je zaspal, so začele ječati stene v sobi:

*"Morilček hudiček,
ropar, tatiček
ti glavco zdrobi,
popije ti kri."*

Zdaj je vitez Vid vstal, se oblekel in se oborožil ter previdno smuknil na hodnik in ven na grajsko dvorišče. In kaj je videl? Vsi obritoglavci pasjeglavci z grofom Morilčkom na čelu so se pripravljali na napad, da ga umorijo, bevskali so o tem, kako bojo vdrl v sobo in umorili viteza Vida, viteza dobrega in čistega srca. Vitez Vid je zdaj uvidel, da jih sam ne bi mogel premagati, zato je brž tiho odhitel k hlevom, osedlal je konja in odjezdil v noč, še

sreča, da je luna razlivala svetlo mesečino naokrog. Po strmi poti je prijezdil vitez Vid pod hrib. Zgoraj je bilo slišati strašno vreščanje in lajanje, to so bili obritoglavi besi krvosesi, ki so se jezili, ker so našli prazno sobo.

Zdaj je dvignil vitez Vid meč proti luni in je preklel grofa Morilčka in njegovo zlobno grofico Zalo in graščino Marénček. Komaj je izrekel prekletstvo, se je truščema sesul najprej Stolp smrti, potem pa še graščina. Vse je popadalo in se zgrnilo v Hudo jamo, kjer pa je prej stal grad, je zasula zemlja vso površino. Zemlja se je tresla kakor ob potresu, ko je pogoltnila graščino Marénček.

Vitez Vid je odjezdil po svoji poti.

Na hrib Marénček še vedno vodi od Podmolnika navzgor strmoglava pot. Nihče več ne ve, kje je skriti zaklad grofa Morilčka, njegove zlobne žene Zale in obritoglavcev pasjeglavcev. Straši pa še zmerom tam naokoli in je ponoči kdaj slišati neko oddaljeno tuljenje. Še jaz, ki sem kopal tamkaj naokrog, nisem odkril velikanskega zaklada, ki se skriva v hribu. Mogoče pa ga odkrijete vi?

ENA TAKA PRIDNA MRAVLJA

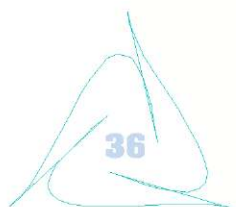
LIMERICK LJUBLJANČEK

Ena taka pridna mravlja
vse popravlja, vse pospravlja
pa se s tem nič ne postavlja,
nič denarja ne zapravlja,
le pri delu se pojavlja
ena taka pridna mravlja.

Ena taka pridna mravlja
se nikdar ne obotavlja,
leno se ne onegavlja,
jo spoštljivo vsak pozdravlja,
v koš pospravi še Krjavlja
taka rdečka in črnavlja.

Glej ga kavlja, glej ga kavlja,
kdo naj reče, kdo naj javlja
za nameček tam iz Savlja,
kaj ta pesem ugotavlja:
- kruha speče in proslavlja
ena taka pridna mravlja.

* Limerick = Limerick je mesto na Irskem, kjer prepevajo takšne tavesele pesemce, ki se rimajo na isto rimo, včasih pa pesemca, limerick imenovana, tudi rimano zahudomuši.

Nekoč gre šibak fant naokoli po svetu in se igra na travniku.

Cvetice so čudovito dišale, ptički so peli, čebelice brenčale, murnčki so godli, kobilice so skakale in sploh je bilo tega sinjega dne enkratno. Travnne bilke so se dvigale kvišku, da jih je občudoval še ameriški pesnik Walt Whitman, ki si je zamrmral: "Travnne bilke."

Deček teče po travniku, se spotakne, se prekucne, se zasmeji in je ves srečen v lepi in neokrnjeni naravi.

Tam v daljavi pa se belijo tudi v tem vročem dnevu prastare gore, ki si šepetajo in mrmrajo prastare besede z vetrovi in s sesipanjem melišč in z ledeniki. Na nebu sije veselo rumeno sonce in tako je, da človeku vriska srce od same sreče.

Nenadoma pa nad dečkovo glavo nekaj zašumota, grozeče zaprhuta in napravi senco čez fantiča. Orjaški orel se spusti na fanta, ga zgrabi s kaveljčnimi kremplji za rame in ga odnese visoko, visoko. Orel plava skozi zrak in drži čvrsto dečka. Ptič leti in leti čez doline in kotline, čez soseske in soteske, mimo mest in vasi. Deček gleda doli pokrajine, medtem ko orel leti tako hitro čez dolino, da bi se dečku skoro zvirtelo v glavi.

Končno pa se spusti orel v svoje gnezdo. Orel si spleta svoje orlje gnezdo visoko, visoko, visoko nad previsi in med skalami. Tja ne prideleže zlepa. Vsenaokoli je slišati le tokrat hrumenje vetra, dlje spet gorski mir in tišino v zavetrju.

Deček vpraša orla: "Zakaj si me ugrabil, ptičji kralj?"

Orel srepo pogleda fantiča in mu reče: "Tukaj gori v gorah moraš biti, dokler ne boš našel pravega nauka za življenje."

Fantič ne ve, kaj pomenijo te besede. Malo ga že zebe, zvije se v klobčič in zaspi v orljem gnezdu. Velikanski orel se stisne k fantu in ga greje s perjem, kakor da bi imel lastnega mladiča.

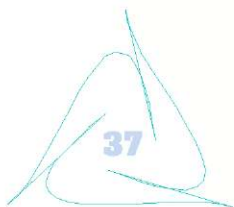
Naslednji dan se fantič odpravi iz orlrega gnezda med skale, najde si nekaj užitnih koreninic in namesto pijače polize kepo ledu. Pride pred vhod skrivnostne pečine. Tukaj vidi skrivne stopnice, ki peljejo nekam v notranjost gore.

Pogumno stopi fantič v notranjost visoke prastare gore. Pred njim se razstre čudovita velika dvorana, v kateri se iskrijo dragulji, biseri, diamanti, platina, zlato in srebro. Sredi dvorane stoji velik zlat prazen prestol, ves sijoč in v mavrico odet prestol. Deček stopi naravnost k prestolu.

Ko sede fantič na prestol, zasliši kraljevski glas iz votlinske dvorane: "Kdo si, ki sedaš na moj prestol?" Deček se prestraši in hoče skočiti s prestola, a čuti, kakor da bi se na sedež prilepil in niti prav migniti ne more. Naj si še tako prizadeva, s tega prestola ne more in ne more. Na jok mu gre in se najprej jezi, ko poskuša zlesti ali skočiti s prestola, pa mu ne uspe. Ujet je na čudovitem sijočem prestolu in ničesar ne more.

"Spusti me, no..." se izvija deček na prestolu.

Kraljevski glas se oglasi: "Ko prideš enkrat na prestol, težko zlezeš dol!"

Dečku se zazdi, da je tak glas podoben glasu orla, kralja ptic, a se mu zdi neverjetno. Najprej se pomiri, potem zbere vse moči, kolikor jih ima, napne mišice in se poskuša spraviti s prestola, pa nič, ničesar ne more. Kot prikovan je na čudovitem prestolu.

Zdaj se oglasi deček, ki je zbral pogum: "Kdo pa si ti, ki se mi oglašáš iz votline neviden? Ali si kralj te gore?"

"Ja, jaz sem kralj te gore in gorskega plemena," je slišati votli glas od nekod, "in kdor bo sedel na ta moj prestol, me bo odrešil. Spet bom viden in bom šel med ljudi. Tukaj sem namreč že dobrih tisoč let. Tisoč let je minilo in več kot tisočletje."

Zdaj se dečku zbistri v glavi in brž premisli, kaj mu je storiti. Bliskovito mu šine v glavo zamisel, kako bo splezal s prestola. Spoznal je, da s silo ne bo mogel storiti ničesar. In reče: "Prav, spoštovani kralj! Predam se! Samo spusti me, da bom lahko spet tekal po travnikih in se prosto sprehajal naokoli! Slišiš, pusti me!"

Duh gorskega kralja se samo votlo nasmeje, da odmeva od skalnih sten: "Ho ho ho, ho ho ho, iz tebe pa še nekaj bo! Glavo pokoncu! Sprosti se, pa bo šlo!"

Deček stori, kar mu velewa gorski duh in res začuti, da je odrešen ter brž skoči s prestola. Zdaj ve, da je v ukleti dvorani. Tudi vhod je izginil in so postavljena vsenaokrog zrcala. Deček se ogleduje v ogledalih. Kako bo našel zdaj pot ven, ven odtod, ko je v zrcalnem blodnjaku? Na sredi pa stoji čvrsto na svojem mestu tisočletni kraljevi prestol.

Deček se orientira po prestolu. In ko gre od prestola natanko nazaj, lahko hodi skozi ogledala.

Deček stopi skozi prvo ogledalo in se znajde v vigredni deželi, kjer vse cveti in vriska od bujne rasti. Cvetje se košati na travnikih, potočki šumljajo, ptice žgolijo in pomladanji topli vetrič pihlja. Fantič sicer ljubi pomlad, a kaj, ko mora naprej. Teče skozi deželo kot za stavo in se noče ustaviti v tej čudežni, notranji pomladi. Svoboda ga sili naprej, da teče in teče.

Ko priteče skozi drugo ogledalo, je v poletju. V deželi poletja je soparno, tudi nenadna poletna nevihta s točo ga preseneti. V soparici bi se fantič najraje okopal in plaval v široki reki, a najde plitvino in reko prebrodi. In spet teče in teče naprej.

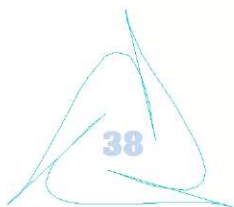
Tako skoči skozi tretje ogledalo in se znajde v jesenski deželi. Tukaj obrodi drevje obilen sad, vinogradi so polni grozdja, ptice selivke se pripravljajo na odhod. Prav sivo in temno je, krizanteme cvetijo rumeno in belo. Dečka ne premami niti ta dežela.

Zato pa se znajde v zimski deželi, ko priteče skozi četrto ogledalo. V zimski deželi visijo s streh ledene sveče, vsa pokrajina se je odela v belo snežno odejo, drevje poka v žledu. Mrzlo je, na zasneženih belih poljih pa krakajo samo črne vrane. Ta dežela je pusta in nema.

In srečno prispe tudi iz četrtega ogledala.

Zdaj je na drugi strani v dvorani in vidi spet stopnice, ki peljejo k izhodu.

Pred dečkom se nenadoma pojavi škrtelj, dvornemu norcu podoben. Ta škrtat nosi debelo zlato in s smaragdi okrašeno žezlo in se veselo smeji. Sama usta so ga, škrtata. Na glavi ima škrtat takšnele frigijsko kapo, takšno škratovsko in rudarsko kapo, takšno nočno kapo in na cofu ima zvonček, da pozvončklja, kadarkoli že zmaje z bradato glavo. Škrtatelj je ravno tako velik, kot so sicer naši vrtni palčki, le da je ta škrtat še kako živ in norčljiv in nagajiv, če treba.

"Odgovoriti mi moraš na tri najbolj nora vprašanja, ki ti jih bom postavil," reče nagajivo škratljasto škrateljček in se norčavo smeji v brado, oči pa mu živahno švigajo sem ter tja in se iskrijo kot umetne iskrice.

"Prvo vprašanje se glasi -" pove škrat odločno in s pomislekom, potem nadaljuje, "prvo vprašanje je: Kdo si in odkod si?"

"To pa že vsakdo ve, kako ne bi vedel jaz sam," reče deček resno in pogleda škrate naravnost v obraz. "Doma me vsak pozna in jaz vem, da sem jaz."

Škrat se je nakremžil, ker ga je ugnal fante v kozji rog kar tako mimogrede. In že postavi drugo, skoro novinarsko vprašanje: "Kaj počneš v resnici in kdaj si se zadnjič zlagal?"

Deček nič ne pomišlja in med smehom odvrne: "Na to neumno vprašanje ti odgovorim še prej kot na prvo. V resnici se igram in učim, nazadnje pa se nisem zlagal, ampak sem ti povedal po resnici."

Škratelj se popraska pod norčevsko rdečo kapo, pogladi si modro kamižolico, to je takle baržunasti oprsni, nato pa dé: "Zakaj si na svetu in kako?"

"Ja, zato, ker sem se rodil in ker sem živ," se nasmehne deček in nadaljuje šegavo, "kako pa sem živ, vidiš sam!"

Škratelj nati dvorni norček se vda. Vidi, da temu frikolinu ni kos, zato preokrene besedo. In se pogovarjata o tem in onem.

Dečka zanima, kako naj pride ven iz te votline, kako naj pride v odčarani svet.

Škrat mu ponudi žezlo in reče: "Če potrkaš s tem žezlom trikrat po tleh, bo zrasel pred tabo kupček zlatnikov. Povsod jih lahko uporabiš, še posebej pa takrat, ko si v stiski." To reče in že izgine, kakor da bi se v tla vdrl.

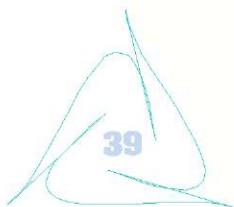
Fantič pa drži zdaj v desnici prelepo zlato žezlo. Saj si ni želel ravno zlatnikov, a kaj se ve, tudi denar kdaj v življenju prav pride, le ko ga znaš prav obrniti.

In se fantič podviza po stopnicah navzgor, tja proti izhodu.

A brž naleti na prepad. Iz prepada se sliši strašno rjojenje, takšno strašno tuljenje, in cvileče klavsko kruljenje, da ti kri zledeni v žilah. Iz temnega brezna se svetlika nevarno dvojje žarečih vražjih oči. Nekakšen železni zmaj se prekopicava dnò temnega prepada. Na vojaško luskinastem hrbtu pa je vpisana beseda: **Š DRŽAVAŠ**. Ta zmaj spodaj golta in golta državljansko meso v nenehni državljanski vojni, oblastno sopiha in cvili ter tu in tam udari državni udar s svojim zmajskim repom. Deček obstrmi, ko vidi to mrzlo pošast, najbolj mrzlo izmed vseh pošasti na svetu. Oči odpre na široko, ne ve pa, kako naj preskoči ta grozni prepad, v katerem spodaj mrcvari svoje žrtve zmaj, imenovan **Š DRŽAVAŠ**. Ta zmaj ni nikoli sit in se včasih kremži uradno in uradniško, drugič spet rabljevsko in kot kakšen rubežnik, tretjič pa kot kakšen poveljniški samodržec.

Fantič se domisli in udari trikrat z zlatim žezlom ob tla. Kot igralne karte zrastejo pred njim kupi bankovcev. In iz teh bankovcev napravi dečko most čez nenasitno zevajoče brezno, dnò katerega ždi zmerom požrešni zmaj, ki se mu reče **Š DRŽAVAŠ**. Tenko piska, ko skače deček po mostu iz bankovcev čez strašno črno brezno. Končno mu uspe. In komaj se dotakne tal onstran brezna, že se most iz bankovcev sesuje kot v večno praznem državnem bankrotu in pade v zmajev železni, zmerom lačni gobec.

Deček pa je rešen. Nadaljuje pot proti izhodu.

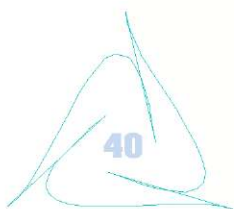

A kmalu se znajde pred drugim prepadom. V tem breznu se žrejo pa pikajo med seboj požrešno strupeni velikanski škorpionji. V tej votlinasti jami, v tej strašni jami mrtvih so se pikali med seboj srebrni škorpionji zavisti in jeze, strastni škorpionji, ki bi še lastno mater zastrupili za uspeh. Ti škorpionji so bili izdajavci dobrotnikov in prijateljev, vzgajali pa so jih bržda na naših šolah, ko so še bili majhni, saj so že takrat tožarili za vsako malenkost in izdali prijatelja za malenkost. Le da je tak škorpionček dobil dolžnost redarja, je že strastno tožaril in izdajal, sam pa je bil škorpionjski in strupen, kar je prinesel tudi od doma. V resnici niti ti škorpionji niso vedeli, da živijo v poltemi in da so prekleti na vekomaj, niti niso vedeli, da obstaja kje kakšno dobro sonce. V prepadu so sikavi strašni škorpionji in životarijo svoje pikanje in struparstvo. V strašnem breznu imajo oblast čez vse.

Deček ve, da čez to brezno ne bo mogel zgraditi le mostu iz bankovcev, da bi skakljal nalahko čez. Ne, tako ne bo šlo nad prepadom zlobnih izdajavskih škorpionov. Zato pa fantič spet udari z žezlom ob tla in naraste ogromno kupov bankovcev. Te kupe zmeče deček v globoko jamo mrtvih, v jamo strupenih škorpionov, potem prižge bankovec in ga vrže dol. Vidi, kako bankovec plava in plava navzdol, končno pa se le spusti do tal in prižge tiste kupe nametanih bankovcev. Spodaj v breznu nastane grozovit požar in škorpionji se kar sami pikajo v glavo, nekateri pa se hočejo poskriti po zakotjih in luknjah, ki so jih gradili vsa ta leta, ko so se igrali škorpionjsko samoupravno družbo. Vzbuhi vročine in žar plamenov šine visoko kvišku in sega do stropa, da se razsvetli ves prostor z notranjo svetlobo. A bankovci ne gorijo dolgo, kmalu je dnò te votline le še kup papirnatega pepela in črnih saj. Šele zdaj lahko deček spet potolče z zlatim žezlom po tleh in si napravi most iz bankovcev čez prepad.

Ko je deček na drugi strani, kar vrisne, saj se mu zdi, da je že tik pri izhodu. A čaka ga še ena preizkušnja. Skoro bi telebnil v prepad, še sreča, da ni preveč hitel. Pogleda navzdol in vidi skopuške okostnjake, žive mrličke, ki so odrli drug drugemu kožo. Ti okostnjaki, ti živi mrlički grizejo drug drugega in kličejo, kako so menda bogati. Imajo tudi ostre tenke sabljice, s katerimi se spopadejo in se sabljajo tako mrzlo vneto, da kosti kar odškloptajo kam na kup. Tako se bojujejo med sabo na kupu kosti, ki je njihovo lastno smetišče. Lakotno in lakomno gledajo drug drugega, si šklepetajo in šklopotajo pa votlo škrtetajo in od same jeze škrtajo z zobmi. Deček bi se najraje zasmejal tem bednim živim mrličem, ki se med sabo grizejo, se spoprijemajo in se nenehoma tepejo. Lobanja, tajna bol! Tako si misli deček, reče pa nič. In udari z žezlom nekajkrat po tleh, da zrastejo kupi cekinov, potem pa te cekine meče v jamo. V jami okostnjakov se stepejo za cekine tako močno, da se kup kosti naklada čez drugi kup migetavih kosti. Tu grabi okostnjakova roka drugo roko, tam grize lobanja lobanjo, noga pa brca nogo, tako da še piščali piskajo. Zdaj se deček odloči in vrže zlato žezlo z vso silo v votlino, tja na trde kosti. Komaj se čudežno zlato žezlo dotakne tal, že raste kup cekinov s tako naglico, da brž prekrije okostnjake in nastane celo hrib. Deček brž steče čez griček cekinov, še sreča, kajti votlina se vse bolj in polni z zlatniki. Fantič šele zdaj skoči k izhodu in je zunaj. Posluša, kako se notranjost gore polni s cekini in ve, da bodo zlatniki zasuli vse jame in votline v gori. Potem se bo gora sesedla in tam bo nekoč nekdo še našel kepe zlata, ko bo kopal naokoli.

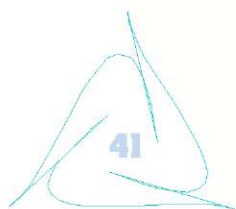
Končno je deček rešen. Vidi, da je zdaj na drugi strani gore.

OTROŠKO TIHOŽITJE

Vid nariše cvetje vzorno,
tukaj rožo čudotvorno,
ki se prelepó razcveta
v tihem šopku za vsa leta,
tukaj sončnico rumeno,
oj kot sončece rumeno,
vrtnico kot kri rdečo
za ljubezen, zvezdno srečo
in marjetice prebele,
v belem dnevu le vesele.

Vid nariše rože bajne,
rože trajne in sijajne,
ki nikdar ne ovenijo,
noč in dan samo cvetijo
čarodejno plameneče,
večno žive in dehteče,
in kdor dolgo gleda vanje,
vidi zlatobarvne sanje,
se v metuljast prah razlije -
sredi lúči cvetje sije.

DVORIŠČA

V velikih in visokih in potacanih in popacanih blokih, kjer je bilo običajno vsenaokoli nasmeteno, so živeli nekoč otroci bogate sodrge. Bili so tolpa naveličanih razvajencev, cmeravih špeckahel in pretepačkov ter drugih tožibab. Otročaji direndaji so živeli večinoma na cesti in na dvoriščih, kamor so se privlekli iz tistih blokov, najraje pa so si nagajali in kakšno grdo ušpičili. Govorili so grdo in se med sabo obtoževali zadrto za vsako malenkost.

Očki in mamice so jih pustili čim več zunaj, tako so se svojih otrok zlahka odkrižali. Zato je ta otročad vstajala karseda pozno, pa tudi je ta otroška svojat hodila spat pozno ponoči. Le da so bili zunaj in da so opazovali bifejske pijančke, ki so kleli zunaj na ulici in na bifejskih pouličnih stolčkih. Ta otročad svojat tudi ni šla popit soka domov, ampak so se muzali krog točilnic ter prosili v bifejih za vodo, medtem ko se je vsak mulc z mulčico smukal med zakajenimi tipi.

V cerkev ta čreda otrok ni zahajala k maši in noben ni poznal molitve, kvečjemu psovko in grde besede. In ker niso poznali Boga, so lahko divjali pogansko in čredno vsenaokrog, razbijali in se topli. In potlej kajpak nikoli nihče ni nič vedel in ni bil nihče nič kriv. To so bili razpuščeni bogati otroci, vsega siti in direndajasti, grdi in objestni, hinavski in lažnivi, leni in jezni za vsako malenkost. Bili so ulična dečica, ki je sicer morala celo v šolo...

Nekega dne so napihnjene rolkarji tolkli nekakšen hokej na asfaltu. Drli so se na dvorišču, kamor so se priklatili, vreščali so in psovali ko jesiharji. Tudi navijačice in navijači v kratkih hlačah in počitniških majicah so samopašno grozili v dveh taborih drug drugemu. Eni so se penili in slinili med vreščanjem, drugi prav tako. Pa se niso nič izživeli. Tukaj ni bilo radostne ne tekmovalne igre in ne hudomušne nagajivosti, kajti med temi bloki so živeli podganeki in podgankarke v kratkih hlačah in majicah.

In prav sredi največjega kričanja in vreščanja in trušča in umazanih besed se je zgodilo. Ko so najbolj vpili, so se kot bi trenil spremenili v podgane, v male zobate nesramne živalce. Njihovo vpitje in umazano govorjenje se je spremenilo v nebogljeno cviljenje. Tekali so po dvorišču in čez peskovnike in po travi in cvilili. Z drobnimi hudobnimi očesci so pogledovali zvedavo in mežikali, med sabo so se začele zverce gristi in so se ujedale do krvi, švigali so podganeki sem ter tja po asfaltu in čez travo, švigali so, švigali in cvilili.

Ko se je znočilo, so hoteli podganeki in podgančice domov. A kam domov, kako domov? Ko bi zdaj zbežljali na ulico, bi jih ljudje polovili in pohodili ali pa bi jih dali mestnemu šintarju.

Hej, ali ni bil tisto sosedov muc Rumenček, bojevnik prve vrste? In ona črna mucka Muca, ta se je tudi oblizovala, ko je videla toliko podganekov in podgančic na dvorišču. Muca in Rumenček sta se zakadila med tolpo podganekov in sta jih začela loviti. Bila sta spretna predstavnika iz rodu mačk in sta zajela vso podganjo sodrgo na ploščadi, tako da od podganekov ni mogel nihče ubežati, niti v kanalizacijo ne.

Mačkon in mačka sta bila neusmiljena, s tačico sta metala podganke in podgančice v zrak in sta se igrala z njimi. Cviljenje je zdaj potihnilo in se je spustila gosta poznopoletna tema. Ampak kaj, ko pa mačke vidijo v temi! Nihče ni mogel ubežati, nihče se ni mogel skriti.

In ko je bilo najhuje in se je strah povzpел na vrhunec, so se podganeki in podgančice razpočili - in spet so bili otroci. Oba jezna predstavnika mačjega rodu pa sta šla, sicer začudena, pa vendarle svojo pot.

Otročad svojat je klavrno odklamala domov. Doma jih je čakala obilna večerja in televizija s srhljivkami in krvavimi filmi. Prenažrti poganski podganski otroci so posedli k mizi in so začeli žreti, ne da bi si kdo umil roke. To pride na vrsto pozneje. Očki in mamice so jim zdajali še denarja povrh, kajti bili so bogati starši, ki svojim otrokom privoščijo denar in razvajenost po stanovanjih.

In tako iz dneva v dan in iz leta v leto. Brezbožno in kričavo nesramno, lažnivo hinavsko in nasilniško ter cmeravo razvajeno, sama poulična dečica. Nič jih ni bilo sram, v predrznosti se niso bali ničesar. Ko odrastejo, bojo topli svoje ostarele očke in mamice, ker ne bojo mogli več napadati šibkejših. Zaenkrat je še vse v redu, dokler jim starši dajejo denar.

In tako se med velikimi mestnimi bloki dogaja že danes, če se ne bo še jutri. Kajti časi so se spremenili, pravijo starši, treba se je sprijazniti z otroško svojatjo in s čredami predrzno nesramnih razgrajack in pretepačkov. Pozno v noč in ko je gosta tema, pa si niti sosedov maček Rumenček in mačka Muca ne upata več na dvorišče. Ulični in dvoriščni mali objestneži bi ju kamenjali in obesili na ograjo in bi se režali.

A kdo je to storil? Tega pa nihče noče vedeti. Barabice in tolovajčice nikoli nič ne vejo, ko napravijo kaj grdega, radi pa obtožujejo le druge. In super ponosni in razrepenčeno bogati starši, kaj to njih briga! Otrokom so dali denarja in jih pognali na cesto, tja, kjer naj najde poganska otročad svoj pravi dom, za žrtje pa je itak vedno dovolj priložnosti.

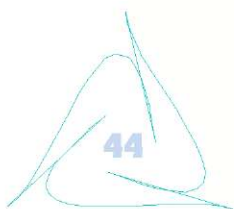
ROKOHODEC

Rokohodec Rokohodič
je zares en prav gospodič,
glavo med ramena dene
in po rôkah se požene
tjakaj po narobe svetu.
K nam se vrne spet ob letu.

Rokohodec Rokohodič
je zares en prav gospodič,
preden kdo do tri prešteje,
že na tleh se smeh razseje,
že z nogami kvišku maje,
smeje se za kobacaje.

In s stopali kdaj zaploska
kakor riba plutoploska,
zdaj naprej in zdaj nazaj je,
hodi po rokah, kot tolovaj je,
hopla, hopla, zdajle pazi,
da te z nogo ne oplazi!

Rokohodec Rokohodič
je zares en prav gospodič,
po narobe svetu hodi,
med človeškimi rodovi
bosorok je šel po svetu.
K nam spet vrne se ob letu.

NAJDENO ZRNO

Nekoč se je deček Vid sprehajal ob široki reki. Voda je prijetno šumljala, fantič pa je veselo raziskoval ščavje in travo in oprezal, kaj vse se godi na tleh. Prišel je na prodišče. Lejsiga, nenadoma zagleda na tleh med kamenjem nekaj rumenega. Čak no, ali je to zlato zrnce, pravo zrnce iz zlata?

Videk se brž skloni k tlom in pobere rumeno zrnce. Bilo je čudežno zrnce, a deček tega ni vedel. Najprej si je zrno ogledoval, potlej pa ga je kot svoj zakladek hotel vtakniti v žep.

Pa se zrno oglasi: "No, Videk, kaj pa boš z mano? Izpolnim ti željo, karsizebodi."

Videk se začudi, da najprej kar zazeva, saj še ni slišal, da bi se oglašala zrna, in veselo reče: "Želim si, da bi se spremenilo, zrnce, v koruzno zrno, ki bogato obrodi in se množi."

Zrno mu obljubi, da bo želja izpolnjena. Kot rečeno -storjeno.

Pride takole Videk domov, pa pokaže staršema v bajti rumeno zrno, koruzno zrno ter se pohvali, da je to čudežno zrno.

"Vesta kaj, očka in mamica, tole zrno se bo množilo in plodilo, kar v našo kaščo ga nesem."

Starša sta se nasmejala, saj nista verjela fantovemu veselju, češ, sinko si spet kaj umišlja in bo spet kakšno ušpičil. Videk pa je brž zdrknil v kaščo, najprej je vzel brezovo metlo v roké in pometel tla, da se je kar svetilo. Potlej pa je položil koruzno zrnce v kot. In zares, glej no, iz enega zrna se je odluščilo dvoje zrn, iz teh dveh štiri zrna iz teh osem in tako naprej... Kmalu je bila kašča polna zlatega koruznega zrnja.

In že je pohitel spet k staršema ter ju priklical v kaščo. Oče se je ustopil in roké v bok, mama pa si je pomela roke od nerodnosti, saj ni mogla lastnim očem verjeti. Kašča se je svetila kakor z zlatim soncem obsijana. To bo polente!

Potlej so prišli sosedge in so si lahko nosili domov, kolikor so hoteli, kajti Vidkova kašča se je vselej napolnila.

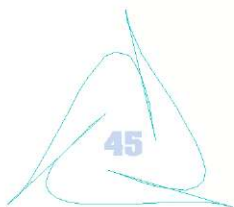
Pa vidi to srečico, polno kaščo, bogati lakomni in skoporiti sosed. Kar grizlo in peklo ga je, da nima tudi on takega zrnca.

Ponoči se lakomni sosed prikrade v kaščo, ki se je svetila od zlatega koruznega zrnja kakor podnevi; zlezel je pod kup zrnja in iskal tisto prvo zrno. Vohal je in iskal, ampak do kota se ni prikopal in ni našel. Kar sopel je od grabežnosti.

A kaj je to? Po telesu je skopousnega sosedu nekaj zmrazilo, mrščavica mu je šla čez hrbet, čutil je, kako se manjša in manjša. Ha, nekaj se je dogajalo z njim!

Zdaj se je zahihitalo koruzno zrnje, spod njega pa je prilezel droben, siv in lakoten miško. Pogledoval je sem in tja. Bil je lakomni sosed.

V tisti Vidkovi kašči se še zmerom množi zrnje in ni nikoli lakote na vasi. Pa tudi tista miš večkrat nenadoma pokuka spod zrnja, vzdihne in se brž izgubi nekje. In še danes živi med čudežnim koruznim zrnjem tisti miško, če ga doslej ni domači maček snedel.

POČITNICE

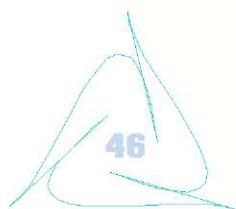
Le kje šumijo školjke iz davnine,
le kje na morskem bregu beli prod?
O, ptički mi žgolijo odondod,
v blestenju sinje sonce sine.

Ob morju oljčni gaj se sveti,
po suhi travi zadiši povsod,
planjava morska in predaljna pot,
kako veselo je poleti!

Kdo zvabil je za ladjo te delfine,
ki se igrajo v svetli peni,
kdo se izgublja v penasti kopreni,
da čas prehitro, o prehitro mine?

Nebo samotno in galeb v valovih,
na kopališču le živžav, živ direndaj,
pršenje, kravl, žabica in zdaj,
haha, potunkan svet v zamahih novih!

Le kje šumijo školjke iz davnine...
nemí na morskem bregu beli prod...
Otroški smeh, odhajajoči brod...
in tenko, tenko jadro čez soline.

SRAČJI KONCERT

Naščeperjena sraka važička se je hvalila, da bo s petjem premamila vse v gozdu. In je vsem živalim v gozdu oznanila, da pripravlja velepomembni koncert. In se je začela dreti, da so si uboge živali, ko so poslušale tisto grozno vreščanje in truščavo hreščanje, ušesa zatiskale. Sraka pa je zaprla oči kakor kakšen zaljubljeni slavček in se je še bolj drla, češ da bo prevpila vse in da bo takole prepevala ona sama in solo in sploh takole takole. Saj je imela svoj sračji koncert in takle solo nastop.

Pa se spodaj pod tistim drevesom ustavi lisica, zvita tica, ki je znala ugnati še takšnega prekanjenca, ter je rekla sraki: "O ti veleslavna in prelepa pevka! Zdaj, ko poješ svoje najnežnejše speve, da se nam srca topijo od tvojih sladkih melodij, zdaj te prosim, daj no, še malo glasneje, da te bojo slišale živali še v drugem gozdu!"

Važički sraki so bile takšne priliznjene besede pogodu. Ustopila se je na veji, odprla je kljun karseda na široko in začela vreščati, kar ji je grlo dalo. Drla se je in drla, kakor da bi ji perje pulili, tako skozi ušesa parajoče je vpila, ja, skoro cmerila se je kakor tisti razvajeni otročaji vreščaji, ki brizgnejo in brlizgnejo v jok jokavi za vsako malenkost. Drla se je in drla, da je odmevalo po gozdu in čez, mislila si je, da je ona, sraka, najslavnejša pevka na svetu. Lisica spodaj pa se je samo obliznila in se nasmehnila, češ, počakajmo malo.

"Ali je bilo v redu" je čez nekaj časa vprašala sraka pa taka.

"Seveda, odlično, naravnost božansko poješ," jo je hvalisala zvitorepka in pomahala sem ter tja s košatim repom kakor da pometa. "Prosim te, nadaljuj s svojim čudovitim in enkratnim petjem. Ampak ne tako tiho, ne tako potihlo, prosim, glasneje, da te bomo vsi slišali!" je še zabevskljala veselo lisička.

Zdaj je sraka poskočila, napela je vse mišice pod perjem, da je skoro otrpnila, odprla je kljun na stežaj, da bi skozenj popadala tudi najdebelejša zrna toče, in začela se je tako neusmiljeno dreti, tako strašansko na ves glas, kakor da jo skubijo in ji pulijo največja peresa v živo. Zasopla je, vdihnila in zavreščala in spet in spet.

"Tako, tako," jo je spodbujala spodaj lisica, "samo še pretiho je! Glasneje, glasneje! Fortissimo!"

Sraki se je od vreščavega vpitja začelo vrteti v glavi, ampak kaj bi, vztrajala je še kar naprej in se drla na vse grlo.

Ni še minilo pol ure, ko se je sraka prenapenjala - in je ohripnila. Zmanjkalo ji je glasu.

Lisica spodaj pa jo je zdaj še bolj spodbujala: "Glasneje, srakica ljubica, glasneje!"

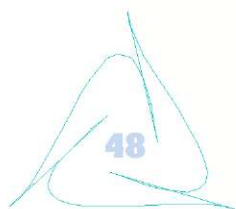
Ampak naj se je razščeperjena sraka še tako napenjala, niti glaska ni bilo od nje, niti glaska, samo hropla je in pogrkvavala ter samo takole za hipec nekaj tiho pisnila.

Lisica pod drevesom se je nasmehnila in pustila osramočeno srako samo zgoraj na veji. V gozdu pa je bilo slišati nežno petje pticic, ki so se oglašale zdaj tiho in ubrano, veselo in živzavasto žvižgavo, potem v naraščajočih glaskih, da se je srce topilo od srečice. Osramočena sraka si ni drznila nikoli več priredila takšnega koncerta, le njeni imajo še dandanes tako hrapavo ohripel in zadirčno klepetav glas, kakor da bi kdo z rašpljo iz lubja šel čez njihove glasilke.

KAVBOJSKA

Jaz sem kavbojec Vid,
juuuu,
naj se gre svet solit,
juuuu!
Rad kavbojsko divjam,
juuuu,
konja si osedlam,
juuuu!
Laso vržem v nebo,
juuuu,
izrujem največje drevo,
juuuu!
Boj se me, divji bik,
juuuu,
čuješ moj vrisk in krik,
juuuu!

Jaz sem kavbojec Vid,
juuuu,
jaham v prvi svit,
juuuu!

XY IN PIŠČALKA

Znočilo se je, ko je večer ugašal in je bil čas, da gredo otroci spat.

"Kdo si, ki prihajaš v tem prvem mraku?" je vprašal deček čudnega neznanca, ki se je kakor črna senca privlekel k njemu v posteljo.

"Kdo sem pač, jaz sem piskač," se je važnjaško zarežal oni, ves črn, iz žepa pa je potegnil orglice in hotel zapiskati, pa je bilo slišati le nekakšno hropenje.

"Ime mi je XY in sem neznani neznanec." Tako se je predstavil čudni neznanec.

"Kaj ne moreš zaigrati na to ustno harmoniko?" je vprašal deček neznanca.

"Ne gre in ne gre," se je nekam čutil neznanec, črno siv kakor senca, ki so mu le oči volčje žarile, "nekaj mora biti narobe z mojimi ustnicami, kaj meniš?"

Deček je vzel orglice in zaigral nanje tako lepo, eno tako večerno vižo je nežno odhlipal, da se ti srce razjoče, pa sam ne veš, ali od sreče ali od neke daljne žalosti. "Vidiš in slišiš, takole je treba igrati," de deček in se milo nasmehne, sedé v postelji.

Neznanec spet poskuša in poskuša zaigrati na orglice, pa ne gre in ne gre. Vrag, kaj bi tisto!

Vsak bi se kajpak ustrašil takega črnega neznanca, ko bi prišel tik pred spanjem, pa še v poltemi povrhu, takole o mraku k njegovi postelji. Le deček se ni bal neznanca. Rekel je: "Pa poskusiva drugače. Jaz ti zavežem šal čez usta, da ti jih popravim, ti pa samo pokimaj z glavo, ko bom dovolj zategnil. Prav?"

In že je deček črno sivemu neznancu potegnil šal čez usta in mu ga zategoval, kolikor se je dalo. Na vso moč je vlekel in potegoval deček zanko šala, oni pa je kar naprej mirno sedel, črno sivi in mračni neznanec. "A ne boš mignil z glavo," si je rekel deček in so mu že moči popuščale. Končno mu je bilo dovolj pa je neznanca po zobeh, kolikor se je dalo. Šele zdaj je neznanec malo pokimal. Dečka je kar malo bolela roka, ko je neznancu odvezal šal.

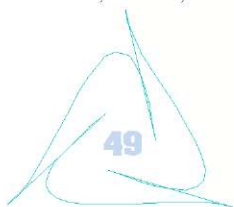
"No, poskusi zdaj malo zaigrati," je ponudil deček spet orglice neznancu.

Črni in kot senca grozeči neznanec je poskusil in poskusil znova, a iz malega glasbila je bilo slišati samo nekakšno hripanje, takle grd hropež gor in dol. Oči so neznancu še bolj zagorele, kot da bi se oglje razžarilo ali kaj. Srehljivo strašljivo je bilo. Takle piskač, pa ni znal ničesar zaigrati.

Zdaj potegne neznanec izza pasu piščal in poskusi zapiskati, a iz piščali se izvije samo nekakšen čuden pisk, da je šlo skozi ušesa in se je deček pokrtil z blazino čez glavo. Neznanec se je volčje zarežal, češ, zdaj zdaj bo po tebi, deček. A že je bil deček spet pokoncu.

"Kaj, tudi na to čarobno piščal ne znaš piskati?" je vprašal deček črnega neznanca. Kakšen čuden piščalkar, tale črni neznanec! In že je vzel deček v roké neznančevu piščal in požvižgaval in piskal take lepe viže, da se je še pajek spustil s stropa po svoji niti in prisluhnil.

Z neznancem se je deček spet poigral. Zavil mu je in pritegnil šal okrog ust. Le da je zdaj vzel še vrvico in je vrvico trdnó prevezal čez neznančeva usta. Neznanec je nekaj nevoljno mrmral in črno godrnjal, kako neki.

Deček pa zdaj ni več popustil, zavijal je in zavijal trdno vrvico, takšno za obešanje perila, saj je vedel, da mora ongá previntati. Privijal je in privijal vrvico, kolikor je le mogel.

Nenadoma je planil črni neznanec s postelje, skočil k oknu, se spremenil v netopirja in odletel neznankam. Morda je strašni, kot sam črni vrag strašni neznanec odletel in odpeketal v pekel, kdove.

Deček je vstal in prižgal luč. Kjer je sedel neznanec, je bilo umazano okrog s sajami in je črno zaudarjalo kakor po skurjenih časniki. A tam je bila tudi tista čarobna piščal.

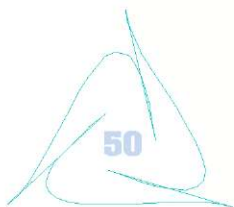
Deček je zaigral na piščal, in glej, zvezde so se utrinjale in prinašale ljudem srečo.

In je deček piskal in piskal na čarobno piščal, ki mu jo je moral sam vrag pustiti - in glej, rože so pognale povsod in vse je ozelenelo, saj ni bilo več hudega.

Potem šele se je deček spravil spat.

Ko se je zjutraj deček prebudil, se je čudil, kako svetlo je bilo v njegovi sobi.

Brž je zagledal ob vzglavniku čarobno piščal, jo vzel in tiho zapiskal pesem jutranjico. Zdelo se mu je, da sonce sije še mileje in da je svet lepši od pesmi. In morda je tako tudi res, da je svet lepši od pesmi.

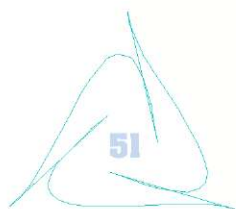
AFNOGUNC

Opica v veji
se suka in smuka,
opica v veji -
pa brez klobuka
in brez banane!

Opica v veji
roke si mane,
opica v veji,
ta te ukane -
ploska in skače,
vriska
in piska,
prav po domače
z očkami bliska.

Opica v veji -
kdo jo posnema?
Opica v veji –
koga posnema?

Afna vrtavka,
opica hitra,
takšna zvijavka –
šent jo pocitra!

KAKO SKLANJAMO

Kako je mogoče sklanjati samostalniške besede, da se zgodijo zgodbice? Tukaj je že ena taka zgodbica s skloni.

Sinko mi je povedal tole zgodbico:

Pri nominativu vidim samo imenovalnik.

Genetiv ali roditelj je detektiv Ujamem te. Brez in ni.

Pri dativu ali dajalniku se mi prikaže datum, pred nosom se mi izpiše na primer ponedeljek, torek, sredo, četrtek, petek, sobota ali nedelja, kakor je že kateri dan.

Akuzativ ali tožilnik me spominja na polje koruze, vidim pa takšno koruzo, ki jo starček peče.

Lokativ ali mestnik me spominja na lok in puščice, ki jih drži Indijanec v rokah.

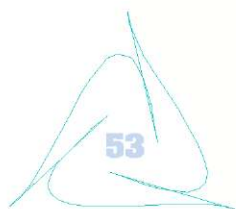
Aha, instrumental ali orodnik, to pa so bas, trobenta in boben, ki godejo. Če pa kdaj pa kdaj rečem ablativ ali šesti sklon kot orodnik, tedaj pa vidim jablano s takšnimi zelenimi jabolki.

SPREHOD

Opičnik in opička
sta na sprehod šla,
v vejah afne guncala.
Opička je avšasta,
opička je važna vsa,
opičnik se bolj baha.
Opička je zali zgled,
opičnik je sladkosned,
ližeta pa sladoled.

Hudomušna opička,
opičnik vesel za dva,
afne guncata oba.

Ko sprehoda konec je,
opičnik te z veje zre,
opička ti smeje se.

ZDRAVILO ZA TREBUH

- Fantiček, otrok ljubi, a bi, prosim, zložil svoje copate? -

Otrok leže na fotelj in moli vse štiri od sebe:

"Oh, boli me trebuh?"

- Kateri trebuh, levi ali desni? -

In čez čas:

- A bi, prosim, odnesel smeti? -

Otrok se razpotegne po fotelju in zavije z očmi kot kokoš, kadar pije, in vzdihne:

"Oh, boli me trebuh!"

- Kateri trebuh, tisto zgoraj ali spodaj? -

In čez čas:

- Otrok moj, a bi si šel kupit sladoled? -

Otrok brž vstane s fotelja, si natakne copate in vzkligne:

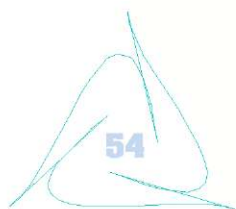
"O, to pa to!"

- Ampak prej pomij krožnik in odnesi smeti! Boš? -

Otrok se brž odpravi k pomivalnemu koritu in pravi:

"Prav, prav!"

Ha, kakšno zdravilo za trebuh!

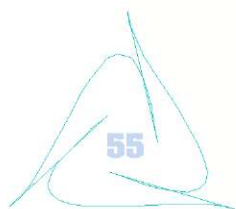

KAKO RASTEMO

Noge, r ke in glava -
raste  e cela postava.
In kdor rasti začenja,
kožo večkrat zamenja.
Usta, zobje, prebavila,
rastejo pljuča, žolč,  ila,
raste oko, nos, ušesa,
Žleze, lasje, noht, črevesa.

Raste tudi želodec -
hitro lakotni godec,
kajpak greben ek zna rasti,
rilec nakuhan je v masti.

Raste čez kraste vse večji
naš otroček le k sreči -
pa da z malo postavo
staršem ne zraste čez glavo!

ENKRATNA TEKMA

V veleblagovnici, ki je večja kakor največji čebelji panj na svetu, je mrgolelo kupcev. Pa ti gre mamica s svojimi otroki in drži eno dete v naročju, živžavasti fantič se je drži za krilo, spet drugi poplesuje naokoli, sestra Malčka pa teka kdaj tudi pred nakupovalnim mrežastim vozičkom. Mamici je vroče in vse nekam odveč, a kaj, nakupi so nakupi. Zdaj reče frkolinčku, naj že da mir, zdaj pogleda drugega, naj se nikar ne zažene na vrat na nos v levo... Pa malčica Malčka, ta je še nerodno majhna in zvedava in takle stikljiv otroček.

In se zgodi... Malčka se štorasto zaleti v kup ovojnih papirjev, še dobro, da ni zadela in se zadegala ob porcelanaste krožnike in skodelice na levi... Ja, in še imenitno se ji zdi, Malčki, ko se papirnati ovoji odvalijo po tleh in se takole lepo kotalijo in se valjčkajo, da punčka kar zaploska z rokami.

Ampak mami zardi in potem pobledi in spet zardi, kar sapo ji je vzelo od jeze in Malčko grdo ošteje, jo dvakrat po zadnji plati in ji grozeče preti, ji mrko govori, deklici, naj pobere papirje, ki jih je vrgla na tla. In Malčka?

O, to pa ne, teh ovojev pa že ne bo pobirala! Zdaj pa res ne in zanalašč ne!

Mamica se ujezi tako zelo, da Malčko pocuka za lase in ji navije ušesa.

Malčki gre na jok, a je še bolj trmasta. Ne, nič ne bo pobirala, pa četudi jo našeška mamica tukaj pred vsemi...! Mami je nerodno, Malčka bo zdaj zdaj izbruhnila v vreščec jok...

Ko vse to vidim, se brž sklonim in rečem Malčki: "No, deklica, jaz pa bi se šel tekmovat s tabo! Kaj misliš, kdo bo prej pobral te papirnate ovoje s tal in jih zdeval v košaro - ti ali jaz!?" In jo zelo pomembno in sploh važno pogledam.

Malčka me preveri punčarasto od nog do glave, brž se skloni in jame tako hitro pobirati s tal ovoje papirja, da joj! Komaj jo dohitevam, tako pridna in hitra je punčka.

Kot bi trenil, so bili papirnati ovoji spet v košari. Malčka se postavi, ha, zdaj pa sem jaz zlata ptička, jaz sem bila prva. Nič si ne morem in ji priznam, da je ona prva in najboljša in sploh. Deklica se mi nasmehne in pogleda mamo. In mama, Malčkina mama samo jeclja in pravi: "No, opraviči se, Malčka, ker si bila poredna!"

Malčka pa sije od sreče, ker je zmagala. Malčkini mami rečem, naj si pogleda svojo pridno hčerico, kako je zadovoljna. Malčkini mamici je nerodno, a kaj bi tisto, glavno je, da je zmagala v pobiranju malčica Malčka.

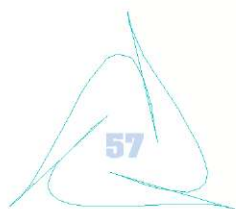
In že grejo z nakupovalnim vozičkom naprej...

ZAKAJ - ZATO

Zakaj so odstavki
navznoter potisnjeni stavki?
Da je povest pregledna
in oblikovno čedna.

Zakaj ima krožnik obliko
krožnika, ne pa oglato sliko?
Ker je okrogel
vsak njegov ogel.

Poglej otroka,
zakaj se smeji in joka?
Joka, ker mu kdo bolečino zavda,
smeji se, ker ga mama žgečka.

NAJVEČJI REVEŽ NA SVETU

Žir bi žrl in požrl lakotnik, tako reven je bil revež, siromašen siromaček, da ni imel ničesar. No, mogoče je le imel nekaj, to pa je bilo manj od nič. Še tiste pocapane in zakrpane hlače niso bile njegove, čeprav jih je našel capin razcapani na smetišču. In tudi srajca, ki jo je nekdo zavrzel na robu ceste, ni bila njegova. In škrpeti škrpetasti, ki jih je nosil ubornež, niso bili njegovi, ampak najdeni nekje za grmom. Prava sirota sirotna, bled ko sirotka in kilav se je revež vlačil po svetu.

Takle obubožan ubožec seveda tudi ni imel kakšne kajžice, kamor bi lahko glavo položil in kjer bi lahko kdaj mirno zaspal. Ko bi imel kakšno kočuro, bi se zavlekel tja in bi se zleknil kar na pograd in bi prijetno potonil v sanje. Ne, tale ubožec ni imel nobene hišice. Pa tudi stanovanja ni imel in niti kakšne sobe, niti izbice ni imel. Nič. Čisto nič.

Zato takle šemežni revež živi koderkoli. Povsod smo ga že srečali, tavača. In kljub temu, da je bil najbednejši ubožec na svetu, so se vpraševali ljudje: Zakaj pa se tako živo svetijo in smejejo oči temu revšetu? Zakaj? Saj še svojih gat nima in sploh ničesar. Nič. Goli nič.

Revež pa se je samo nasmehnil in je šel svojo pot. Nič ga ni težilo in še smrti se ni bal, kajti tudi smrt ni mogla biti njegova, tako strašno je bil reven. Nič. Prazen nič.

PASTORALA

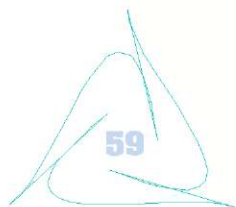
ali

PASTIRSKA PESEM

Slišim jodlajoče krave,
ki se napasejo vijolične trave
in dajejo krvavo zeleno mleko
pod kakšno narisano smreko.
Kdor pelje tako kravo na pašo,
si mora obuti na roke gamašo,
da bo lepó in prav kmetoval
ali v živalskem vrtu zaspal.

Visoko v gorah vriska kakšen Kekec
in pušča, da zlat drekec pekec
odpade v biokoruzno dolino
ter pognoji kmečko violino.

Slišim jodlajoče krave
z vonjem pozne, vesele otave
in še sam zajodlam z njimi,
da ne bom zaspal v gorah pozimi.

GODCA SVOBODCA

Nekoč sta nekje živela dva nagajiva capina potepina. Prvega so ljudje imenovali zaradi velikih poklapanih uhljev Klapoušnik, drugega pa zato, ker je hodil, kakor bi jajca trl, Jajčar. Jajčar je kar drobenceljal po prstih. Nihče ni vedel, od kod sta se tadva vzela. Jajčar in Klapoušnik sta jo zmerom kakšno zagodla, naj sta to hotela ali ne.

Prideta vam Jajčar in Klapoušnik nekega dne v belo Ljubljano. Sedeta na Prešernov kip pri Tromostovju, gledata v Ljubljano in premišljata lačne in luknjave misli in domislice.

"Ti, Klapoušnik," zine Jajčar, "kaj ko bi si dobila kaj za pod zob, mi že hudo kruli v želodcu."

Klapoušnik prikima: "Res je, meni se ne godi nič bolje, moji zobje bi lahko pravkar zmlili za grič kruha in za reko klobas."

Oba sta vzdihnila. Bila sta res že pošteno lačna. A kje naj najdeta griček kruha in reko klobas?

Pa se popraska Klapoušnik za ušesom ter zazija: "Sem se že spomnil, tovariš Jajčar! Ti pojdi naokrog in prosi vbogajme, jaz pojdem naokrog pa si bova izprosila vsaj za prvo silo."

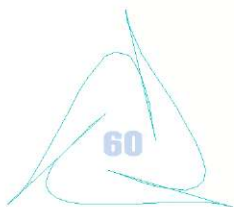
Jajčar se je brž strinjal s Klapoušnikovimi besedami in sta dvignila zadnjici s Prešernovega spomenika ter se odpravila prosjačit in beračit, čeprav nista bila mestna berača in ne klošarja.

Gori na Čopovi ulici sta naletela najprej na mlade fante in dekleta v rožnato pisanih oblačilih, fantje so imeli obrbite glave in zadaj samo čop las, na nosu pa belo piko, v rokah je en držal lajno, vsi pa so ploskali in veselo prepevali in kot beraški menihi so mantrali za osvoboditev svoje duše takole:

*"Hare Krišna - Hare Krišna,
Krišna, Krišna - hare, hare:
Hare Rama, hare Rama,
Rama, rama - hare, hare."*

Jajčar in Klapoušnik sta jo nameravala kar ucvreti mimo, pa je brž priskočila neka usmiljena deklica krišnaistka ter jima ponudila sladko pečeno kokosovo kroglico. Potepina sta se najprej spogledala, češ kaj pa je zdaj to, potem pa sta brž pogoltnila sladico. In je deklica ponudila košarico, naj si kar vzameta, saj se je videlo, da sta capina potepina zelo lačna. Deklica si je usmiljeno, strogo, v čistosti in urejeni resnicoljubnosti mislila, da sta taledva bila v prejšnjem življenju gotovo uboga potepinska pocestna psa, zato pa se še zdaj le klatita in potikata naokrog, a ju ni obsojala, saj si tudi ubogi cucki v človeški podobi zaslužijo srečo.

In že sta se namerila grdolina naprej in gor po Čopovi ulici, tik pred Mestno hranilnico pa so piskali na Panovo piščal in udarjali na bobne in bobenčke in brenkali na kitare čisto tapravi Indijanci. Bili so oblečeni v pisana oblačila, na glave pa so si posadili črne klobučke, na rokah so imeli zapestnice, spletene iz pisanih nitk. Jajčar in Klapoušnik sta se silno čudila, ker ni nikomur od teh indijanskih godcev in pevcev izza sedem morij in gora rasla brada in tudi brkov niso imeli ter so bili vsi črnolasi in črnooki bakrenokožci. Od kod so neki prišli, tile čisto tapravi Indijanci, mar iz Argentine ali Bolivije, iz Brazilije ali Čila, iz Ekvadorja ali Gvajane, iz Kolumbije ali Paragvaja, iz Peruja ali iz Surinama, iz Urugvaja ali Venezuele...? Jajčar in Klapoušnik še nista niti slišala za te južnoameriške države, pa niti ne Mehiko in Salvador... Ustavila sta se in jih poslušala in srce jima je zaigralo, saj

so Indijanci godli tako lepo, da je bilo slišati piš vetra s tistih daljnih gora in šumljanje daljnega, daljnega morja in velikih rek. Jajčar in Klapoušnik sta zamaknjeno poslušala indijansko prijetno petje in noge so jima kar poplesovale v živahnem ritmu. Resda je ni čez slovensko ljudsko pesem, a naposlušala sta se tudi indijanskih melodij in pesmi iz sedem morij in sedem gora. "Hja, tile pa ti ga živó godejo in vžigajo, da bi človek kar zaplesal in bi bil guigue, takle žig na vžig," se je važnjačil Jajčar, Klapoušnik pa ni rekel nobene. Za žiganje je slišal Jajčar nekoč mimogrede in je besedico pobral, saj je žiganje pomenilo res glasbeno vžiganje, tako si je pač mislil.

Že sta se odpravila naprej in pri prehodu, tam, kjer zaviješ s Čopove v Mestno gledališče ljubljansko ali v MGL, je stal mali harmonikar ter je razpotegnil meh in igral domače viže. Domače pesmi so jima šle v uho in se je potepinoma milo storilo pri srcu. To sta poslušala Jajčar in Klapoušnik in sta še sama brundala sebi v brado znane pesmice!

"Veš kaj, ali ne bi tudi midva pela takole v duetu?" se je sklonil Jajčar h Klapoušniku in mu še na velika ušesa zavpil: "Lahko bi si zaslužila kaj za pod zob, če bova pela in godla!" Klapoušnik, ki je bil že zaradi poklapanih uhljev in bujnih las zelo zelo muzikaličen, se je brž strinjal.

Tako sta se odpravila kar naprej in naprej do Tivolija. V parku sta se ustavila pri klopici. Jajčar je izvlekel iz hlačnega žepa glavnik in iz žepa suknjiča papirje, menda rojstni list, Klapoušnik prav tako. In sta začela cepetati in piskati na glavnik le domače pesemce, ki sta se jih naučila, ko sta še v solo za daljnim hribom v Butalah hodila. Piskala sta in piskala in poplesovala in vadila. Potem je Klapoušnik igral na glavnik, Jajčar pa je pel. In sta menjavala.

"Ti, Klapoušnik, ali sva zdaj mojstra pevca?" je vprašal sila pametno poplesujoči Jajčar. Klapoušnik mu je pritegnil.

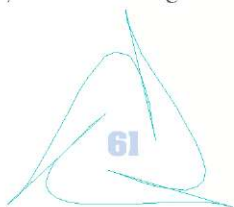
In sta šla po Ljubljani. Ustavila sta se na prometnih križiščih, na tla sta postavila klobuk, ki sta ga vzela nekemu poljskemu strašilu, in sta godla, pela in godla. Na prsi pa si nista pripela kakšne bele krizanteme, ampak rdeč nageljček. Ljudje so jima radodarno metali drobiž in bankovce v klobuk. Kar precej se je nabralo do večera.

Klapoušnik je pomodroval: "Jajčar, varčevati morava, taki časi so zdaj, da je treba varčevati. In ko bova dovolj privarčevala, si bova kupila staro harmoniko in piščal na boljšem trgu."

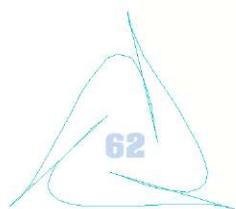
Kljub temu, da sta bila prava lakotnika, sta med petjem pozabljala na lakoto in sta privarčevala za frajtonarico in piščal. Klapoušnik je razpotegnil meh in prsti so mu kar sami brzeli čez tipke frajtonarice, Jajčar pa je poplesoval kot po jajcih in piskal. Dobro sta se ujela, igrala sta in prepevala. Na tla pred sabo sta postavila kovček in ljudje so metali v to nenasitno žrelo, metali so bankovce in kovance.

S petjem in godbo sta jajcasti Jajčar in klapavi Klapoušnik dobro zaslužila in sta potovala po Koroškem, po Kranjskem, kjer že ajda ne zori več, šla sta na Primorsko in notri v Notranjsko, znašla sta se na Štajerskem in v Prekmurju, bila sta na Kočevskem in v Beli krajini..., povsod so ju videli in poslušali in so rekli, kakšna sta tale dva, tale Jajčar in Klapoušnik. Capinska godca sta se tudi zredila, ker sta jedla redno in sta postala celo pri mizi olikana in nista govorčila in gobezdala in nista pripovedovala kakšnih slabih šaljivk.

Nazadnje so ju menda videli, Jajčarja in Klapoušnika, kako nastopata nekje med papuanskimi domorodci in na morsko zelenem otočju Nove Zelandije, kjer so jima prisluhnili celo lovci na glave. Ko se spet vrmeta v Ljubljano, jim bojo bodri in nadebudni navdušenci in sploh navijači gotovo pripravili proslavo in takle čeden sprejem z govorancami in ploskanjem. Do tedaj pa naj Jajčar in Klapoušnik kar potujeta po svetu, naj godeta in prepevata, kar jima duša da in naj se najesta kjerkoli do sitega. Na Kitajskem sta menda Jajčar in Klapoušnik že

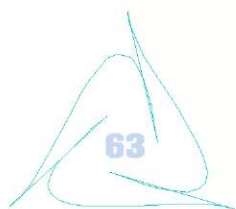
jedla mravljinčja jajčeca in kače za priboljšek in tako papricirano piško, da sta bruhala ogenj, medtem ko sta prepevala in godla.

JESENSKI NOČNI DEŽ

Vsi otroci sladko spijo,
zunaj mrzel dež kaplja,
štropota čez kolonijo,
štropota v noč, štropota.
Oj, otrok je pod odejo
jabolčni zavitek zvit,
je zapreden v sanjsko prejo
kot metuljček v bubi skrit.
Dež na okno je potrkal,
pa nikogar ni zbudil.
V sanjah lastovičje sčrkal
je nek glas selivskih kril.

Vsi otroci sladko spijo,
zunaj mrzel dež prši
in temni čez kolonijo,
v noč, čez tisoče reči.

OGLEDALO

Zrcalce, zrcalce na steni, povej... - saj poznamo to pravljico, tisto Sneguljčico in sedem palčkov tudi!

Videk se je zjutraj postavil pred ogledalo in se je v zrcalu ogledoval, kako lep in pameten da je. Zelo ga je zanimalo, kdo je tisti drugi Videk v ogledalu, ki ga je gledal z obrnjene strani. Pa je vprašal onega v zrcalu: "Kdo pa si ti v ogledalu, ali si ti moj drugi jaz?" - Ogledalo je najprej gladko pomolčalo, potem pa je reklo: "Kar vidiš v zrcalu, se dogaja ravno narobe."

Ha, je pomislil Videk, to vem že sam! Ampak mene zanima, kdo je tisti drugi, obrnjeni Videk, ki ga gledam v ogledalu. Prikimal je na levo in desno, se spačil v najgršo spako, da bi se lahko ogledalo nekoliko sramovalo, pokazal je jezik, namrščil obrvi - pa nič. Vedno je videl onega drugega Vidka v ogledalu, kako ga oponaša, posnema pa ga prav tako, da je leva na desni in desna na levi. In celo napis na majici VID je prebral Videk nazaj kot DIV. Potem je Videk vzel list papirja in napisal besede, ki jih je bral naprej in nazaj enako in je vedel, da se zato takšnim besedam reče povratnik ali palindrom: KISIK, OKO, PERICA REŽE RACI REP, spomnil pa se je tudi pesmice, ki posnema vetrovo pesem: TO HIIHITANJE VEJ JE VEJNATI HIIHOT. Najsi je bral povratnike naprej in nazaj, vedno je bral isto. In to mu je bilo všeč. Kajti fantiču se je zdelo, da je tako prevaril ogledalno sliko.

"No, ali se tudi s temi povratniki ali palindromi dogaja narobe?" je vprašal Videk svoje ogledalo.

Zrcalo se je znašlo in odgovorilo: "Kajpak, ljubi Videk, kajti enkrat bereš z desne na levo in drugič z leve na desno, čeprav vidiš potem enake črke."

Zdaj je Videk zazijal in se ni mogel domisliti, kako bi pretental ogledalo.

Spet je fantič vprašal: "Ali je res, da bi ti, ogledalo, govorilo resnico, medtem ko bi jaz lagal? Saj ko se zlažem, bi te kaj rad uporabil, samo pogledal bi se in ti bi govorilo čisto resnico, ravno narobe od laži, kajne?" Tako je poizvedoval Videk.

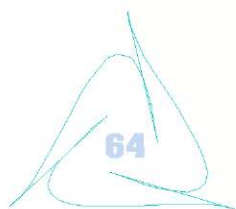
Ogledalo pa je bilo neusmiljeno ter je reklo: "Laž lahko obračaš, kakorkoli želiš, pa ostane še vedno navadna laž. In celo jaz, ogledalo, ki obračam vse narobe, ne morem spremeniti laži v resnico." Že spet.

Videk se je popraskal po glavi z desnico, v zrcalu pa z levico. Ni in ni mu šlo v glavo, kako da ogledalo ne bi govorilo resnice, medtem ko bi se on, fantič, pošteno zlagal.

Spet se je oglasilo ogledalo: "In kako bi se ti zdelo, Videk, ko bi jaz pozabilo, česar si se ti naučil? Učil si se in usvajal znanje in še obnavljaš vse, česar si se naučil, no, kako bi bilo, ko bi tvoj drugi jaz vse to pozabil?"

Zdaj pa je bilo Vidku res nekam nerodno. Pomislil je, kako bi se vse njegove lepe navade spremenile v grdo razvajenost, kako bi se vsak njegov nasmeh sprevrgel v cmerikavo spako, kako bi njegova pridnost zlezla v lenobo, ne, to pa res ne bi bilo prav, četudi samo v ogledalu! Tako se je Videk ustopil pred ogledalom in razširil roke. A naj si je prizadeval, kolikor je hotel, onega ogledalnega Vidka ni in ni mogel objeti. In če ga že objeti ni mogel, pa je poskusil s poljubčkom - o, to pa gre, samemu sebi je dal poljubček, le da je cmoknilo mrzlo.

Zrcalo se je ob tem poljubčku nasmejalo in reklo: "Vidim, da si dober fant, Videk, da si dobre volje in da se imaš rad in da imaš rad tudi onga drugega Vidka."

"Res je," je veselo vzkliknil Videk, "dobra volja je najbolja! Rad te imam! In če sem razigran jaz, bo veseljaček tudi oni Vid v ogledalu in takšen moj drugi jaz, kajne?"

Ogledalo je pomolčalo. Bilo je sveže umito in čisto izbrisano. Videk se ni mogel načuditi samemu sebi v ogledalu. Saj je bil čisto drugačen kot tisti medved, ki je hotel vse druge preplašiti v gozdu, na koncu pa se je videl kakor v ogledalu na vodni gladini in se je ustrašil samega sebe, kosmatinca ter je zbežal globoko v gozd. Ne, to pa ne, Videk se že ni ustrašil svoje podobe in samega sebe! Pokimal si je še enkrat v ogledalu, potem pa je odskakljal ven v naravo, kjer se bo igral cel ljubi dan. Predtem se je počesal in se ogledoval v zrcalu, ali je še vedno tako lep, kakor je bil na začetku. Ogledalo mu je pokazalo kar najlepšo sliko. Zato pa je bilo toliko bolj otožno, ko ni bilo več veselega Vidka, ki se je guncal zunaj na gugalnicah.

SPANČEK

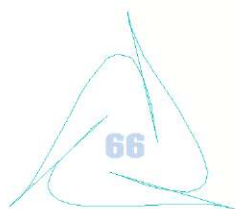
Ko se črna noč spusti,
gosta noč na veke,
so utrujene oči,
spančkove prevleke.

Ko se črna noč spusti
v tihe, mirne sanje,
med smehljaji se zgubi
dnevniško divjanje.

Ko se črna noč spusti,
bela vila nosi
bisere na rokah dni,
jih po rosi trosi.

Ko se črna noč spusti,
črna kot zenica,
v sanjah nežno zažgoli
sanjska lepa ptica.

Ko se črna noč spusti,
vila s ptico pride,
le da naš otrok zaspi,
vse da sonce vzide.

PANOVA PIŠČAL IN ŠKOLJKA

Celo že vrabci javno čivkajo, da je bil Pan kozlasti sinko neke vilinske nimfe in gospoda Hermesa, ki je v prostem času opravljal delo boga. Hermes je bil bog prometa, poti in cest in popotnikov, trgovine in trgovcev in tatov in nedolžnih pastirjev in je bil povrh še vodja duš v podzemeljsko kraljestvo senc in sploh gospodar duhov, da so mu sledili Spanec in Sli.

Ko se je rodil kozjenogi Pan in je mama nimfa videla, da ima dete na nogah še konjska kopita, se je hudo prestrašila, očka Hermes pa se je kozjenogega sinka tako zelo razveselil, da ga je z zibko vred nosil kazat na goro Olimp še drugim, ki so opravljali druge božanske poklice. Čudili so se temu pahljavo pavlihastemu sinku Panu, ki je po očetu prevzel čast, da je postal bog gozdov, čred in pastirjev. In ker je imel Pan na kozjih nogah še konjska kopita, je bil vseh vragolij zmožen in nagajiv in norčljiv da le kaj. Nihče še takrat ni vedel, da bo Pan povzročil toliko panike. Panika pa je, ko se ljudje brezglavo razbežijo in se obnašajo ko preplašena živina v čredi.

Že ko je bil Pan kozlasti deček, je najraje pasel črede, podil se je čez gmajno in po gozdovih in uganjal jojmene burke, prekopicaval se je in je tudi rad plašil druge otroke, pa ne samo božansko dečico, ampak še takšne božansko pridne deklice in dečke.

"Pan pase na paši," so veselo vzklikali, ko so ga videli, da mu ni para, le da je šlo za nagajive vragolije. Zjutraj, ko se še megle pasejo po dolini, je Pan že skakljal sem in tja in je bil poln hudomušnega veselja in je že gnal živino na pašo in je pastiroval. Pasel pa ni samo živine, ampak tudi radovednost, saj ga je mikalo pravzaprav vse, zvedavo je v vsako reč svoj nos vtaknil. In naj se je znašel v še taki zagati, zmerom je padel Pan na svoje noge.

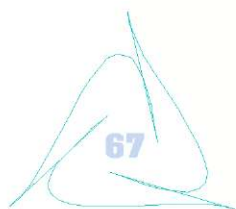
Včasih je pustil živino, da se je pasla po mili volji, sam pa se je podal s tovarišijo v švigavo pustolovščino ter se je klatil z drugimi kozjenogci satiri po hostju, skakal je čez skale in tekmoval v skokih na daljavo, splezal je tudi na višje skalovje in kazal svoje vragolaste veščine, šele zvečer se je nekoliko umiril. Takrat je sedel k bistremu studenčku in zapiskal na piščal, da so mu vsi prisluhnili in da so nimfje vile zaplesale v čarno čarobnem plesu.

In kako je izumil svojo, Panovo piščal?

Zgodilo se je takole - ravno so mladeniči kozjenogci skakljali v poznem popoldnevu, ko je bilo slišati mogoče Debussyjevo glasbo, ravno so se igrali skrivalnice, ko je nagajivi Pan zagledal lepo vodno vilo Sírinks. Takoj se je zaljubil vanjo in je hotel postati njen ljubček, ampak Sírinks ga ni marala. Zdaj se je Pan pognal za njo, da jo ujame, skakljal je in skakal hitro s svojimi kozjimi nogami in je udarjal s konjskim kopitom, pa še lepo se mu je zdelo, da je tako nagajiv. Najada Sírinks pa se je spustila v pravi pravcati beg pred njim ter je skočila med ščavje in trstičje v barju - in tu se je spremenila še sama v vitko in votlo trstiko, v takšen bambus na vodi.

Takoj ko je to Pan videl, mu je skoro postalo malo žal, ampak hitro si je premislil, skočil je k tisti trstiki, v katero se je bila spremenila najada, to je vodna vila Sírinks, odtrgal je trstiko in jo odnesel žalosten v stajico. Tam si je iz trstike napravil piščal, ki se ji še dandanes pravi Panova piščal, na to piščal pa je piskal tako otožno, kakor je slišati kdaj veter, ki zaveje skozi barjansko trstičje. Kadar je zaigral na svojo, torej na Panovo piščal, so plesale ob njegovi pesmi tudi nimfe in je bilo zelo lepo in pravljичno. Tudi lovci in pastirji so mu prisluhnili.

Potlej pa je bil pastirski bog Pan spet nagajiv in včasih prav kozlovsko šaljev. Nekoč je skočil do morja in je poskakoval na skalah in po pesku ter se je tam prekopicaval in užival v soncu in zraku.

Lejsiga, v pesku je našel veliko školjko, ki je bila kakor troblja! Brž je dognal, da lahko na takšno veliko školjko strašno grozno in do brezglavosti zatrobi. Skril je školjko, ko se je vrnil na domačo gmajno in se igral z drugimi živalmi in kozjenogci, kakor da se ni nič zgodilo. V popoldanski vročini, ko so živali polegale k počitku in ko je tudi vsak lovec našel oddih v gozdnem hladilu, ko so pastirci nekam scagano utrujeni pol spali na paši, se je tiho prikolovratil Pan med počivajoče in zatrobil na svojo veliko školjko tako grozno, da so vsi panično in trzavo poskočili z ležišč ter v paničnem strahu in preplahu brezglavo drli, kamor je nanese, v zmešnjavi so bežali vsepočez sem in tja. In Pan? Ta se je nasmejal, ker je videl, kako jo je ušpičil in kako neznansko grozno je preplašil vse v popoldnaskem počitku in v tisti mirni vročini.

Sicer pa je Pan s svojo veliko školjko večkrat pomagal vojskujočim se stranem. Leta 490 pred Kristusovim rojstvom je Pan ustavil pred znamenito bitko pri Maratonu atenskega tekača in sla Fejdipida in mu je povedal, da bo priskočil na pomoč in da bo zatrobil na svojo veliko piščal ter jo bojo sovražniki zaradi panike ucvrli drug čez drugega, tako zelo da jih bo strah in groza, in res, Peržanom je nagnal strah v kosti, zmagali pa so Atenci. Nič čudnega, da je maratonski tekač potlej tekkel z novico o zmagi tako hitro v glavno mesto Grčije. Deset let pozneje je Pan spet pomagal Grkom v pomorski bitki pri Salaminu, torej pri tistem otoku v Eginskem zalivu, ko je strašno zatrobil v svojo veliko školjko in so Peržani v brezglavem strahu obrnili ladje ter jo popihali čimprej v domača pristanišča...

Kako, ali prav slišim? Da bi bil véliki Pan mrtev? Dajte no, dajte!

Saj ljudje še vedno brezglavo bežijo v paničnem strahu in grozi, če jih doleti kakšna vlika nesreča, v boju in požaru, ob potresu ali v strahu, ko bi nas obiskala zunajzemeljska bitja z drugih planetov.

Ne, to pa že ne more biti res, da bi bil kozjenogec in bog gozdov in pastirske gmajne drajne mrtev!

Nazadnje so ga menda videli, kako se pogovarja s kozorogi na Triglavu in tekmuje z njimi pri preskokih čez brezna. To je sicer še neuradno poročilo, menda pa bo že res.

Pa tudi na Panovo piščal še vedno igrajo potepinski piščalkarji svoje otožne in vesele pesmi.

BOGATI SIROTEC

Glej ga picka,
takega brez ficka.
Glej ga, čudo tiča,
ki je brez beliča.

Pa bi rad zaslužil,
se z denarjem okužil-
cvenk in plenk in žvenk
in cvenk, plenk plenk.

Le da do žepnine
sežejo skomine,
da so polni žepi,
da denar se lepi.

Koliko kaj stane
od Kopra do Ljubljane,
fičfiriček vpraša,
se grdó obnaša.

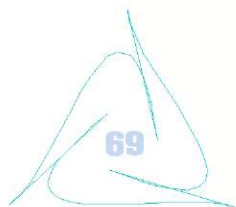
Na pretek imajo,
vsega fantu dajo,
pa je zanemarjen,
nekoliko pokvarjen.

Njega cvenk zanima,
kot da mame nima,
kot da očka nima,
sam po svetu kima.

Vsak se ga odkriža,
oj zelena griža,
pa se že vsiljuje,
nekoga potrebuje.

Na pretek imajo,
avte tudi imajo,
vikend tudi imajo,
njega stran bezajo.

Glej ga picka,
takega brez ficka,
ki povsod se mota.
Je bogat - sirota.

ZAKAJ V LJUBLJANI NI MORJA?

Na veleumno vprašanje, zakaj v Ljubljani ni morja, da bi se zjutraj zvrnili deklički in fantički kar iz postelje med valove in plavali, je treba odgovoriti učeno, učeno da nikoli tako. Pravzaprav in tako rekoč in sploh intakodalje oziroma ter je znano, da leži Ljubljana v južnem delu Ljubljanske kotline, to se reče, da Ljubljana stoji v tem južnem delu Ljubljanske kotline, na primer seveda na križišču poti proti goratim Alpam, dlje na ono stran pa proti nizki Panonski nižini, še celo, hm hmmm, južno proti voluharicam na Dinarskem gorstvu in potlej naslednjič na poti proti severni Italiji. Kje je to?

In tako kot je bilo nekdanj v Panoniji tako imenovano Panonsko morje, je šumelo in bučalo tukaj, kjer stoji ali leži ali kleči, in kakor hočete, poskakuje tudi kdaj v potresih dandanes Ljubljana, ja, prav tukaj je valovilo v šir in dalj prav tako morje, prav tukaj, kjer stakneta skupaj glave Barje in Ljubljansko polje ter vseokoli grajskega hriba. Skratka, tukaj, kjer danes **je** Ljubljana, **je bilo** tudi morje, široko morje, da nisi videl ne začetka ne konca, ampak zgolj eno samo obzorje.

Tisto morje se je prav gotovo imenovalo Ljubljansko morje, prav gotovo, kakor se je po latinsko reklo ljubljene Ljubljani nekdanj Emona aemoena. In kako je neki tisto Ljubljansko morje izginilo, da ga ni več in da deklički in fantički ne morejo zjutraj poskakati v slano vodo in plavati in škropiti med svežimi valovi?

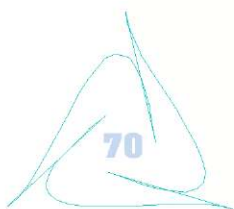
Pst pssst, nikar ne izdajte skrivnosti! Tam dlje od Triglava je že takrat ležalo in stalo mestece Adria ob belem kanalu, Canalo Bianco imenovanem. V tem mestecu Adria, ki se mu po slovensko reče Jadran, pa se je vnel tako strašen in vroč požar, da nikoli takega! Pa so poprosili iz Jadrana jadri Jadrančci, ali bi njim na pomoč odjadrali ljubljanski gasilci. Nič lažjega kakor ravno to: vrlji Ljubljanci so karseda hitro skočili v svoje barkače, s sabo so vzeli gasilske velikanske cevi in črpalke, ki so jih gnali takrat še na roko. Nemudoma so se odpravili na pomoč ubogim Jadrančcem, da jim pogasijo požar.

Komaj so Ljubljančani prispeli in prijadrali do mesteca Jadrana, že so namočili cevi na eni strani v Ljubljansko morje in začeli gasiti strašni in sploh grozovito grozni požar! Gasili pa so tako vneto, da so menda v treh dneh, če ne kar v enem samem dnevu prečrpali vodo iz Ljubljanskega morja proti mestecu Jadran.

In pomislite, pomislite! Voda iz Ljubljanskega morja je tekla in stekla in odvalovila od Adrie oziroma od mesteca Jadrana čez Tržaški zaliv in vse tja do Otrantskih vrat! In tako je odtekla vsa morska voda iz ljubljene Ljubljane in ljubljanske okolice in je nastalo, pomislite, Jadransko morje ali morje Adrijansko.

Odtlej v mestecu Adria ali Jadran ni bilo več kakšnih večjih požarov, Ljubljana pa stoji na suhem.

In zato odtlej v Ljubljani ni morja, nobenega morja!

KORENJAK

Jaz sem velik mišičnjak,
mene že pozna prav vsak,
jaz tapravi sem junak.
Nisem važen, res sem tak.
Vsak dan si telo krepim,
dobro jem, drvim in spim,
sem kot klovn Bam in Bim,
čilo, smelo se držim.
Telovadim, plavam, tečem,
skačem, strižem, kamne mečem,
kolesarim, nič ne rečem,
med dvema ognjema se ne opečem.

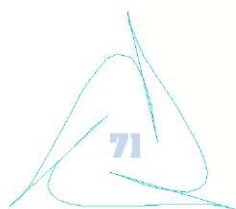
Pri odbojki sem prvak,
pri košarki sem prav tak,
še pri hokeju junak,
v vsakem športu korenjak.

In ko gremo na izlet,
žogobrcam nogomet,
vam pospravim vsako smet,
stezosledec najdem sled.

Cukahara, jamašita,
športno plezam prek korita,
s puščicami krasna fita,
finta, vzmah, prednožka ulita.

Strumno mišice napnem,
plešem rumbo, lok napnem,
malo se potapljat grem,
sankam, smučam pa potem.

Nisem važen, res sem tak,
jaz ta-pravi sem junak:
mene že pozna prav vsak,
ker sem strašni mišičnjak.

POTOPLJENI ZVON

V starih časih, ko so zvonovi zvonili čez čiste, čez tiste neonesnažene doline in kotline, je stal na veliki livadi velik stolp z zvonom. Vsak dan je prelepo zvonil čez svet, da ga je bilo lepo poslušati. Ljudje so radi poslušali ta svoj zvon, ki jim je oznanjal rojstva, poroke in smrti ter jih klical skupaj tudi v času nevarnosti.

Pa je sklenil neki kmetič pogodbo s hudičem, da bo prerezal vrv in odrezal zvonov kembelj, zvon brez jezika, brez tega kemblja pa ne more niti kembljati, kaj šele, da bi kako zvonil s svojim ding dong in bim bom, bim bam bom... Da bi bogastva željni kmetič uresničil svojo namero, je neke noči, ko ga ni nihče videl, v temi splezal po notranjih stolpnih stopnicah k zvonu. Oči je imel ko ris in se je znašel celo v temi, pa še hudič ga je od zunaj spodbujal, kosmati in bradati skušnjavec, vrag ga je tudi priganjal k delu:

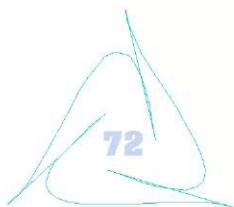
*"Hitro prereži zvon,
da boš dobil moj poklon,
tisoč zlatnikov dobiš,
le da zvon na tla spustiš!"*

Zahudičani kmetič je zdaj začel rezati vrv zvona z vso vnemo in mu je bilo peklensko vroče. Zlodej od zunaj pa ga je še kar naprej in naprej porogljivo bodril, naj stori grdobu. Pa še deževati je začelo in je lilo ko iz škafa.

Končno je lakomniku uspelo prerezati vrv zvona in teža se je zgrnila na tla. In ko je zvon zgrmel na tla, so se tla vdrla in zemlja je požrla stolp s kmetičem vred. In je strašno bliskalo in grmelo.

Ko so ljudje zjutraj pogledali skozi okna svojih kmečkih koč in bajtic in tudi iz velikih zidanih hiš, se niso mogli in niso mogli načuditi. Kajti videli so jezero. In zazdelo se jim je v tisti jutranji tišini in jasnini, da se oglašja njihov zvon nekje z jezerskega dna in da jih kliče.

In tako sliši še marsikdo, ki gre mimo tistega jezera, kako zvoni in pozvanja v tišini. Gotovo se oglašja potopljeni zvon.

LJUBEZEN

Ko se ta naš fant zaljubi,
poln nežne je skrivnosti,
pol podoben je izgubi,
pol pa žalostni kreposti.

Solzica na srajco kane,
taka čista solza vrla,
ah, in niti pol Ljubljane
ne bi solzice požrla.

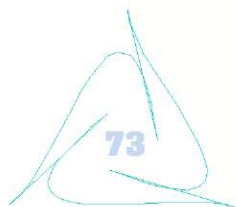
Ah, to daljnje hrepenenje,
ah, kako težko ga daje
res zaljubljeno življenje -
bolj boli kot zob se maje.

Fantič naš se nežno joka,
pisemce ljubezni piše
in srce bridkó mu poka,
ker odgovora nič ni še.

Ljubici poslal bo ruto,
lepo rutico svileno,
z vzdih je srce zasuto.
grenko težko in pošteno.

Ljubici poslal bo sliko,
sliko telovadca-sebe,
da bo videla odliko,
naj pri srcu jo zazebe!

Ko se ta naš fant zaljubi,
piše resno hrepeneče -
kot metulj, ki se izbubi,
odtrepeče k vrhu sreče.

TROJNO KRALJESTVO

Ko je stari kralj umiral, je poklical k sebi svoje tri sinove.

"Prvemu zapuščam vse gore našega kraljestva," je vzdihnil kralj na smrtni postelji.

"Drugemu zapuščam vse reke, potoke in morje," je vzdihnil kralj na smrtni postelji.

"Tretjemu, najmlajšemu pa zapuščam vsa polja in doline," je vzdihnil kralj na smrtni postelji.

Sinovi so stali žalostni okrog postelje. Stari kralj jim je še poslednjič stisnil roke in izdihnil.

Kmalu po kraljevi smrti pa je najstarejši, ki je dobil v posest vse gore in holme in kuclje, hotel imeti še morje in reke in potoke in vse doline in polja. A kako naj ukani brata, da bo imel vse on sam?

Poklical je dvornega čarovnika in mu zaupal svojo željo. Čarovnik je najprej zmajeval z glavo, kajti slabo je hotel najstarejši. A nič si ni mogel, čarovnik, treba je bilo ubogati. Čaral je in čaral. Zarotil je in spremenil srednjega kraljeviča v vodnega orla in najmlajšega v poljskega škrjanca. Zdaj si je najstarejši brat prisvojil vse kraljestvo. Poročil se je s kraljično iz daljne dežele in ta mu je po sedmih letih povila čudovitega dečka.

Nekoč se je deček sprehajal ob reki in metal kamne po vodni gladini. S prijatelji se je igral. Nenadoma je uzrl na rečnem okljuku veselega in močnega rečnega orliča, ki se je spustil v vodo in s kremplji že držal tolsto ribo ter se je dvignil spet visoko v zrak. Kako lepo, si je mislil deček, ko bi tudi jaz imel takega orliča.

Želja se mu je izpolnila. Ribji orlič je priletel dečku na ramo in mu rekel: "Jaz sem tvoj stric!"

Deček se ni mogel načuditi, saj še ni nikoli slišal, da bi imel strica, pa še ribjega orliča povrhu.

"Nikar ne povej doma ne očetu ne materi, da sva se spoprijateljila," je rekel stric ribji orlič.

"Ne bom," je obljubil deček, "jutri pridem spet k reki in se bomo igrali."

In res, naslednjega dne je ribji orlič nalovil rib za cel jerbas, poklonil jih je dečku in kraljevič je nesel ribe dvornemu kuharju, da so imeli pečene ribe za večerjo. Ni pa povedal, od kod da je prinesel toliko rib.

Kraljevič je šel čez polje k reki. Šel je in si prepeval pesmico, kar zagleda v zraku žvrgolečega veselega škrjančka, ki se je dvigal in spuščal ko raketa. Kako lep ptič, si je mislil deček. Ko bi imel takega škrjančka, da bi skupaj prepevala!

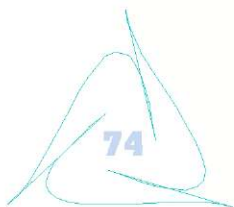
Komaj je mislil in domislil, že se je škrjanček zavrtel pred njim in v zraku odščebetal: "Jaz sem tvoj striček, čopasti škrjanček."

Deček se ni mogel načuditi, da ima zdaj že drugega strica, pa še ptička povrhu! Skupaj sta zapela veselo pesmico, da je kraljevič kar poskakoval, pa tudi prijatelji so skakali od samega veselja.

"Nikar ne povej doma zame," je poprosil ptiček.

"Ne bom nič povedal," je obljubil deček, "zdaj grem k reki obiskat še drugega strica, prijaznega ribjega orliča."

Zvečer je prinesel kraljevič dvornemu kuharju kar tri velike jerbase rib in prepeval si je tako mile pesmice, da so vsi kar ostrmeli, ko so ga slišali.

Slišal pa je dečka tudi dvorni čarovnik. Takoj je vedel, kako in kaj je s kraljevičem. In je vedel, da bo čez tri dni konec uroka in da se bosta ribji orlič in čopasti škrjanec spet spremenila v človeka. Čarovnik je bil zategadelj v hudih škripcih, kajti ni si upal povedati kralju, kaj se bo zgodilo.

In res, čez tri dni sta se oglasila na kraljevem gradu dva moža. Prvi je gledal srečo ko kakšen ribji orlič, drugi pa je že govoril s tako milim glasom, kakor bi pel.

Kralj je sprejel oba gosta in ni vedel, da ima pred sabo svoja brata. Pogostil ju je in ju vprašal, od kod prihajata. Povedala sta mu, da prihajata iz devetih dolin in devetih morij.

Čarodej je pri večerji postal kar vznemirjen, ko ju je videl. Kraljevič, ki se je tega dne vrnil na grad brez rib in ne da bi srečal strica - čopastega škrjanca, pa je bil žalosten. Še oba gosta ga nista prav razvedrila. Ni vedel, da ima pred sabo svoja dva strica. Le kralj in kraljica sta se veselila.

"Ali se še spomniš, kralj, svojih dveh bratov?" je šepnil dvorni čarovnik kralju na uho.

Kralj je prebledel in se je že kar razsrdil, češ, kaj pa mi omenjaš moja dva brata, ki si ju začaral.

Čarovnik pa se je le gizdavo nasmehnil in namignil, češ, poglej ju, oba gosta, to sta tvoja dva brata. A kralj ni ničesar razumel in ni vedel, da ima pred sabo svoja dva odčarana brata.

"Kaj mi omenjaš moja dva brata nesrečnika," je siknil kralj čarodeju, ta pa je namigoval z glavo, češ, poglej ju -to sta tvoja dva brata, ta, ki gleda srečo kakor ribji orlič, in ta, ki govori tako milo in žvrgoleče kakor kakšen škrjanček.

"Kako lepo morje in polne reke rib imate," je rekel ta, ki je bil prej ribji orlič in je pogledal srečo kralja in kraljico.

"In kako bogata polja in zelene doline imate," je odžvrgolel ta, ki je bil prej čopasti škrjanec in je pogledal kralja tako živo in drobno, kot bi se proso usipalo.

Zdaj je kralj vedel, da je nekaj narobe, kajti gosta nista nič omenila čudovitih vršacev in visokih samotnih gora, ki so se dvigale ponosno v njegovem kraljestvu. Pa ni rekel ničesar, da je imel neki dva brata, ki bi morala imeti eden vse vodovje in drugi vse doline in polja. Le grenko slino je pogoltnil, čeprav je zaužil sladko pogačo.

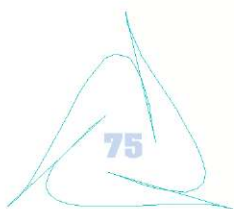
In ko so šli spat, je naročil kralj stražarjem, naj dobro pazijo na oba gosta, saj se nikoli ne ve...

Kralju se je sanjalo, da so se gore zvrnile v reke in morje in da so velike skale popadale po dolinah in da je bilo vse porušeno. Sredi noči se je preznojen zbudil in velel, da so ga odpeljali v glavno dvorano. Tam je sedel na prestol in premišljal in premišljal. Tuhtal je in tuhtal, pa ni pretuhtal in ga je glodalo v srcu, sam ni vedel, zakaj.

Potem je kralj velel poklicati čarovnika, ki so ga zbudili iz globoke sna. Vprašal ga je: "No, kaj pa si mi namigoval ob večerji?!" In je povedal čarodeju svoje sanje.

Zdaj se je čarovnik opogumil in je kralju razložil sanje: "Zjutraj, ko se oba gosta zbudita, ju pokliči k sebi, če nočeš, da pride nesreča in uničenje nad našo deželo. Potem povej temu, ki gleda srečo ko ribji orlič, da je tvoj brat, pa tudi onemu, ki žgoli ko škrjanček, povej, da je tvoj brat. Kajti tvoja brata sta oba. Čarovnije je konec in zdaj sta tukaj."

Kralj je najprej prebledel v strahu. Odločil se je, da bo storil, kakor mu je rekel čarovnik.

Že navsezgodaj je poklical k sebi svoja dva brata in ju prosil odpuščanja. Oprostila sta mu in povedala, da pustita vsak svoj delež kraljeviču, ki je dobrega srca.

Do konca svojih dni so ostali trije bratje skupaj. Ta, ki je bil začaran v ribjega orliča, je skrbel za ladjarje in mornarje in ribiče, da se jim je dobro godilo. Ta, ki je bil začaran v čopastega škrjanca, je skrbel za žanjce in kmetiče in mlinarje in peke, da se jim je dobro godilo. V kraljestvu so imeli vsega na pretek. Glavni kralj, ki je vladal goram, pa je skrbel, da so ljudje redno hodili v hribe.

In kraljevič?

Tako zelo se je razveselil svojih dveh stricev, da so skupaj šli na ribičijo in si prepevali. In tako počno v tistem kraljestvu še dandanašnji. Še jaz sem jih ondan slišal, kako veselo si prepevajo pesmi in hrustajo belega kruha, ki ga je na pretek.

OBJESTNEŽI

Napihnjene res žabe,
objestne tožibabe,
špeckahle in barabe
kvakajo, regljajo,
samo tožit znajo,
se z udarci igrajo,
razrepenčeno so vroči
še pozno tam ponoči.

Očka vse jim kupi,
mama vse jim kupi,
tak otrok jih lupi
in denar jim krađe
iz žepov volje rade,
vrag ima res mlade,
ki vse si dovolijo,
butasto norijo.

Nič otroške igre,
tukaj vidiš tigre,
zraven strašne čigre -
izpod čela gleda
sosed zdaj soseda,
toži ga, seveda.
Starševska potuha,
dete rilec kuha.

Tisoče reči je,
a ljubezen? Ni je.
Takšne male žabe,
pa so že ogabe,
blatne tožibabe.
Vsakdo rad nagaja,
važi se brez kraja,
da je zlomil zmaja -
ampak pri tej priči
zmajček žabo piči.

MRZLONOGEČ

Nekoč je živel možak, ki je imel tako ledeno mrzle noge, da mu je v kolenih škripalo od mraza. Ampak šele podplati in narti! Tako ledene noge je imel, da se je povsod zasrenilo, koder je hodil. In če je splezal na drevo, se je brž napravilo ivje. In če se je hotel okopati poleti v reki, je voda okoli nog kar poledenela. In če je v reki ostal več časa, so se lahko drsali otroci po ledu kot pozimi.

Tako mrzlo ledene noge je imel možakar.

Nič čudnega, da so mu pravili mrzlonogec, ko pa je imel tako zelo ledene noge. K sreči je imel čiste noge in jih je namakal včasih tudi v zmlete jagode in mešal, tako je napravil škaf sladoleda.

Nekega dne si je umil svoje noge v kropu. Voda je vrela in vrela in klokotala, on pa je noge kar potisnil v čeber.

In ojoj, kaj se je zgodilo?

Para je sikala vsenaokoli, da je bilo kakor v savni. A je začutil, da bi utegnilo postati pri prstih nekoliko topleje. Svoje ledene noge je namakal v čeber, vse dokler se voda ni izparila. Potem je spet nalil krop v čeber in spet namakal svoje ledene noge v zavrelici. In res se je nekoliko odtalilo, ko je bilo že toliko pare, da se je po telesu ves potil, v nogah pa je čutil, da mu tudi kroži kri.

Takrat je prvič v življenju začutil, da ima nekoliko mlačne noge. Previdno je stopil na tla. In glej, prvič se mu je pripetilo, da se na tleh ni zasrenilo in da ni poledenelo.

Tisti dan je nosil drva na štedilnik in je zavrel toliko vode, da si je otoplil svoje ledeno mrzle noge. In potem si je noge še drgnil in drgnil in si jih obul v tople volnene nogavice. je ozdravel.

Če koga od vas kdaj zebe v noge, pomislite vsaj na Mrzlonogca.

Ampak nikar ne polagajte svojih nog v krop, ne, nikar! Pozimi rajši prinesite snega in ga nadevajte v čeber in potlej si zdrgnite ledeno mrzle noge s snegom - kmalu boste začutili, kakor da vam gori v podplatih in nožnih prstih! Klin se namreč s klinom izbija. Tako počne tudi poslej mrzlonogec, kadar ga spet začne zebsti v noge - zriba si jih z ledom iz hladilnika ali pa pozimi s snegom, in vedno zaleže.

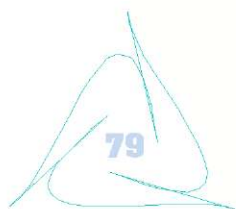
RAČUNI

Koliko stane košček neba,
sinjega in oblačnega neba?
Kdo ve, kdo zna.
Koliko stane morje široko,
morje globoko?
Ali ga zajameš v dlan z eno roko?
Koliko stane veter, ki ta
hip pihlja?
Kdo ve, kdo zna.

Koliko pa zlato sonce stane,
ki sije na vse konce Ljubljane?
Kdor ve, naj si roke pomane.

In mar se naj vsuje drobiž
za ptičji čivkljavi žvrgoliž?
Ah, s tem denarjem je en sam križ.

Najdražje je papirnato letalo,
barčica in moje ogledalo,
v katerem se nasmehnem malo.

IZ HUDEGA KRALJESTVA

Ko je umrl zaripli, razrepenčeni, hudobni stari kralj, so si v kraljestvu vsi oddahnili. Končno jih je zapustil ta bedasti debeli kralj, ki je bil požeruh skopuh in se je rad lepo oblačil, zlasti je rad nosil uniforme, vsi v kraljestvu pa so morali biti raztrgani in lačni. Sam je imel vedno vsega na pretek, drugim ni privoščil ničesar. Res je bil strašen in tako hudoben, da so se ga vsi bali. In ne samo to, tako zloben je bil, tudi ti to veš, ki bereš, da so mu morali ploskati, kadar se je kje pojavil in se drl čez množice. A končno je izpustil svojo mastno in umazano zlikovsko dušo in to dušo je odnesel vrag v svoj pekel. Ljudje pa so si oddahnili. Zdaj so se lahko tudi oni vozili z lepim modrim vlakom in se vozili z ladjo, ki je bila bela kakor galeb.

Ko pa je še hudobni kralj živel, se je samo on vozil s tistim modrim vlakom in po širnem morju z ladjo, belo kakor galeb. In kadar je kralja vozil črno oblečeni šofer, ki je bil bolj mrk od vsakega pogrebnika, so morali izprazniti vse ceste in ulice v mestu, kajti hudobni kralj je bil rad na cesti sam. Generali so se mu klanjali in so mu prepevali pesmice in se vdano zaklinjali, da ne bojo zapustili njegovih cest in ulic ter da bojo vedno vozili s svojimi oboroženimi avtomobili za kraljem. Kralj pa se je samo zarežal, potegnil je iz žepa debelo cigaro, natakarkar pa mu je mahoma nalil kozarec najboljšega vina, da se je kralj odžejal. Kadil je ko Turek in pil ko goba in pogoltno basal vase in se redil da le kaj. V kosmati duši so se mu zaredile rdeče uši.

Nekoč je ob svoji kočuri kmetič sekal zjutraj drva in si veselo prepeval:

*"Himalaja, daljna Himalaja,
ti to stari volkec laja?
Himalaja, Himalaja..."*

Ravno takrat je šel mimo žandar v modri obleki, prisluhnil je - ali prav sliši? Hja, kdo pa je ta stari volkec, kaj morda ne misli kmetič na kralja, ki da laja pod največjim gorovjem na Zemlji, kjer so strašno visoke gore Mount Everest, Kančendžanga in Dhaulagiri in Nanga Parbat in Annapurna... Seveda kifelj v modri obleki ni bil tako moder, da bi vedel za vse te vrhove, zanj je bilo skrajno sumljivo, kar je prepeval kmetič.

Stražnik je strumno strogo stopil h kmetiču, ki je vihtel sekiro in veselo cepil drva. Brž je vklenil nič hudega slutečega kmetiča in ga odpeljal s seboj v veliko kraljevsko mesto. Tam so ga zaprli, ubogega kmetiča, ker je prepeval pesmico o tem, da je Himalaja in da ti to laja stari volkec.

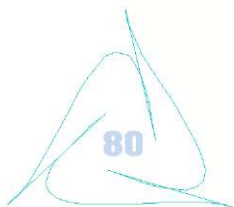
Pa pride prvi birič v jetniško celico h kmetiču in ga strogo nadere: "Ali si mislil na starega kralja, ko si pel o starem volku, kaj? Mi že vemo..."

Kmetič se je samo zdrznil in se zgrbil in se stisnil v dve gube in ni vedel, kaj naj odgovori.

"Mi že vemo, da si mislil na starega kralja in ga užalil, ko si zapel tisto pesemco o starem volku," je kričal birič in pretil kmetiču s pestmi. Kot netopir je še zavreščal nad revežem: "Priznaj, kar priznaj, pa ti bo odpuščeno!"

Kajpak noben kmet na svetu ni tako neumen, da bi priznal greh, ki ga ni storil. Zato je tudi ta kmetič mirno molčal in si mislil svoje.

Še večkrat je prišel birič h kmetiču v zaporniško celico in ga je surovo silil, ubožca, naj prizna krivdo, pogosto je kričal na kmetiča in ga bil s pestmi: "Kriv si - pa pika! Kriv!"

In potlej so po dolgem času kmetiča odpeljali še pred sodnika in kraljevi sodnik, ki si je med sojenjem ogledoval le kraljevo sliko na steni, je spoznal kmetiča za krivega, pa naj je bil kmetič kriv ali ne.

"Kakšna nesramnost," se je povrhu zadril napihneni in plačani sodnik, kar bevsknil je sodbo tjavendan: "Kriv je!", udaril s kladivcem po mizi - in že so nemudoma odvedli kmetiča v veliko stavbo, kjer je bilo še več celic. To so bili zloglasni politični zapor. Z ubogim kmetičem so ravnali potlej slabše kot z morivci in roparji in tatovi in goljufi in vsakršnimi lopovi, ki so se obnašali sicer v zaporih ko kakšna gospoda.

Tukaj, za debelimi zidovi se je kmetič najprej preoblekel v nekakšno pižamo, da je bil podoben zebri. Ostrigli so ga, ga fotografirali in je moral prste namočiti v neko črno mažo, da so mu vzeli prstne odtise na papir, potlej pa so ga nagnali spet v neko čumnato, kjer je imel trdo leseno posteljo in pregrinjalo, na stranišče pa je hodil kar v kiblo. Kaj je - kibla? To ni otroška kahlica, ampak zaporniško vedro za veliko in malo potrebo. Tam visoko pri stropu je bilo okno s križnatimi rešetkami in kmetič je lahko videl le koščke razrezanega neba v mreži. Razjokal se je od žalosti in bridkosti, saj ni bil ničesar kriv, pa so ga kljub vsemu obsodili.

Ko je tako jokal na svojem trdem pogradu, tam v samici, kakor da je čisto sam na svetu in so ga vsi zapustili, je prilezla iz kota miška. Pozdravila je kmetiča: "Dober dan, dobri človek! Ali dovoliš, da ti delam družbo, ti pa mi boš dal kakšno drobtinico suhega kruha, kajne?"

Kmetiča je miška razvedrila, otrl si je solze in ji rekel: "Veš da, ljuba miška, saj imam rad živali in ljudi. Tukaj zdaj sedim, sedim na tem pogradu in sem obsojen, ker sem pel. Saj, v naši deželi je petje nevarno in prepovedano. Ko bi klel in robantil in sploh preklinjal in bentil, se mi mogoče ne bi nič zgodilo, ampak ker sem pel, so me pa obsodili na ječo in sem tukaj zaprt."

"Nič ne skrbi, ljubi kmetič," ga je tolažila miška in zacvilila že nekam hudomušno in nagajivo. To je kmetiča razvedrilo, da je skoro pozabil na svoje žalostno stanje.

Zarožljala so težka kovinska vrata, skozi linico so ubogemu kmetiču potisnili kos plesnivega trdega kruha in nekaj vode v umazani skledi. Stražnik paznik zunaj se je mrko zakrohotal, ko je videl reveža kmetiča vsega sesutega. "Prav ti je!" je bevsknil kot da je jekleni.

Kmetič pa je tiho vzel jedačo, odlomil je košček kruha ter ga ponudil miški.

"Hvala ti, dobri človek, tudi jaz bom pomagala tebi!" je odvrnila miška in sedla v kot ter začela veselo grizljati trd in plesniv kruh, a tudi kmetič je grizel košček svojega kruha. Jedla sta tiho in pobožno.

In tako so tekli meseci in meseci in leto je bilo naokoli. In še eno leto, potem pa so kmetiča izpustili.

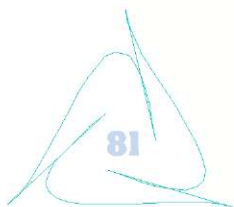
Kmetič se je poslovil od miške, miš pa je obljubila, da ga kdaj obišče, le mačko naj takrat spodi od doma, saj ji je mišje krzno najbližje.

Ko je prišel kmetič do svoje hiše, so živeli tam že drugi ljudje. Oblast je vzela kmetiču bajtico, njegove otroke in ženo pa je napodila bogvedi kam.

"To je zdaj naše, to je zdaj naše, nam je ljudstvo poklonilo" se je usajal nekam nori novi lastnik kmetičeve hiše. "Če hočeš, pa lahko prespiš to noč na senu." In je vzkliknil: "Ti to partija je vzela, meni partija je dala!"

Komu naj bi se pritožil kmetič, ko so mu vse vzeli, komu?

Sedel je na domači prag, ki ni bil več njegov domači prag. Tiho se je razjokal.

Le kam je debeli in zapiti kralj izgnal njegovo družino, njegove hčere in sinove? In kje ima ženo? To ga je glodalo in glodalo v srcu. Zdaj je bil brez svoje hiške, brez zemlje, brez vsega.

A bil je prost.

Kmetič se je odločil, da najprej poišče svojo družinico. Šel je povprašat k sosedom. Sosed se ga je sprva ustrašil, saj ni hotel imeti sitnosti z oblastmi, a se ga je kljub vsemu usmili. Povedal je nesrečniku, da družinica hlapčuje v sosednji vasi pri bogatem in rejenem kmetu, ki je samo hvalil in hvalisal tolstoritega, a nevarnega kralja.

Kmetič je prebledel, ko je slišal to novico, mislil pa si je, da je dobro, ker so vsaj živi.

Prespal je na svojem seniku, ki ni bil več njegov senik, potlej pa se je odpravil v sosednjo vas obiskat svojo družino. Vstal je že rano in še preden je zakikirikal petelin. Vzdihtnil je in se brž odpravil k svojim.

V tistem jutru si je brundal v brado:

*"Himalaja, daljna Himalaja,
ti to stari volkec laja..."*

Nihče ga ni slišal, ko je takole tiho pel, še rosa ga ni prav slišala.

Kakšni dve uri hoda je imel, preden da ni prišel k bogatinovi hiši, kjer so hlapčevali njegovi. Stanovali so kajpak eni v hlevu, drugi na senu. In kako so se razveselili očeta! Povedali so mu, kako jih je oblast nagnala, kakšni strašni stražniki so jih spodili z doma in da so morali vse pustiti in da so se v njihovo hišo vselili neki drugi ljudje, neki tujci, saj so besede res vlekli, da jih je kdo komaj razumel.

Kmetič pa je svoji izgnani družini povedal načrt: izselil se bo in bo delal na tujem ter zaslužil dovolj denarja za vse, potlej pa se bojo preselili k njemu. "Bomo že nekako prestali," je rekla kmetičeva žena.

Tako se je kmetič podal na tuje. Zapustil je kraljestvo hudobnega in bedastega kralja, ki se je šopiril v velikem mestu, žrl in popival in samo kadil debele cigare ter so morali izprazniti pred njim vse ceste in ulice, koder ga je vozil črni šofer. Saj, tisti kralj je bil ves rdeč od zariplosti in ker se je nakuhal nad svojim ljudstvom.

In res, pravzaprav so bili vsi veseli, ko je spustil debeli kralj svojo debelo dušo, ki jo je pograbil prvi vrag ter jo odnesel v peklenški kotel. Divji in surovi vojaki so sicer prve dni gledali, kdo se joka za mrhovinskim kraljem, a crknjena mrha ni bila več nikomur nevarna.

Spet so lahko na glas prepevali pesmi. In tiste zapornike, ki so bili nedolžni in po krivem obsojeni, so tudi spustili na prostost. Zdaj se je vrnil v domovino tudi kmetič, ki je medtem na tujem obogatel.

Kupili so si novo hišo in živijo srečno še dandanes, če še niso umrli.

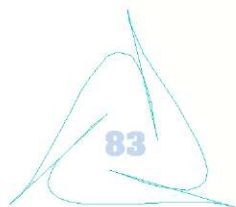
NASLOV

Mala miška
v siru stanuje,
v siru domuje,
nič ne potrebuje.

Mala miška
hišico gloda,
gloda in gloda
od stropa do poda.

Mala miška
vrček izpije.
Hišica - ni je,
soncece sije.

Mala miška
v luknji vesolja -
tu dobra volja
res je najbolja!

VELIKANI

Bilo je v davnih, davnih časih, ko so pri nas še živeli velikani in velikanke. Bili so tako robavsljasti in okorni, da so vse pomencali in pomendrali pod sabo in so puščali za sabo velike stopinje. Velikani telebani in njihove prismojene žene so živeli tiste dni v orjaških votlinah pečinah, da so se zavarovali pred dežjem, roso in snegom.

Med velikani telebani je bil največji Velikan Veliki. Bil je tako telebanast, da so se mu še muhe smejale, ki so včasih v rojih letale in poplesovale okrog njegovih oči. Tudi njegova žena Velikanka Velika je bila tako strašno okorna, da je mimogrede koga pomendrala, če se ji je znašel pod nogami. Kajti telebani sploh ne pazijo kod in kje hodijo in tacajo in gazijo.

Tiste dni je hotel Velikan Veliki prižgati ogenj. A kaj bi se toliko mučil s kresilnim kamnom, si je mislil. Bolje bi bilo, ko bi sklatil kakšno zvezdo z neba, pa bi bilo ognja dovolj za vse leto. Zato je metal velikanske skale v nebo, da bi sklatil z neba kakšno zvezdo. Metal je in metal in vsenaokrog so se nakopičili grički in različna hribovja. V srcu je bil dobrodušen, prav dobrovoljček čudak je bil, pa tak velikan! Le da se je lotil vsake stvari sila nerodno, v svoji orjaški okornosti je Velikan veliki lomastil čez gozdove in včasih rušil vse pod sabo in se je čutil strašansko in enkratno močan.

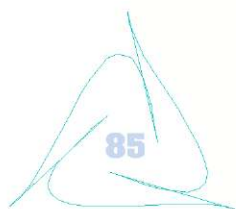
"Jaz sem največji velikan med vsemi velikani in najmočnejši orjak med vsemi orjaki," si je mrmral v brado, a tisto mrmranje je bilo slišati kakor grmenje, da so se od velikanovih glasov še gore zatresle v vrhovih in so se valovi jezer in vse do zadnje mlake in luže vznemirili po dolinah.

UTRINEK

Vprašal me je sinek:
"Vidiš, očka, utrinek?"

- "Vidim med zvezdami
lučko, ki me drami,
zvezdo repatico,
nežno, bežno ptico:
v kljunu žarek nosi,
srečico izprosi
ti pri ljubem Bogu
in v domačem krogu." -

Rekel mi je sinek:
"Padel je utrinek!"

TRIJE LENUHI

Eden ni nobeden, tudi če so trije lenuhi vkup. Pred davnimi davnimi časi so živeli trije strašno leni in čisto zares leni lenuhi, eden je bil bolj len od drugega. Tako leni so bili in tako se jim ni ljubilo nič početi, da na kakšno delo še pomislili niso.

"Oh," je vzdihnil prvi lenuh. In to je pomenilo, saj se mu ni ljubilo govoriti, kako si želi, da bi mu kakšna pečena piška padla z neba, pa naravnost v usta, in dobro bi bilo, da bi bila pečena kurica že malo obgrizena, da se ne bi takle lenuh preveč trudil z žvečenjem.

Drugi lenuh pa je zavzdihnil zateglo in počasi, ko je najbolj počasi ležal na tleh, menda je bolj zazdehnil: "Aaah, aaah!" In ta aaah je tudi bržkone nekaj pomenil, pomenil pa je natanko to, kar prvemu lenuhu, da bi tudi njemu kakšna pečena piška padla naravnost v usta in potem naravnost skozi grlo v želodec in da bi bila zgrizena.

Tretji lenuh, ta pa je mignil celo z mezincem, pri čemer je čutil strašen in največji napor in je sploh bilo pretežko, da je zmignil s prstom, nato pa je pihnil počasi: "Uhh!" To je pomenilo, da bi menda tudi on želel kaj podobnega kakor ona dva prijatelja, namreč da bi mu pečena piška zgolesnila skozi grlo v trebuh.

In res, pomislite! Nekega dne so začele padati pečene piške z neba. Pa mislite, da se je lenuhom ljubilo ravno takrat odpirati usta, ko pa so pečene kokoške padale s takšno hitrostjo, smuk smuk skozi zrak in naravnost z neba!? Kje neki!

Trem lenuhom se še oči ni ljubilo odpreti, da bi videli, kaj neki pada z neba. Ko pa so se vendarle naposled odločili in stežka odprli veke, da bi počasi mogoče videli, kaj je padalo z neba, je bilo vsenaokrog že na kupe pečenih pišk.

Prvi lenuh je že kakšen teden obračal glavo in odpiral usta, preden da je zgrabil prvo piško z zobmi in da se mu je zljubilo jesti. Prav tako se je zgodilo z drugim in tretjemu se ni godilo nič drugače.

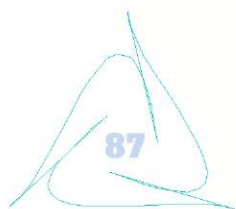
Kajpak trije lenuhi še danes ležijo na tleh in počasi prepočasi odpirajo usta in morda so že napravili vsaj drugi grizljaj. Nič se jim ne ljubi in tako ležijo v svoji grešni lenobi, da kar smrdi od njih. Za delo še nikoli slišali niso, tako zelo so leni in počasni. Njim, lenuhom se zdi, da se itak stori vse samo od sebe.

GLAŽUTA

Nekoč so bile glažute
in tam so bili steklarji,
le v ognju noči prečute
bile so v žareči zarji.

Zeleno je teklo steklo,
gorelo je v noč ognjeno,
prozorno je teklo steklo
čez pravljичno grajsko steno.

V steklenih gradéh živijo,
oj, tisti nočni steklarji,
v kristalnih nočeh žarijo,
pojó nam v plamteči zarji.

SKUTERJI SO RES DOBRI

Čížek mižek, kaj bi imel rajši: skuter ali konja?

Jaz bi stokrat raje skuter. Ali pa policijski avto. Konji nimajo niti števecv in ne grejo 90 km na uro, tako kot skuter, zadaj nimajo nobene luči, samo spredaj jih imajo: oči konja so njegove luči. In rep, ta je kot vžigalna vrvica! In kaj je takšnega, da je konj živ! Jaz bi imel takle železni konjiček, takle skuter! Skuter je res dober!

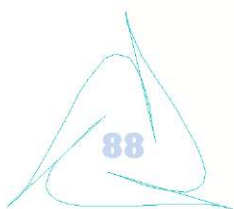
Policijski avto nima repa, policijski konj pa ga ima. No, ko policijski konj rezgeta, ima tudi sirene tako kot policijski avto. Ampak konj nima nobenega telefona noter vgrajenega kakor policijski avto. Konj je avtomatik, policijski avto pa je treba prestaviti na prestave, kar predstavljati ga moraš! Avto ima gume, konj pa kopita - kopita pa niso iz gume in niso niti podobna gumam. Policijski avto ima anteno in alarm, konj pa ne.

Pa še o policijski kobili bi nekaj rekel: kobilo lahko pomolžeš, policijskega avta pa ne, ker ima kobila seske, policijski avto pa ne.

Veš, kaj še: kobila je lahko bincljiva, avto pa ne more biti tak. Avto je iz pločevine, policijska kobila pa ne.

Aja, konja lahko paseš, skuterja pa ne, razen ko mu natočiš bencin na bencinskem pašniku, tam je ena jama, kjer je notri bencin in motorno olje in skratka vse za skuter. Na skuterju lahko odpreš rezervoar in ga napolniš z bencinom, tako ga napaseš. Lahko pa cel skuter odpelješ v tisto jamo z bencinom in oljem, potem pa prideš ven čisto masten od bencina in olja in skuter moraš dobro oprati.

Skuterji so res dobri! In konji!

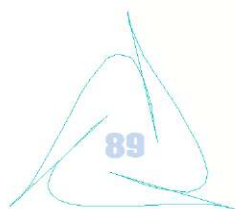

NESREČNI SREČKO

Fant imel je svoje tajne,
svoja polja, samne gmajne
- v tisti kraški tihi vasi
o, za okni se oglasi
tiha, drobna, svetla lučka,
pri ognjišču črna pručka!
In zelenih borov rôke,
mar še božajo otroke,
brinjevko med šipkom rdečim
ali med grobovjem spečim?

Oreh Torkarjev na Krasu
zrasel je v svobodnem času,
da bilo je prerojenje,
najsvetejše le življenje.
Tam za plotom je zakajček
rasel, vaški kraški zajček,
in iz deške je samote
in iz težke je praznote
v večne sanje fantič rasel
ter jih s pesmijo prerasel.

Cilj prezgodaj je dosegel,
bel v predsmrtnico je legel,
s tragedijo na oceanu
tak mornar na morskem planu,
mlad in nič nikdar postaran,
pa čeprav ves razočaran
se igral je z integrali,
kons kons, tak samotnež mali
- v ekstazi smrti je odšel
nesrečni Srečko Kosovel.

Žled in zmrzal... Zunaj je bila trda, trda, trda pa pretrda zima. Snega je bilo v mestu res še bolj malo, takega poledičnega snega v ledeno mrzlem vetru, ko vse zmrzuje in se košatijo psi in mačke, da jih ne zebe, če že morajo ven. Še celo ko sije ljubo zimsko sonce, te zmrazi mrzlo in premrzlo da le kaj, brrr.

Na našem dvorišču v takem mrazu ni več ptic ne črvov ne kobilic, kaj šele, da bi zdaj začričkal kak čriček. Nič, popolnoma nič, popolna tišina. Murnčki spijo v svojih luknjicah, mravljice spijo v svojih mravljiščih, čebele spijo v čebelnjakih, ježki spijo v svojih hišicah, prav tako smrčijo na debelo in drnjohajo medvedje v svojih brlogih. Svetla mrzla tišina, v tej tišini pa vendar rdeča lička in žive očke deklic in dečkov! Krpe snega vsenaokrog in te žive očke, ki žarijo od samega otroškega veselja!

In v tej zmrzali zmrzalasti je priletela na naš balkon kosovka. Pustili smo odprt balkon, na balkonu so jabolka pa kakšen krompir pa slikarske naprave, barve, kozarci pa čopiči pa druga šara, če odmislimo razpotegnjene žice za sušenje perila, ki so zdaj vedno prazne, pa omaro v kotu in kaktus na omari. Priletela je črnkljasta kosovka in je skljuvala jabolko in uživala v svojem početju, ko je ni nihče motil pri jedi.

Najprej je kosovka sedla na balkonsko polico, se naščeperila in se razkošatila, potem pa je zvedavo, a že kar privajeno opazovala, kaj se dogaja neki v kuhinji. Kako je bilo tej gospe žoltokljunki neki ime?

Če je verjeti, da se duše rajnih lahko spremenijo v ptice, bo že držalo, da je ta kosovka kakor naša babica Ana. Tudi ona se je včasih takole prijazno razkošatila in gledala zvedavo in prijazno, ko je še bila med nami. Tudi babica Ana je bila mirna in lepa kakor ta kosovka, ki prihaja na naš balkon.

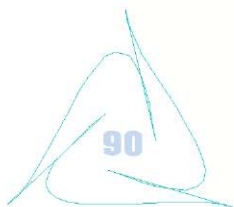
Kosovka Ana je prihajala v hudem mrazu na balkon vsak dan. Moj očka ji je poživžgaval Mozarta, tisto "Marsičesa boš tukaj pogrešal, kar ti je srce še sladilo" in nekaj iz Male nočne glasbe, menil je pač, ta naš očka, da bo tudi kosovka žoltokljunka začela žvižgati za njim.

Rekel sem očku, ker še ne znam prav žvižgati: "Glej očka, jaz se bom postavil predte in pihal in pihal in napenjal šobico, ti pa žvižgaj! In kosovka bo mislila, da ji žvižgam jaz!"

In res, že je očka zaživžgal znane Mozartove in druge viže, a kosovka je še kar naprej čepela na balkonu in opazovala, kaj se dogaja v kuhinji. "Babica Ana!" sem vzkliknil in zakrilil z rokami, "babica Ana! Ali si to res ti?"

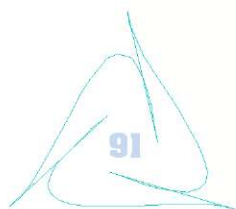
Kosovka me je zvedavo veselo in celo pokroviteljsko pogledala, pogledala me je kakor babica Ana, ko je še bila živa. Sploh se me ni bala, celo tedaj ne, ko sem zapiskal in poskočil in zakrilil z rokami. Samo gledala me je in gledala, kakor da bi hotela reči: "Ti moj vnuk ti! Kako si se že potegnil! In vidim, da se rad učiš in se še rajši igraš! Pa doma pomagaš pa priden si in sploh takle zlat fant! Veš, rada te imam."

Kosovka je še naprej sedela na balkonu in me zvedavo ogledovala. Potem se je spravila nad jabolko na tleh in ga je, meni nič, tebi nič, okljuvala. Takole igraje je klujuvala tisto jabolko. Nasul sem ji zrnja, pa se ga še prav dotaknila ni.

Kosovka prileti vsak dan na naš balkon. Zunaj je mrzlo, da le kaj. Vse zmrzuje, čeprav že posije tudi bleščeče zlato sončece. Včasih je brezvetrje, drugič pa zapiha hladen zimski piš, da ti reže do kosti in da se v očeh nekaterim solze zasolžijo. V našem mestu, v naši četrti, v našem bloku...

In na balkonu spet sedi zvedava kosovka. Takšna je bila naša babica Ana, prav takšna. Mirna in lepa. In moj očka pravi, da bi me tudi ta kosovka sprejela pod svoje krilo. Ne vem, kako bi to storila. Ampak kjer se imajo ljudje radi, je vse mogoče.

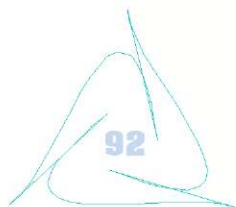
SONCE, DOBER DAN!

Sonce, dober dan!
Sonce, dobri brat,
greješ nas vsak dan,
svetiš vsakokrat.

V zarji nas budiš,
ko čez hribček greš,
vse nam oživiš,
radostno odstreš.

Kličeš iz prsti
tisoče cvetov.
V tebi dozori
sadež tudi nov.

Sonce, dober dan!
Svetlo kažeš pot
večno in vsak dan,
dobri brat povsod.

GOVORICE POVESTICE

Lahko ti povem povestico, otrok moj zvedavi, da boš videl, kako smo živeli, kako živimo in s čim bomo še živeli in preživeli. Takšne zgodbe se pripetijo marsikomu in so se zgodile prav gotovo tudi tebi in meni. Zgodile so se vsak dan in mimogrede. Marsikdo se je spotaknil, a se je pobral. Slovenska gruda je prešerna. Krvava zgodba...in ura pravljic, ki jim še mrtvaki ne verjamejo. Tudi za mano so vohljali cucki špiclji in me preganjali goniči psoglavci. Tekel sem skozi pravljичne blodnjake in jih nagnal v njihove lastne pesjake.

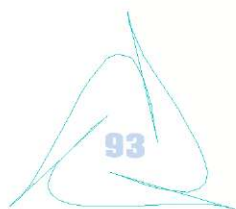
Povem ti naj, kar naj te oplemeniti kakor vrtnico dišečo, ki se zlahtni rastoča v vrtcu samotnem in tihem in rdi v sinjino neba. Vse je pred tabo in vse bo za tabo, zato spoštuj vsak dan pred sabo, saj ne veš, kaj vse se ti pripeti še do večera in kaj vse boš še doživel. Udarce usode prenašaj mirno in se izogni hudobnicam in zlobnežem, hobotnicam tisočerih lovov na suhem, ki spuščajo črnilo, da omamijo svojo žrtev in te posladkajo s strupenimi besedicami, tudi hinavcem, zelenim od zavisti, se izogibaj, otrok moj, da ti ne zavdajo zahrbtno! In koga vse boš srečal, ki ti bo pripovedoval svoje pravljice in laži, da te pretenta, ti pa ne nasedaj zvijačam in pastem jeze in lenobnosti, pastem požrešnosti in blatnim pastem v živem pesku, nikar! Naj imajo svoje gnusobe med sabo, če hočejo, njihova puščobno siva, svinčena teža naj ne pada nate! Bodi rajše črni panter!

Koliko zgodbic še čaka, ko me sprašuješ in ti hočem dopovedati, da boš moral prestati vse to bedasto životarjenje in pokvečeno krivičnost, ki jo udarjajo po nas še vedno tovarišice in njihovi okrutni, zlobni oblastniki, nekdanji ključarji ječarji, danes en sam direndaj. In ko nam privoščijo hudo in nam namenjajo revščino, ti povem kaj vedrega in sploh veselega, da bova pozabila na njihove zle nakane in strašne kremplje ter na njihovo krvoločno obsedenost z zlom, čeprav se pretvarjajo, da so celo dobrotni, uradno dobrotni. Ne nasedajva jim, otrok moj! Dovolj so jih pobili in poklali, dovolj naših mladih fantov..., dovolj so jih pometali v vrtače in druge jame - in niti prav zagrebli jih niso. Ubogi sirotniki, zmetani vsepočez po domovini! Kakor da ni bil nihče krščen z imenom.

Veš, otrok moj, tudi hudobnice in zlobneži bojo prešli in jih bo enkrat konec. In nihče se jih ne bo spomnil. Le sapice trapice bojo sapljale čez svet. In bo mir in pokoj.

In kaj naj bi govoril o sreči, ko ne boš več srečeval toliko škodoželjnih pijavk in drugih krvosesov besov, naših zlih duhov. Saj so se nenehno trudili, da bi se pohodili med seboj, šli so tudi v šole, da so se naučili vsaj malo, kako je treba biti uraden in kako je treba resno zafrikavati in početi krvavi rabeljski posel. Tolkli so po smejočem se in plamenečem Triglavu v zarji, da bi ga razkrušili in razcepili, a gora je ostala. Tebi privoščim trdno trpežno znanje, trdno kakor najboljše gozdarje, da z njimi osvojiš vršace misli in lepih trenutkov. Zavriskaj pod karantanskim klobukom! Zajahaj zlatoroga!

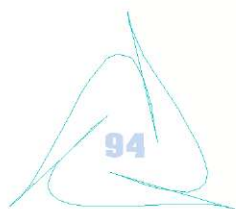
Govoril sem ti za danes in jutri, kajti vsak mora načrtovati, si napraviti urnik, da ne bo živel tjavendan. Vsak trenutek življenja je dragocen. Dokler se igraš med vilami in kralji, med princesami in princi, med kavbojci in indijanci, med ravbarji in žandarji in si med dvema ognjema v igri, rasteš veselo razigrano in si radoživ ko ptiček na veji, pojoč in tudi v molitvi blizu Boga, otrok moj. Naj te varuje Bog, otrok moj, bodi srečen in dober in vedno tak, kakor si!

USPAVANKA CICIBAVANKA

Ptičice letajo,
gnezda si spletajo,
kaj ti obetajo
danes, moj Vid?

Sonček in zvezdice,
luno in zvezdice,
to ti obetajo
danes, moj Vid.

POVEM TI KAJ

Povem ti kaj, česar ni nikoli dovolj, kajti vse ti moram dati! Kar sem ti dal za življenjsko popotnico, da boš videl in vedel, si ti sam, in sam z vsemi boš smel in mogel užiti sladki sadež zapovedi, ki z besedo včasih zagrení. Ja, grenki so včasih sadeži na koncu, ki so se zdeli sladki.

Povem ti kaj, da boš brezskrben in da boš znal poskrbeti, ko se boš moral znajti v vsaki nalogi. Nikar se ne cmeri in si ne izmišljuj, da te boli, če že moraš napraviti svoje! S pesmijo se spravi nad težave in naloge!

Povem ti kaj, kadar prideš k meni na življenjski poti - in ko odideš na svoje, ko se izgnezdiš ti tudi vsaj povem, kaj mislim in čutim.

Povem ti kaj, bodi no pameten in me razumi, bodi ves ti, ko ti govorim ali zapojem! Oči imej v srcu in srce v očeh! In ko boš moral vzdržati preskušnjo, ne kloni, ampak vztrajaj v veri, upanju in ljubezni do konca!

Povem ti kaj svetlega, otrok moj, da boš videl, kod greš, ko greš skozi življenje: obsijan s sončnimi žarki otroštva ostani svetel, otrok moj, kdor si in kakor si! In tedaj bo življenje vedno posvečeno in boš zbran na svoji poti, da ne zaideš.

Povem ti kaj proti vsem onim, ki vneto preštevajo in mlinčijo vsako tvojo napakico, sami pa so bili že kdaj v debelem grehu prešteti in izšteti. Ti pa bodi pošten, ko boš preštet! In nikar ne cincaj in ne mečkaj, ko je treba hitro dati, takrat ne izbiraj počasi, le bistro zgleden bodi in jasno ogledalo drugim!

Povem ti kaj tudi o kruhu, ki je včasih ko pelin bridko grenak in drugič medeno sladak. Ta kruh se imenuje spoznanje in je sol življenja.

Povem ti kaj o lepih in odličnih navadah, s katerimi se ogrni na življenjski poti, da ne zmrzneš v temi med temi, ki so pol goli pol zakrpani zašli med mrakom in bleščicami v laž. V plašču resnice hodi pokončno naprej!

Povem ti kaj o prijazni dobroti, ki jo razlomi ko kruh vsakomur, kadar ga lačnega srečaš. Kdor deli z drugim drobtinice, bo pozneje z njim jedel hlebec.

Povem ti kaj pokončno in sončno o blaženi radosti otroštva in dokler sva radovedna in poslušava povesti in svéte sveta. Beseda je živa, dokler je z duhom in čutom soljena. Zato ti lahko zaupam, otrok moj.

Povem ti kaj za pravo delo in dobro molitev, otrok moj: da boš pil svežo srečo, jedel sončni kruh in da boš plesal v igri sveta. Saj vidim, kako rasteš in sproti jemlješ iz bisage popotnico.

Povem ti še kaj o domačem in tujem pragu: doma si varno za svojimi durmi, na tujem si vedno pred vrati.

Povem ti kaj naposled, da ni nikoli pozneje kot misliš! Otrok moj, za življenje ti povem, ti povem tako in tako bodi.

